

THIRD MILLENNIUM

MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Turkish Department

THE PRIMEVAL HISTORY

YAZILARA GÖRE BAŞLANGIÇ TARİHİ

Dr.Richard L.Pratt

Çeviren Duyal Üçal

KELAM ÇALIŞMALARI

2020

BAŞLANGIÇ TARİHİ

Ders 1

Mükemmel bir dünya

I. GİRİŞ

II.GENEL BAKIŞ

A.Esin

1.Güvenilirlik

2.Dizayn

B.Arka plan

1.Uygunluk

2.Etkileşim

C.Amaç

III.LİTERAL YAPI

A.Karanlık kaotik dünya

B.Mükemmel bir dünya

C.Düzenin altı günü

IV. ORJİNAL ANLAM

A.Karanlık kaotik dünya

B.Mükemmel bir dünya

C.Altı gün düzeni

1.Mısırdan kurtarılma

2.Kenan tutkusu

V.MODERN UYGULAMA

A.Başlangıç dönemi

B.Süreklilik dönemi

C.Tamamlama dönemi

VI.SONUÇ

SORULAR

A.Çalışma soruları

B.Uygulama soruları

BAŞLANGIC TARİHİ

Ders 1

Mükemmel bir dünya

GİRİŞ

Daha işin başlangıcında, Tanrı yarattıklarının hayrına oldukça düzgün ve sürekli bir yol tayin etmiştir. Ama zaman içinde Tanrı'nın yaradılışı için yarattığı yolda tam ve net olarak yürümeyi başaramayan insanlık, bu hat üzerinde oldukça büyük bir kargaşanın da nedeni olmuştur. Biz bu derste, tarihin başlangıcında Tanrı'nın yarattıkları için ortaya koyduğu yolu, birlikte öğreneceğiz. Genelde hristiyan çevre bu yola "yaradılış düzeni" demektedir. Kutsal Kitabın girişinde yer alan Yaratılış kitabının 1'den 11'e kadar olan bölümleri "başlangıç tarihi" olarak bilinmektedir. Bu bölümde Tanrı kendine halk olarak seçtiği İsrail'in Musa önderliğinde bu tayin ettiği hat üzerinde yürümelerini istemektedir. Aslında bakılırsa bu istek bugünde bütün Tanrı halkı için yürünmesi istenilen bir yol hattıdır.

Birinci dersi "mükemmel bir dünya" olarak isimlendirdik. Bu bölümde daha çok Yaratılış 1:1-2:3 üzerinde çalışacağız. Musa bu giriş bölümünde bize, dünyanın Tanrı'nın hoşnutluğu doğrultusunda nasıl şekillendiğini anlatmaktadır. Bu şekillenme aslında Musa'nın günlerinde Tanrı'nın İsrail'e ve daha sonra tarih boyunca kendine halk olan insanlara sunacağı ideal dünya şekillendirmesidir. Bütün bunlar aslında başlangıçta bir takım şeylerin nasıl olduğunu anlatmaz, aynı zamanda dünyanın yaşadığımız dönemlerde nasıl olması ve sonunda nasıl olması gerektiğini de anlatmaktadır.

Bu ders dört bölümde ele alınmaktadır. İlk bölümde Yaratılış kitabı 1-11.bölümler üzerinde başlangıç tarihine genel bir bakış yapacağız. İkinci bölümde ise bakışımızı daha çok Yaratılış kitabı 1:1-2:3 arasında yoğunlaştıracaktır. Ve biraz literal yapıya bakacağız. Üçüncü bölümde ise, verilerin ışığında esas orijinal manasını edinme üzerinde duracağız. Ve dördüncü bölümde ise, bu bölümün günümüz yaşamına etkisinin ne olabileceğine. O metinlerin bizim yaşamlarımız için ne anlama gelebileceğine bakacağız. Şimdi Yaratılış kitabı 1-11. bölümleri üzerine bütün başlangıç tarihini ele alarak genel bir bakış yapalım.

GENEL BAKIŞ

Bizim Yaratılış kitabı 1-11.bölümlere bakışımız bir parça alışılan dışında olabilir. Bu nedenle burada stratejimizi biraz açıklamakta fayda var sanırım. Kutsal Kitabın bu bölümünde bizi üç temel fikir yönlendirecektir; bunlardan ilki bu bölümlerin esinidir, ikincisi bu bölümlerin arka planındaki anlatım tarzıdır ve üçüncüsü bu bölümlerin yazılma nedenidir.

Elbette her şeyden önce bizler elbette bütün kutsal kitabın bu 11 bölüm dahil olmak üzere ilahi esin olduğu temelini esas alıyoruz.

ESİN

İlahi esin konusunda müjdeci anlayışımız bize bu bölüm hakkında iki önemli noktayı hatırlatmaktadır. Bunlardan biri güvenilirlik ve ikincisi ise belli bir niyete göre şekil almasıdır.

Güvenilirlik

İlahi esin olması elbette bu bölümlerin güvenilirliğini de beraberinde getirmektedir. Kutsal kitabın bu bölümlerini çalışırken bir çok tarihsel nokta devreye girer. Ve işin ilginç bu noktaların bazıları bir türlü çözümlenmiş değildir. Bununla birlikte yazıların ilahi esin olma özelliği bu tür noktaları da bir anlamda güvenilir kılmaktadır. Musa'nın orijinal okuyucuları için olan arzusu Yaratılışın bu bölümünü tarihsel anlamda doğru olarak görmeleridir. Kutsal yazıların her biri için olduğu gibi, bu bölüm içinde tarihsel boyutun yanlış anlaşılması için oldukça dikkatli yorumlarda bulunulmuştur. Yine de şunu göz ardı etmememiz önemlidir; hem peygamberler hem de İsa Mesih, Yaratılış 1-11'de anlatılan tarihsel anlatımları doğru olarak kabul etmektedirler. Bu dersler, bu antik dönemlerde olanlar üzerindeki kayıtların güvenilir ve gerçek olduğu üzerine bir inanç inşa etmek içindir.

Bizler başlangıç tarihinin güvenilirliğine inanırken, aynı zamanda Tanrı'nın Musa'ya bu bölümlerin içeriklerini belli bir dizayna göre oluşturmasını esinlemiş olduğunu da unutmamamız gerekmektedir.

Dizayn

Şu şekilde düşünmemiz mümkündür; Yaratılış kitabı 1-11.bölümleri arası Yaratılış döneminden İbrahim'in yaşadığı İ.Ö 2000-1800 yılları arasını kapsamaktadır. Hepimizin hiç kuşkusuz aynı fikirde olacağı bir başka konuda Musa'nın bu onbir bölümü yazarken bir çok konuya değinmediği ve dışarda bıraktığıdır. Bu bölümleri ele alırken bu konuda göz ardı edilmemelidir. Yani bu bölümlerde sadece seçilmiş bölümler yer almaktadır. Musa'nın böyle bir dizaynı neye göre yaptığı üzerinde yoğunlaşmamız bize aynı zamanda önemli sorularımız için bazı cevaplar bulmamızı da sağlamış olacaktır. Tanrı, acaba neden bu fazla kapsamlı olmayan bilgileri vermiştir? Ve acaba Tanrı neden bu bilgileri bu şekilde bir düzenle sunması için Musa'yı seçmiştir?

Musa'nın yazdıklarını neden bu şekilde yazdığını anlamak için, ilk önce Musa'nın günlerinde var olan konuşma dilindeki geleneklerin arka planına bakmamız gerekir.

ARKA PLAN

Antik yakın doğunun edebiyatı bizim amacımız için oldukça önemlidir. Çünkü öncelikle Musa'nın yaşadığı dönem ve yörede bu kayıtlar oldukça yaygındır. Ve ikinci olarak da, Musa'nın bu başka başlangıç dönemi kayıtları ile ilişkili olabileceği de hiç yadsınamaz bir durumdur.

Uygunluk

Arkeolojik verilere baktığımızda, Musa'nın dünyanın orijini üzerine yazı yazan ilk kişi olmadığını da görmemiz mümkündür. Yalnız Musa'nın, yazılarını Tanrı'nın ilahi esinine göre yazdığı düşünülürse, kayıtlarının doğru olduğunu düşünmek oldukça doğaldır. Musa'nın bu ilahi esini yazdığı dönemlerde, özellikle yakın doğuda, bir çok milletler ve insan gurupları, dünyanın orijini üzerine bir çok efsaneler ve sözlü anlatımlar oluşturmuşlardır.

Bu kadim metinlerden bazıları oldukça meşhur metinlerdir. Mesela Enuma Eliş ya da Babil'in yaradılış öyküsü ya da Gilgamiş destanının "onbirinci tableti" ya da Babil tufan öyküsü bunlara güzel örneklerdir. Daha önce Mısır ve Kenanda yazılmış dökümanlar da vardır. Bu dökümanlarda yine dünyanın yaradılış öyküsünü ve ilk dönem tarihini içermektedir.

Daha da ötesi, bu ilk dönem yazılı metinleri Musa'nın yaşadığı dönem göz önünde bulundurulacak olursa bir anlamda Musa'nın gençliğinde kolaylıkla ulaşabileceği metinlerdir. Zaten kendisi de firavun ailesi tarafından yetiştirildiğine göre en üst derecede bir eğitim almıştır. Yazılarında da belli olduğu gibi, Musa'nın o dönemin kadim metinlerini de okuduğu görülmektedir. Kısacası bu kayıtlar her ne kadar ilahi esin olsa da, yazarın bu kadim anlatımlar hakkında oldukça bilgi sahibi olduğu açıkça görülmektedir.

Musa'nın diğer kadim yazılardan da haberi olmuş olması, o zaman bizim bir başka soru sormamıza da yol açmaktadır; Acaba Musa, diğer kültürlerin efsane ve destanları ile nasıl bir etkileşim içinde bulunmuştur?

Etkileşim

Bu derslerde göreceğimiz gibi, Musa elbette hem negatif hem de pozitif açıdan bu kadim geleneklerin anlatımları ile bir etkileşim içinde bulunmuştur.

Öncelikle Musa, bu kadim anlatımların yanlış taraflarını düzelterek sunmaya çalışmıştır. Çünkü görüldüğü gibi Musa'nın önderlik ettiği İsrail, her zaman etrafındaki milletlerden ve onların putperest inançlarından etkilenip durmuştur. Ve o günkü İsrail, o günün anlatımlarına göre bir çok tanrıların gayret ve mücadeleleri sonucu ortaya çıkan dünyaya hep aldanma meyili içinde olmuştur. İsrail ya ataları aracılığı ile kendilerine sunulan doğru inancı tamamen reddetmiş ya da diğer milletlerin inançları ile karıştırarak atalarının öğrettiği inancı edinmeye kalkmışlardır. Bu nedenle Musa, İsrail'in doğru olandan sapmaması ve Tanrı yolunu öğrenmesi için bir çok olayı olduğu şekli ile kayda geçmiş ve diğer dinlerin bütün yanlış öğretilerine karşı YHVH'ye olan inancın doğruluğunu temellendirmiştir.

Diğer taraftan da Musa yanlış öğretilere karşı direnirken, bir başka taraftan da dönemin yazılı gelenekleri ile de bir pozitif ilişki bağı kurmuştur. Tanrı gerçeğini İsrail'in anlayabileceği bir hale getirebilmek için o dönemin yazılı anlatımlarına ben-

zer anlatımları kendi yazılarında kullanmıştır. Esasında Musa'nın yazıları ile, dönemin kadim yazılarının anlatımları arasında oldukça büyük benzerlikler bulunduğu bir gerçektir. Günümüz arkeolojik araştırmaları da bu benzerliklere işaret etmektedir.

1969 yılında "Altrahasis: Babil'in tufan öyküsü" başlığı ile önemli bir belge basılmıştır. Bu dökümanın ne denli geri tarihlere indiği konusunda bir söz söylemek zordur. Ama burada önemli olan parçalar halinde bilinen bir öyküyü bize bir bütün olarak sunmasıdır.

Atrahasis destanı, üç temel üstünde yükselmektedir. İnsanlığın yaratılışı ile başlar. Ardından ilk insan tarihine ilişkin bazı kayıtlara yer verir. Bu kayıtlarda özellikle insan ırkı yüzünden dünyanın bozulmuşluğu üzerinde durulmaktadır. Ve sonuç olarak bu bozulma yargı tufanı ile ortadan kaldırılır ve yeni bir dünya düzeni devreye girer.

Yaratılış bölümü ile Atrahasis destanını karşılaştırdığımızda aslında kasıtlı olarak Musa'nın bu anlatım yapısını kullandığına tanık oluruz. İlk bakışta Yaratılış 1-11.bölümleri arasında anlatım sürekliliğine rastlamak zordur. Atrahasis destanına literal olarak dikkatlice bakarsak Musa'nın esas tek ana bir konuyu anlatabilmek için, bu bölümlerdeki anlatımı bu şekilde ifade ettiğini görmek mümkündür. Musa'nın öyküsü Arthasis'teki ana anlatım yapısı benzerindeki bir yapı üzerinde yükselmektedir.

Yaratılış 1-11üç bölümü içermektedir. İlk önce 1:1-2:3 arasında ideal yaratılış ele alınmaktadır. İkincisi ise, Yaratılış 2:4-6:8 arasında anlatıldığı şekli ile dünya insan günahı ile kirlenmektedir. Ve sonunda da tufan ve Yaratılış 6:9-11:9 arasında yeni dünya düzeni devreye girmektedir. Burada herhalde üçüncü soruyu sormak gerekir. Acaba Musa neden Yaratılış 1-11. bölümleri yazdı? İsraili okuyucularının bu yazdıklarından ne anlamalarını istiyordu?

AMAC

En temel şekilde söylemek gerekirse, Musa'nın İsrail'e geçmiş hakkında bir takım doğruları öğretmek istediğinden emin olabiliriz. Musa, İsrail'in dünya tarihinin ilk dönemlerinde neler yaptığını bilmelerini istiyordu. Diğer milletlerin mitleri aracılığı ile, halka öğretiş verme niyetinden hareketle Musa'da İsrail'e, kendi inançlarının tarihsel doğrularına aktarabilme niyeti ile bölümlerde yer alan anlatımları dile getirdi.

Bu konuya biraz daha yakından bakacak olursak, Musa'nın bu başlangıç tarihi ile bir başka amacının daha olduğunu görmek mümkündür. Özellikle Musa, bu yazılarını İsrail'in Tanrı istemini görebilmesini sağlamak için yazmıştır. Yaratılış 1-11'de yazan yazıları okuyan her kişinin buradaki amacı hemen anlaması mümkün değildir. Bunu ancak daha önceki başlangıç tarihi kayıtlarının da aynı amacı güttüğünü gözlemlediğimizde fark etmemiz mümkündür.

Antik kültürlerin başlangıç tarihi kayıtlarında yer alan amacı anlamadan önce, yakın doğuda bir çok kültürlerin evreni bir kozmik hikmetin dizayn ettiği konusunda fikir birliği içinde olduklarını fark etmemiz gerekmektedir. Bu bakış açısından hareketle evren bu ilahi hikmete ve düzene göre işlemektedir. Buradan hareketle imparatorlardan tutunda köleye kadar toplumu oluşturan her bir bireyin de bu ilahi düzene uyum içinde olması beklenmektedir.

Bu bakış açısı yakın doğu mitoloji ve destanları için ne anlam ifade etmektedir? İsraili çevreleyen kültürlerin başlangıç tarihine ilişkin kayıtları zamanın başlangıcına yakın zamanlarda olan olayları aktarmaktadırlar. Bütün bu yazılar, tanrıların oluşturduğu bu evren yapı ve işleyişini ifade edebilmek içindir. Aslında kayda geçirilenler gerçek anlamda bilimsel bir başlangıç tarihi kayıtları değildir. Daha çok o dönemde kültürlerin kendi bakış açılarını kültürel ve sosyal algı ve programlarını doğrulamak içindir. Bu metinlerin yazarları genellikle içinde buldukları inançların din adamlarıdır. Kendi günlerinde tanrıların orijinal olarak dizayn ettikleri evren sistem ve işleyişinin nasıl günlük hayatlara indirgenebileceğini düşünmek kaydı ile bu yazıları kaleme almışlardır. Yazılara dikkat edilirse daha çok dinsel temellidir. Rahiplerden, tapınaklardan, dini ritüellerden bahsetmektedir. Tapınağın hangi tanrılara adanacağı ve hangi ailelerin bu tapınak içinde hizmet edeceği esas konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ve daha sonrada daha geniş anlamda sosyal yapıya ve politik güç ve yasalara ilişkin kayıtlara yer verilmiştir.

Kral kim olmalı? Neden bazı kişiler köledirler? Bu kültürlerin mitleri halkı tanrıların yaratış düzenine tabi olmalarını ve evreni oluşturduğu yapıyı olduğu gibi onaylamalarını talep etmektedir.

Bu derste göreceğimiz gibi, Musa Yaratılış 1-11. bölümler arasında yer alan yazıları aynı nedenler yüzünden yazmıştır. Bir tarafta Musa, antik çağlarda Yahve'nin yaratış gücü ve düzeni içinde yaratılan dünyayı temel alarak "başlangıç tarihini" yazmıştır. Yaratılış döneminden Babil kulesine dek yer alan olayları, antik dönemde olanlar olarak İsrail'e anlatmaya çalışmıştır. Bunu yaparken tarihi bir kaygı çekmemiştir. Musa, Mısırdan Kenan diyarına kadar öncülük ettiği İsrail'in dolayısı ile yol boyu başına da bir çok şeyler gelmesine neden olmuştur. Bu nedenle bir çok kişi de doğal olarak Musa'yı ve bu yolculuğa karşı çıkmış ve bir muhalefet oluşturmuşlardır. Esasında bu ilk 11 bölümdeki anlatımda bir anlamda Musa'nın amacı, Tanrı'nın evren dizaynını ile Tanrı'nın İsrail için hedefleri ve politikasının doğru olduğunu İsrail'e anlatabilmektir. Bir başka deyişle Musa'nın bu programına karşı gelmek, adeta Tanrı'nın düzenine karşı gelmek gibi gösterilmek istenmiştir.

Yaratılış bölümü 1:1-2:3'de yer alan ideal yaratılışa ilişkin kayıtları ile Musa, aslında İsrail'e, Tanrı isteminde hareketle Kenan'a gitmelerinin ideal yaratılış olduğunu göstermesidir. Aynı şekilde Yaratılış 2:4-6:8'de ifade ettiği dünyanın çürümüşlüğüne ilişkin sözlerle de Musa, bu kez İsrail'in bir an önce içinden çıkmaları gerektiğini düşündüğü Mısır'ın durumuna işaret etmektedir. Zira Tanrı günahı lanetlemiş-

tir. Ve oradaki çürümüşlük eninde sonunda bu lanetle sonuçlanacaktır. Ve son olarak Musa'nın Yaratılış 6:9-11:9 arasında anlattığı tufan ve sonrasındaki yeni düzen ise yine İsrail'i Tanrı istemi doğrultusunda Mısır'dan ayrılmaları ve Kenan'a gitmeleri sonucunda edinecekleri bereketlere işaret etmektedir. Bu aynı Nuh'un dünyayı bereketlemesi ve yeni bir düzenin gelmesine yol açması gibi bir durumdur. Bütün bu erken dönem "başlangıç tarihi" aslında Musanın İsrail'in geleceği için vizyonudur. Eğer Musa İsrail'i bu vizyonlarında razı edebilirse İsrail Mısır'dan hareket edecek ve kendilerine vaat edilmiş olan ilahi mirasları Kenan diyarını kendileri için alabileceklerdir.

Şimdi de başlangıç tarihini yukarıda değindiğimiz şekilde ele alan Yaratılış 1-11 bölümlerine genel bir giriş yapalım ve özellikle Yaratılış bölümü 1:1-2:3 ayetlerinde yer alan Tanrı'nın ideal dünya tanımını, "mükemmel bir dünya" tanımını ayrıntılı bir biçimde ele alalım.

YAZIM ŞEKLİ

Özellikle bir çok müjdeci Kutsal Kitabın giriş bölümünü düşündüğünde, bu bölüm üzerine yapılan yorumları çevreleyen bir çok tezatlarla birlikte düşünülmektedirler. Acaba Tanrı dünyayı literal anlamda bildiğimiz gün boyutunda altı gün içinde mi yaratmıştır? Yoksa bu bölümde bahsedilen günlerin her biri asırları mı içermektedir? Ya da bu bölümde yazanlar Tanrı'nın yaratma işlevini tarihsel olmayan şiirsel bir dille kutlama amaçlı mıdır? Bütün bu durumların hepsi müjdeciler için kabul edilirdurumlardır. Oysa her ne kadar ben yaratılış günlerini sıradan günler olarak kabul etsem de kutsal yazılara inanan hristiyanların hepsi aynı görüşte değildir.

Kutsal Yazıların giriş bölümünü irdelediğimiz bu derste bizim amacımız, bu konuları tarihsel anlamda ele almak değildir. Biz bu derste daha çok literal anlamda sorular üzerinde durmak istiyoruz. Daha çok Musa'nın bu bölümü nasıl ve neden yazdığı ile ilgileniyoruz. Bu bölümde yazılış biçimi ile yapı ne şekildedir? Ve bu yapı bize Musa'nın amacını anlamamızda nasıl yardımcı oluyor?

Bu üzerinde duracağımız ayetlerdeki anlatımları aslında üç bölümde ele almak mümkündür. Bu bölümlere başlangıç, orta ve son olarak ele alınıp değerlendirilebilir.

Musa'nın yaratılış kayıtları 1:1-2'de yer almaktadır. Bu ayetlerin içerdiği bu kısma "karanlık kaotik dünya" dememiz mümkündür. 1:3-31 arası ise orta bölümdür. Buraya da "yaratılışın altı günü" diyebiliriz. Ya da başka bir tabirle "düzenin altı günü" de diyebiliriz. 2:1-3 arası ise Şabat'tan bahsedilen bölümdür. İşte bu sonuç bölümüne de "mükemmel bir dünya" ya da "ideal dünya" bölümü dememiz mümkündür.

KARANLIK KAOTİK DÜNYA

Yaratılışın ilk bölümüne baktığımızda, orada Tanrı ruhu ile dünyayı saran kaos arasında oldukça dramatik bir çekişme görüyoruz.

1:1-2 ayetlerinin ilki yaratılış başlığını ifade ederken ikincisi de Tanrı ruhu ile dünyayı saran kaos arasındaki dramatik çekişmeyi biz net olarak ifade etmektedir;

Yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tanrı'nın ruhu suların üzerinde hareket ediyordu.-Yar.1:2

Bu ayet buradaki bütün bölüm üzerinde yer alan dramatik çekişmeyi oldukça güzel bir biçimde bize sunmaktadır. Bu gerilimin bir tarafında “boşluk” ve “şekilsizlik” yer almaktadır. İbranice ifadeleri ile (tohu wa bohu) aslında tam anlamı ile dillere tercüme edilemezken bir çok akademisyene göre dünyanın insan yaşamı için uygun olmadığı şeklinde anlamlandırılmıştır. Bu bölümün başlangıcında yaşanılmaz, karanlık, kaotik bir düzenin bütün dünyayı kapsadığı vurgulanmak istenmektedir.

Bu gerilim ve çekişmede ikinci unsur ise “Tanrı'nın ruhunun suların üzerinde hareket etmesidir”. Bu “suların üzerinde hareketi” içeren İbrani dilindeki sözcük “merachefet” sözcüğüdür “bir şeyin üstünde uçma” ya da “üstten sarma” gibi anlamları vardır.

Görüldüğü gibi bizler daha bölümün başlangıcında oldukça dramatik bir resimle karşı karşıya kalırız. Resmin bir tarafından dünyayı saran bir kaos görürüz, diğer tarafında ise bu kaosun üzerinde gezinen, hakim olan Tanrı'nın ruhunu görürüz. Burada esas olan Tanrı'nın dünyayı saran kaos üzerine hareket geçmiş olmasıdır. Elbette bu çekişme beraberinde belli soruları da getirmektedir; Tanrı'nın ruhu ne yapacaktır? Kaosa ne olacaktır?

Bu başlangıç ayetlerinde yer alan dramatik gerilimi eğer aklımızda tutarsak bu gerilimin sonucunun ne olduğunu Musa'nın bu bölümün sonuç bölümünde yazdığı gibi Yaradılış 2:1-3'de göreceğiz.

MÜKEMMEL BİR DÜNYA

Bu bölüm oldukça sade bir biçimde ele alınmıştır. 2:1'deki Tanrı'nın yaratma işleminin son bulması özetlenir ve 2:2-3'de anlatıldığı gibi sonuçta Tanrı istirahat etmeye çekilir. Yaradılış 2:2-3'e birlikte bakalım;

Yedinci güne gelindiğinde Tanrı yapmakta olduğu işi bitirdi. Yaptığı işten o gün dinlendi. Yedinci günü kutsalı. Onu kutsal bir gün olarak belirledi. Çünkü Tanrı o gün yaptığı, yarattığı bütün işi bitirip dinlendi-Yaradılış 2:2-3

Musa, Tanrı'nın şabata girmesi ve bu günü bereketleyin kutsal kılması ile kaos ve Tanrı'nın ruhu arasındaki gerilimin ortadan kalktığını söylemektedir. Tanrı karanlığı alt etmiş, kaotik soruna hükmetmiş ve dünyayı düzene koymaktan büyük bir haz almıştır. Yaradılış öyküsü evrenin zevk ve esenlik veren mükemmel bir armoni içinde olması ile son bulmaktadır.

Buraya kadar Musa'nın başlangıç ve bunun sonu üzerine yazdığı kayıtları görmüş olduk. Şimdi orta bölüme bakarak kaotik dünya ve Tanrı'nın ruhu arasındaki çekişmenin nasıl çözüme ulaştığını görelim.

DÜZENİN ALTI GÜNÜ

Yazılardaki öğretiye göre Tanrı, kaosu dünyayı altı günlük bir plan dahilinde düzene sokarak engellemiştir. Bu harika plan Yaratılış 1:3-31'de anlatılmaktadır. Metnin merkezinde Musa'nın hareketliliğe dikkat çekmek için kullandığı "Ve Tanrı dedi" ifadesi yer almaktadır. Çünkü söylenilmek istenilen Tanrı'nın metinde esas karakter olduğudur. Ve anlatılanlar üzerinde esas onun yetkinliğine vurgu oldukça açıktır.

Tanrının "olsun" sözü dünyaya harika bir düzen getirdi. İsrail'in Tanrısı diğer kültürlerin mitolojik tanrıları gibi büyük güçlükler çekerek ya da savaşarak bir şeyler yaratmadı. Sadece "olsun" sözü ile her şeyi yarattı. Sadece konuştu ve dünya düzene girdi. Bunun da ötesinde O'nun kelamı muhteşem hikmetini gösterdi. Ve kendi hoşnut olduğu bir düzeni dünyaya getirdi.

Bir çok yorumcu, Tanrı'nın yaradılışı düzenlediği günleri üçer günlük iki set halinde ele almaktadır. Bu iki set ilk üç gün ve son üç gündür. Bu iki set arasında oldukça çeşitli yollarla tanımlanmakta ve aralarında çeşitli bağlar kurulmaktadır.

Belki bunu anlamlandırmanın en güzel yolu Yaratılış 1:2'de yer alan yeryüzü tanımına yeniden bakmaktır. Musa'nın yeryüzü için şekilsiz ve boş, yani tohu ve bohu kelimelerini kullandığı aklınıza gelecektir. Bu terimler belki de bu üçer günden oluşan iki seti açıklamak için kullanılabilir.

Yazılara göre, Tanrı ilk üç gün dünyanın şekilsizliği ile uğraşmış ve bir alanı diğer bir alandan ayırmak kaydı ile yarattıkları alanları şekillendirmiştir. Diğer taraftan ikinci üç gün ise kaotik dünyanın boşluğu ile ilgilenmiş ve dünyayı yarattıkları ile doldurmuştur.

İlk üç günü düşündüğümüzde Tanrı ilk günde geceyle gündüzü birbirinden ayırmıştır. Bu ilginçtir. Bu olay henüz güneş yaratılmadan önce olmuştur. Tanrı, kaotik dünya içinde karanlığın karanlığında ışığın ışmasına sebep olmuştur.

İkinci günde, aşağıdaki suları yukarıdaki sulardan ayırmıştır. Bunu yeryüzünün üzerine bir gök kubbe oluşturmak suretiyle yapmıştır. Bu ilahi hareket atmosferin oluşumuna neden olmuştur. Bu yeryüzünün suları ile gökyüzünün neminin ayrılmasıdır.

Üçüncü gün, yine buradaki yazıların anlatımına göre Tanrı karaları denizlerden ayırmıştır. Okyanuslar belli bölgelere doğru çekilmiş ve karalar görülmüştür. Ve suların çekildiği karalar üzerinde bitkiler yetişmeye başlamıştır. Görüldüğü gibi bu-

radaki anlatıma göre şekilsiz dünyaya şekil vermiştir. Bir başka deyişle ışıkla karanlığı, yeryüzü suları ile gökyüzü sularını, karalarla denizleri birbirinden ayırmıştır.

Musa'nın kayıtlarına göre Tanrı öncelikle dünyanın şekilsizliğini ortadan kaldırmıştır. Bundan sonra ikinci sette yer alan üç gün ile de yeni yaşam alanları oluşturarak boşluğu doldurmuştur.

Dördüncü günde Tanrı, güneşi, ayı ve yıldızları oluşturarak karanlık ve aydınlığı şekle soktuğu ilk günü doldurmuştur. Bu göksel olgular gün ve geceye hükmetmiş ve onları birbirlerinden ayırmıştır.

Beşinci günde Tanrı, kuşları göklere ve balıkları da denizlere yerleştirdi. Böylelikle gök ve yeryüzünde ikinci günde birbirinden ayrılarak şekil verilen sular beşinci günde canlılarla dolmuş oldu.

Sonunda altıncı günde Tanrı, hayvanları ve insanı kara parçası üzerinde yerleştirdi. Böylelikle üçüncü gün denizlerle karaların birbirinden ayrılması ile şekle sokulan yeryüzü yaşam alanı olarak canlılarla doldurulmuş oldu.

Musa, böylelikle bütün yaradılışı içindekileri ile birlikte bir araya getirmiş oldu. Bir başka deyişle Tanrı karanlık kaotik dünyayı belli bir düzene koymak için altı gün harcamıştı. Tanrı altı kez yaptığı işin iyi olduğunu söyledi;

İyi olduğunu gördü.-Yaratılış 1:4,10,12,18,21,25

Ve kara parçası üzerinde yaşaması için insanı yarattıktan sonra;

Çok iyi olduğunu gördü-Yaratılış 1:31

dedi ve Musa'nın anlatımına göre Tanrı, yaptıklarından gerçekten çok hoşnut olmuştu.

Bu nedenle biz Yaratılış 1:1-2:3'te yazılanların belli bir amaç için olduğunu ve bir hayli karışık bir yapıya sahip olduğunu görürüz. Bölüm kaos içinde bir dünya anlatımı ile başlar ve Tanrı'nın bu kaosun üzerinde olduğunu vurgular. Ve Tanrı altı gün boyunca bu kaotik dünyanın belli bir düzen vermesi için konuşur. Sonunda, yedinci günde Tanrı yaptıklarından, bu mükemmel dünya düzeninden haz alır ve Şabat dinlenmesinden de hoşnut olur.

Şimdi Yaratılış 1:1-2:3 geniş literal yapısına bakalım ve bu bölümün orijinal olarak neyi kast ettiğini birlikte değerlendirelim.

ORİJİNAL ANLAM

Musa'nın başlangıç tarihi ile aynı Tanrı'nın dünyayı belli bir düzen izleyerek yaratması misali İsraili Mısır'dan çıkması ve yeni diyarları almasını amaçladığını gördük. Fakat bu genel amaç acaba kendisini özellikle 1:1-2:3'de nasıl göstermektedir? Musa, kendi hizmetini yaratılış öyküsü ile İsrail'e nasıl bağlamıştır?

Musa'nın bunu nasıl yaptığını Yaratılış 1:1-2:3'ün ayırdığımız üç bölümüne yeniden bakarak keşfedeceğiz. Öncelikle, karanlık kaotik dünyaya bakacağız. Sonra birinci bölümden üçüncü bölüme mükemmel bir dünyaya bakacağız. Ve son olarak da ikinci bölüme dönüp Tanrı'nın dünyayı düzenleyişine bakacağız. Öncelikler 1:1-2'ye "karanlık kaotik dünya" başlığına bakalım.

KARANLIK KAOTİK DÜNYA

Bizim amacımız doğrultusunda Yaratılış 1.bölümün ilk iki ayeti oldukça önemli bir konuyu içermektedir. Bu özellikle 2.ayette dile gelen dramatik çekişmedir. Bu çekişme Musa'nın ifadesine göre kaotik dünya ile Kutsal Ruh arasındaki çekişmedir. Aslında bu çekişmeye bakarak biz Musa'nın yalnızca yaratılış için yazmadığını, İsrail'in firavun diyarından çıkabilmesi için de yazdığını görmemiz mümkündür.

İlk önce Yaratılış 1:2'ye baktığımızda Musa dünyanın "şekilsiz" olduğunu söylemektedir. Bu ifade İbranice "tohu" kelimesinin karşılığıdır. Aynı zamanda Musa diğer tarafta Tanrı'nın ruhu suların üzerinde "geziniyordu" demektedir. Bu kelimenin İbranice karşılığı ise "merachefet" kelimesidir.

Bu önemli görünüm Musa'nın Yaratılış bölümü girişinde üstü kapalı olarak yazdıklarına dikkatlice bakıldığında netleşmektedir. Yasanın tekrarı 32:10-12'de Musa Yaratılış 1:2'de kullanılan terminolojiyi kullanarak İsrail'in Mısır'dan çıkışı ile yaratılış kayıtları arasında bağa dikkat çekmektedir. Burada yazanlara bir bakalım;

Onu kurak bir ülkede, ıssız, uluyan bir çölde buldu, onu kuşattı, kayırdı, gözbebeği gibi korudu. Yuvasında yavrularını uçmaya kışkırtan, onların üzerinde kanat çırpan bir kartal gibi, kanatlarını gerip onları aldı ve kanatları üzerinde taşıdı. Ona yalnız RAB yol gösterdi, yanında yabancı ilah yoktu-Yasanın tekrarı 32:10-12

Bu ayetler önemlidir. Çünkü Musa'nın şekilsiz ve üzerinde ifadelerini ikinci olarak kullandığı tek yer burasıdır.

10.ayette "şekilsiz" sözcüğü "ıssız" olarak İbranice "tohu" kelimesinin karşılığında kullanılmıştır. Bu kelime Yaratılış 1:2'de "şekilsiz" olarak kullanılmaktadır. Aynı şekilde Yaratılış 1:2'de yer alan "merachefet" kelimesi yani derinlerin "üzerinde" anlamındaki kelime de burada 11.ayette geçmektedir.

Musa, bu her iki kelimeyi de Yasanın Tekrarı 32’de Yaratılış 1. bölüme bir bağ oluşturması için kullanmıştır. Peki, bu iki kelime bu ilk bölümle nasıl bir bağ kurabilir? Yasa’nın tekrarında “ıssız” ve “üzerinde” kelimeleri ne anlama gelir?

İlk önce Musa’nın ıssız olarak kast ettiği şey Mısır’dır. Yasanın tekrarı 32:10’da şu sözleri okuyoruz;

Onu kurak bir ülkede, ıssız, uluyan bir çölde buldu.-Yasa’nın Tekrarı 32:10

İkinci olarak da Musa, “üzerinde” kelimesini kendisinin İsrail ile birlikte olması anlamında kullanmaktadır. Belki O’nun bu birlikteliği İsrail’e gündüz bulut sütunu, akşam ateş sütunu ile onlara vaat edilen topraklara kadar öncülük etmesiyledir. Yasa’nın Tekrarı 32:10-11’de şunları okuyoruz;

Onları gözbebeği gibi korudu. Yuvasında yavrularını uçmaya kıskırtan, onların üzerinde kanat çırpan bir kartal gibi, kanatlarını gerip onları aldı.-Yasa’nın Tekrarı 32:10-11

Yasa’nın Tekrarı 32:10-11 adeta Musa’nın Yaratılış 1:2’de yaptığı işi tefsir etmesi gibidir. Burası Yaratılış ilk bölümü yazıları ile Musa’nın bu yazılarla esas niyetinin ne olduğunu bize açıklamaktadır.

Bir anlamda Yasa’nın Tekrarı 32. bölüm, yaratılış ile İsrail’in Mısırdan kurtarılması arasında bir paralellik olduğunu anlamamıza yardımcı olan bölümdür. Musa, bizlere hem dünyanın hem de İsrail’in kaotik, yaşanamaz ortamlardan kurtuluşunu yazmıştır. Musa’nın yazısına göre Yaratan dünyanın kaotik durumu üzerine nasıl hakim olduysa, aynı şekilde İsrail’in kaotik durumu üzerine hakim olmuştur.

Yaratılış ve Çıkış arasındaki paralellikte Musa yaratılış öyküsünü, özellikle İsrail’in kaotik dünyasından kurtuluşuna bir işaret olarak Tanrı’nın yaratılışta yaptığı işi İsrail içinde yaptığını anlatmak için kaleme almıştır. Bu yazılarında Musa İsrail Tanrı’nın orijinal kaosu ıslah etme, kaosa düzen getirme işini anlatmış ve bir anlamda İsrail’e O’nun önderliğinde Mısır’dan çıkmakla yanlış yapmadıklarını hatırlatmak istemiştir. Ayrıca yaratılış kayıtları İsrail’in Mısır’dan çıkarılmasının Tanrı’nın işi olduğunu İsraililere bir kanıt olarak da sunmaktadır. Bu Tanrı’nın güçlü işlerinden biridir. Tanrı, İsrail’i Mısır’ın kaosundan kurtarmakla dünyayı yeniden şekillendirmektedir. Bunu aynen yaratılış öyküsünde yaptığı gibi yapmaktadır. Bırakın yanlış yapmayı bu işlevi ile Tanrı yaradılışı olması gereken yere taşımaktadır.

Son bölüm olan ve Yaratılış 2:1-3’te yer alan “mükemmel bir dünya” düzenine baktığımızda da Yaratılışla Çıkış arasındaki paralelliği bir kez daha tanımlamış olacağız.

MÜKEMMEL BİR DÜNYA

Tanrı işi bıraktığı, mecaz anlamda dinlenmeye geçtiği anda Yaratılış öyküsünün bittiğini görüyoruz. Yaratılış 2:2-3’de yer alan “shabbat” kelimesi “dinlenme” ya da “durma” anlamına gelmektedir. Bu kelime yine yaratılış öyküsünü İsrail’e bağlayıcı bir kelime olarak karşımıza çıkmaktadır.

Musa ve İsrail bu Şabat kelimesini özellikle Musa’nın yasasına göre uygulamaktan haz aldıkları yedinci gün dinlenmesi olarak kullanıyorlardı. Tora’nın Çıkış kitabı 20.bölümünde yer alan “on emir” içindeki Şabat emri, Musa’nın açıklamasına göre, Tanrı’nın Tora’nın Yaratılış kitabı 2.bölümünde yaptıklarından ötürü yapılması gereken bir farz (mitzva) olarak kayıtlarda yer almaktaydı.

Şabat Günü’nü kutsal sayarak anımsa. Altı gün çalışacak, bütün işlerini yapacaksın. Ama yedinci gün bana, Tanrının RAB’be Şabat Günü olarak adanmıştır. O gün sen, oğlun, kızın, erkek ve kadın kölen, hayvanların, aranızdaki yabancılar dahil, hiçbir iş yapmayacaksınız. Çünkü ben, RAB yeri göğü, denizi ve bütün canlıları altı günde yarattım, yedinci gün dinlendim. Bu yüzden Şabat Günü’nü kutsadım ve kutsal bir gün olarak belirledim. -Çıkış 20:8-11

İsrail Yaratılış bölümünde Tanrı’nın yedinci gün iş yapmayı bitirip durduğunu işittiklerinde doğal olarak “On Emir” ve Yaratılış bölümündeki kayıtların birbirleriyle bağlantılı olduğunu görmüş oluyorlardı.

Her ne kadar Şabat’ı çöl yolculukları sırasında biraz deneyimlemiş olsalarda, esas tam olarak Şabat kuralına uymakla yükümlü oldukları yer kendilerine vaat edilen diyar yani Kenan diyarıydı. İsrail, Çıkış 20:8-11’de yer alan Şabat’ı tutma kuralına her hafta uydu. Fakat bununla birlikte başka Şabatları (durmaları) ve kutsal günleri de tutuyorlardı. Levililer 25.bölümden öğrendiğimiz gibi her yedinci yılı topraklarını işlemeyerek Şabat yılı (sabbatical) olarak tutuyorlardı. Ayrıca her ellinci yılı da Jübile yılı olarak kutluyorlar ve bütün borçları bağışlıyor ve her aile kendi orijinal mirasları olan topraklarına yeniden kavuşmuş oluyordu. Musa’nın yasasında Şabat ibadeti çöl yolculukları esnasında İsrailin uymakla yükümlü olduğu kuralların içinde en karışık olanıydı.

Çünkü tam olarak Şabat’ı tutacakları ve ibadetlerini gerçekleştirebilecekleri yer, kendilerine vaat edilen Kenan diyarıydı. Musa, bu diyardan sık sık “dinlenme” ya da “dinlenme yeri” olarak bahsediyordu. Ve Şabat günü için İbranice “nuach” ya da “menucha” kelimelerini kullanıyordu. Ve Musa bir çok yerde “vaat edilen” topraklar için, Tanrı’nın tüm buyruklarını harfiyen yerine getirebilecekleri dinlenme yeri olarak tarif ediyordu. Mesela Yasa’nın Tekrarı 12:10-11’de şu sözleri okuyoruz;

Ama Şeria Irmağı’ndan geçip Tanrınız RAB’bin mülk olarak size vereceği ülkeye yerleşeceksiniz. RAB sizi çevrenizdeki bütün düşmanlarınızdan kurtarıp rahata kavuşturacak. Güvenlik içinde yaşayacaksınız. Tanrınız RAB adını yerleştirmek için

bir yer seçecek. Size buyurduğum her şeyi oraya götüreceksiniz: Yakmalık sunularınızı, kurbanlarınızı, ondalıklarınızı, bağışlarınızı, RAB'be adadığınız bütün özel adaklarınızı.-Yasa'nın Tekrarı 12:10-11

Burada görüldüğü gibi aslında Şabat'ı tam anlamı ile tutma-Tanrı'ya ibadet-İsrail dinlenme diyarına girdikten sonra başlayacaktı.

Musa'ya göre Şabat kişisel ya da aileye ait sessiz, sakin bir ibadet günü olmasından öte bir gündü. Onun vizyonuna göre Şabat Tanrı'nın adına ait bir mekanda kalıcı olarak dinlenme, ibadet etme ve kutlamayı içeriyordu. Bu nedenle Memur 95:11'de "Tanrı'nın yollarını bilmeyenlerin Tanrı'nın huzur diyarına" girmesi istenmemektedir.

"Yollarımı bilmiyorlar." Bu yüzden öfkeyle ant içtim: "Huzur diyarıma asla girmeyecekler".-Mez.95:10-11

Şabat ile vaat edilen topraklarda tam milli bir Tanrı'ya tapınış Musa'nın neden Yaratılış öyküsünü Tanrı'nın işi bırakması, dinlenmesi ile bitirdiğini bize göstermektedir. Tanrı nasıl yeryüzünü kaostan Şabat'a taşımışsa, İsrail'i de Kenan diyarına taşıyacaktır. Musa'ya direnen olursa aslında bir insan planına direnmiş olmayacaktır. Halkını evrenin mükemmel yapısı içine getirme gayreti içinde olan Tanrıya direnmiş olacaktır. Mısırdan çıkma ve vaat edilen diyara girme Tanrı'nın yaratılış için mükemmel planından daha az önemli değildir.

Burada kaotik başlangıç ve yaratılış öyküsünün sonundaki şabatın Tanrı'nın Musa aracılığı ile İsraille yapmak istediklerinin esas doğasının açıklamasını böylelikle görmüş olduk. Şimdi Yaratılış 1:3-31'de yer alan ve orta bölümü oluşturan günlerin düzeninin neleri içerdiğine kısac bakabiliriz. Acaba Musa, yaratılış günleri ile hizmeti arasında nasıl bir bağ kuruyor?

ALTI GÜN DÜZENİ

İsrail'in Mısır'dan çıkışı ile yaratılış günleri arasında bir çok bağ bulunmaktadır. Biz bu bağlardan sadece ikisine bakacağız. Bunlardan ilki İsrail'in Mısır'dan kurtarılması ile olan bağdır. Diğeri ise vaat edilmiş diyar tutkusu amacı ile olan bağdır.

Mısırdan kurtarılma

Her şeyden önce Tanrı, İsrail'i Mısırdan çıkarma konusunda yaratılış düzene sokarken gösterdiği gücün aynısını göstermiştir. Resmin diğer tarafında ise, yaratılış düzenini tam tersine çevirmek kaydı ile Mısırlılara da belalar göndermiştir. Mesela başlangıçta yaşam kaynağı olan sular, Mısır için ölüm kaynağı olmuş ve kana dönüşen sular balıkların ölmesine yol açmıştır. Başlangıçta Tanrı'nın insanlara verdiği hükmetme yetkisi ile insanlar yaşayan canlar üzerine egemenken, Mısır'da bu durum tersine dönmüş kurbağalar, at sinekleri, çekirgeler insanlar üzerine hükmeden

olmuşlardır. Karanlıkla ışık başlangıçta birbirlerinden ayrılmışken Mısır'da bu da tersine dönmüş ve gün içinde bile karanlık aydınlığa hakim olmuştur. Ve yeryüzü bütün bereketlerini vermesi gerekirken çekirgeler Mısır'ın bütün ürünlerini yok etmişlerdir. "Çoğalın ve ürün verin" emri ile başlangıçta sorumluluk alan insanlık yerine Mısırdaki insanlar ve hayvanlardan büyük sayılarda ölümler görülmüştür. Yaratılış 1'deki altı günde yaratma düzeni Mısır için adeta tersine dönmüş ve Mısır için bu düzen tersinden adeta lanet olmuştur. Bu belalar döneminde, Mısır diyarı tam anlamı ile ilk dönemdeki kaosa dönüş yapmıştır. Musa'nın böylesi şekilsiz ve boş, ıssız bir diyardan İsrail'in ayrılmasını istemesi aslında bu durumda pek de şaşırtıcı değildir.

Mısır'da hayatın güzel olduğuna inanmış olan her bir İsraili Musa'nın yaratılış kayıtlarını da kale alacaktı. Aslında onların Mısır deneyimi Mısırlıların kendi toprakları hakkında düşündükleri ile tezat teşkil ediyordu. Mısırlılar toprakları için tanrıların bereketlediği topraklar şeklinde bir düşünceye sahiptiler. Hatta bazı İsraililer de buna inanıyordu. Fakat Musa, Mısır'ın Tanrı'nın mükemmel dünya düzenine aykırı olduğunu söylüyordu.

Bu tezat yeterince açıkken, bir de yaradılışın altı gün düzeni, Mısır'dan çıkış için yeterince olumlu bir veriye sahipti. Mısırlılar ülkelerinin ilk dönem kaosu geride bıraktığını gözlemlerken, İsrail Tanrı'nın altı gün düzeni ile yaratılışı şekillendirip doldurduğunu öğreniyordu. Bu yaratılış içindeki insanlığın suları taze ve yaşam veren sulardı. Kurbağalarla ya da çekirgelerle dolu değildi. Mısır, karanlıkta ızdırıp çekirken onlar aydınlığın tadını çıkarıyorlardı. İsrail'in ürün veren tarlaları vardı. Hayvanları koruma altındaydı ve İsrail Mısırdayken çoğalıyordu.

Bunun da ötesinde, Tanrı'nın kontrolü yaradılışın üzerindeydi. Denizin yarılması sağlandı. Yaradılışın üçüncü gününde olduğu gibi karalarla sular birbirlerinden ayrılmıştı. Tanrı, İsrail'in yararına umulmadık mucizeler gösterdi. Aynı Yaratılışın ilk bölümünde olduğu gibi Tanrı başlangıçta olduğu gibi bir düzen oluşturuyordu.

Bütün bu anlatımda görüldüğü gibi Yaratılış kitabının ilk bölümünde anlatılanlarla İsrail'e Tanrı'nın İsrail için vizyonu bildiriliyor ve yaratılış bölümünde dünyanın düzeni için yapılanların aynı paralellik içinde İsrail'in vaat edilen topraklara yolculuğunda da aynı şeylerin olacağı vurgulanıyordu. Bir anlamda Tanrı başlangıçta olduğu gibi dünyayı yeniden şekillendiriyordu.

Yaratılış öyküsü sadece İsrail'in Mısır'dan çıkışına değil, aynı zamanda Kenan diyarındaki günlük yaşamın düzenine de işaret etmektedir.

Kenan tutkusu

İsrail vaat edilen topraklara ulaştığı zaman toprak orada doğa tamamen bereket ve bolluk saçıyor olacaktı. Bu nedenle Tanrı Kenan diyarından içinden bal ve süt ırmakları akan diyar diye söz etmekteydi. Buna ek olarak, bu vaat edilen diyarda Tanrı'nın altı günde oluşturduğu kendi vizyonundaki o yeri edinmiş olacaktı.

Özellikle Yaratılış 1:28’de bahsi geçen ve Tanrı’nın insan nesline söylediklerine bakmak gerekir.

Yeryüzünü doldurun ve denetiminize alın; denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, yeryüzünde yaşayan bütün canlılara egemen olun.-Yaratılış 1:28

İsrail, bu bereketlerin bazılarını Mısır’da deneyimlemiş olmasına rağmen, özellikle Kenan diyarında bu bereketleme onurunu daha ziyadesiyle deneyimleyecekti. Musa’nın önderliğinde yaratılıştaki bu mükemmel oluşuma doğru yol alıyorlardı. Levililer 26:9’a göre Tanrı’nın sadık bir biçimde bu yürüyüşe katılan İsraililere ne vaatler verdiğine bir bakalım:

Size iyilikle bakacağım. Sizi verimli kılıp çoğaltacağım. Sizinle yaptığım antlaşmayı sürdüreceğim.-Levililer 26:9

Burada Yaratılış 1:28’e bir gönderme bulunmaktadır. Tanrı, Yaratılış 1:28’de “Yeryüzünü doldurun” demiştir. Levililer 26:9’da “Sizi verimli kılıp çoğaltacağım” demektedir.

Kenan diyarı Tanrı’nın başlangıçta düzenlediğin mükemmel dünyadır. Kenan diyarı doğal anlamda Tanrı’nın suretinin yeryüzünde orijinal rolünü yüklediği bir uyum diyarı olacaktır.

Aslında burada bahsettiklerimizle Musa’nın günlerinde İsrail’in deneyimlediği yaradılışın altı gün düzeninden çok azına değinmiş olduk. Fakat biz Musa’nın kaydettiklerinden az da olsa Tanrı’nın yaradılışın altı gün düzenini sadece zamanın başlangıcında ne olduğunu anlatmak için yazmadığını öğrenmiş olduk. Musa’nın kayıtlarının asıl gayesi İsraili okuyucularının kendi yaşamlarında esas nelerin gerçekleştiğini görebilmeleriydi. Tanrı doğayı belli bir düzen içinde kaostan şabata taşımışsa, İsraili de yine belli düzenlemelerle Mısır’ın kaosundan Kenanın Şabat dinlenmesine taşıyordu.

Musa’nın bu yaradılış öyküsünü anlattığında İsrail’in tepkisinin ne olduğunu hayal etmemiz mümkündür. Kendilerine olan hiç şeyin tesadüf olmadığını anlamışlardı. Başlangıçta Tanrı dünyayı nasıl belli bir düzen içinde yaratmışsa hiç kuşkusuz aynı düzen işleyişinde İsrail’i de Mısır’dan kurtararak Kenan’a taşıyordu. Bu onlar için hazırlanmış mükemmel bir dünyaydı aslında. İsrail’in kurtarılması bir yenden yaratılıştı. Musa’yı izlemek kaydı ile bu yenden yaratılıştaki daha da büyük deneyimler yaşıyorlardı.

Şimdi Yaratılış 1:1-2:3 bölümlerinin orijinal anlamlarını görmüş olduk, buradan son bölüme geçelim. Bu yaratılış öyküsünün modern uygulamasına bakalım. Bu metni uygulamaya koymamız için Yeni Antlaşmanın bu bölümle ilgili açıklamalarına yakından bakmamız gerekecek.

MODERN UYGULAMA

Yeni antlaşma yazarları Tanrı'nın dünyayı yaratılışı konusunda hep Yaratılış 1.bölüme gitmişlerdir. Ayrıca bütün ifadelerinde Musa'nın kayıtlarına inandıklarını dile getirmişlerdir. Bununla birlikte Yeni Antlaşma yazarları aynı zamanda Musa'nın kayda geçtiği bölümlerdeki esas amacının da üzerinde durmuşlardır.

Nasıl Musa yaratılışı İsrail'in Mısır'dan kurtarılışının bir prototipi olarak görmüşse Yeni Antlaşma yazarları da Yaratılış 1:1-2:3'ü daha büyük bir kurtarışın prototipi olarak görmüşlerdir. Bu kurtarış Mesih İsa'da gelen kurtarıştır. Yaratılışın ışığında İsrail'in kendi çıkışını görmesi gibi, Yeni Antlaşma yazarları da yaratılış anlatımının ışığında Mesih'e bakmışlardır.

Yeni Antlaşma içinde Mesih İsa'nın kurtarışını anlatan öğretilere baktığımızda bu kurtarışın zaman içinde gelişen bir kurtarış olduğunu görmemiz önemlidir. Yani kurtarış bir anda olan bir durum değildir. Mesih İsa, o büyük kurtarış ve yargısını krallığının içten birbiriyle bağlantılı üç seviyede dünyaya getirmiştir.

Mesih'in dünyaya ilk gelişi ile bu kurtarışın büyük bir bölümü gerçekleşmiş oldu. Bu ilk döneme Mesih krallığının açılış dönemi dememiz mümkündür. Yeni Antlaşma Mesih'in yaşamı, ölümü, dirilişi ve pentekost günü olarak kutladığımız yükselişini, elçilerin temel hizmetlerini Mesih İsa'nın büyük kurtarışının başlangıcı olarak bakmaktadır.

İkinci olarak Yeni Antlaşma yazarları, Mesih'in krallığının kendisinin dünyayı terk etmesine rağmen, şimdi halen devam ettiğini kabul etmektedirler. Bu süreç zarfında Tanrı'nın kurtaran lütfunun müjde vaazı ile dünyaya yayılmaktadır. Elçiler sonrasında Mesih'in ikinci gelişine dek kilisenin bütün tarihi boyunca Mesih'teki kurtarış devam edip durmaktadır.

Üçüncü olarak, Yeni Antlaşma Mesih'in kendi yüceliğinde geri dönmesi ile krallığın tamamlanmasında esas tamlığına erişmiş olacaktır. Bu şekilde bizler Mesih'in kötülüğe karşı zaferini görmüş olacağız. Mesih'te ölümler dirilecekler ve dünyaya hükmedeceklerdir. Kısacası Mesih'in ilk gelişinde kurtuluş başlamış, bugün devam etmekte ve tekrar gelişinde ise her şey tamamlanmış olacaktır.

Mesih'in krallığının bu üç seviyesi ile Yeni Antlaşma yazarlarının Musa'nın yaratılış kayıtlarına nasıl baktıklarını anlamamızı sağlamaktadır. Aynı zamanda bizlerinde bu anlatımları ayrı ayrı ele almamızı sağlamaktadır. Musa'nın İsrail için yazdıklarına baktığımızda Yeni Antlaşma yazarlarının bu Yaratılış bölümündeki yazıları Mesih İsa'nın kurtarışa başlangıcı olarak görmektedirler. Mesih'in krallığının bir başlama dönemi, devam ettiği bir dönem ve bir de tamamlanma dönemi vardır.

BAŞLANGIÇ DÖNEMİ

Yeni Antlaşma yaratılış bölümünü Mesih'in krallığına başlangıç anlamında nasıl bakmaktadır? Yeni Antlaşma bir çok yerde Mesih'in ilk gelişinden adeta Tanrı'nın yeniden yaratmaya başlaması olarak bahsetmektedir. Adeta dünyayı bir kez daha şekillendirmektedir. Yuhanna bölümünün ilk giriş cümlelerine bakın. Yuhanna 1:1-3'de şu sözleri okuyoruz;

Başlangıçta Söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı. Başlangıçta O, Tanrı'yla birlikteydi. Her şey O'nun aracılığıyla oldu, var olan hiçbir şey Onsuz olmadı.-Yuhanna 1:1-3

Burada dikkat edersek Yuhanna'nın müjdesi "başlangıçta" kelimesi ile başlamaktadır. Bu kelime ile aklımıza gelen şey doğrudan Yaradılış bölümü olacaktır. Çünkü Yaradılış 1:1'de aynı şekilde "başlangıçta kelimesi ile başlamaktadır.

Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı.-Yaratılış 1:1

Bir anlamda Yuhanna Yaradılış bölümündeki yaratılış öyküsünün çerçevesini burada kullanmaktadır. Ve hemen ardından da Kutsal Üçlüğün kişilerinden olan Mesih'in bütün bu şeyleri yaptığını söylemektedir; Mesih İsa Tanrı'nın Kelamıydı, yaratılışta yaratılana adeta seslenen sest.

Her ne kadar bu sözler yaratılış öyküsüne oldukça açık bir biçimde işaret etse de, biz bu bölümü okurken Yaradılış bölümünden yaratılış bölümüne paralel başka olaylara değinmeye başlamaktadır. Mesela Yuhanna 1:4-5'de şu cümlelerin yer aldığını görürüz;

Yaşam O'ndaydı ve yaşam insanların ışığıydı. Işık karanlıkta parlar. Karanlık onu alt edemedi.-Yuhanna 1:4-5

Bu noktadan itibaren Yuhanna Yaradılış 1'de yer alan yaratılış öyküsü üzerinde konusunu inşa etmeye devam etmektedir. Özellikle de Işık kelimesi üzerine. Tanrı, ilk günde kaotik karanlık dünyaya Işık getirmişti. Basitçe söylemek gerekirse Yuhanna bu öykü ile Yaradılış öyküsünün ışığının aslında Mesih olduğunu söylemeye çalışıyordu. Mesih İsa karanlıkta parlayan Işığa bürünmüştü. Özellikle günaha köle olmuş dünyanın aydınlığı için Işığa bürünmüştü. Yaratılıştan Mesih'in gelişine konuyu çeviren Yuhanna günahla kaos içinde olan dünyaya Mesih'in ışınması ile aydınlığın geldiğini dile getiriyordu. Tanrı, aslında ilk başlangıçta yaptığını Mesih İsa'nın dünyaya gelişi ile de yapıyordu.

Aynı motifin 2.Korintliler 4:6'da da görülmektedir. Pavlus, kendi hizmetinin yüceliğini yine aynı yolla açıklamıştır;

Çünkü “Işık karanlıktan parlayacak” diyen Tanrı, İsa Mesih’in yüzünde parlayan kendi yüceliğini tanımamızdan doğan ışığı bize vermek için yüreklerimizi aydınlattı.-2.Korintliler 4:6

Burada da gördüğümüz gibi Pavlus sözleriyle doğrudan Yaratılış 1. bölümü temel alarak kendi hizmetini anlatmaya çalışmıştır. Tanrı’nın “Işık karanlıktan parlayacak” sözünü temel almış ve Yaratılış öyküsü içinde yaratılış düzeninin ışıktaki görünümü ile “Mesih’in yüzünde parlayan kendi yüceliğini tanımamızdan doğan ışığı bize vermek için yüreklerimizi aydınlattı” cümlesini paralel yapmıştır. Bu adeta yürekte yeni yaratılıştır.

Elçi’nin buradaki ifadesine göre Mesih’in krallığının başlangıcı-Mesih’in yüzünün yeryüzünde görüldüğü- Tanrı’nın orijinal yaratma işlevinin başladığı an ile bağlantılıdır. Adeta o işlevdeki ışık Mesih İsa’nın bir ön görüntüsüdür. Tanrı, başlangıçta ışığıyla sunduğu yüceliği aynı şekilde Mesih İsa’nın karanlık dünyaya ilk gelişinde de sunmuştur.

Bu iki bölümde Musa’nın yaratılış öyküsüne hristiyan bakış açısını oldukça net bir biçimde görebiliriz. Mesih talebeleri Yaratılış 1’de Mesih’in gelişini ile krallığın başlangıç noktası ile Tanrı’nın yapmak istediklerini görebilirler.

Bir çok açıdan İsraililerin Musa’yı izlerken karşılaştıkları deneyimlerle bizlerin karşılaşması da mümkündür. Mesih İsa’nın bu dünyaya ilk gelişini ile Tanrı İsrail’i Mısır’dan kurtarmak gibi çok güzel bir şey yapmıştır. Bununla birlikte bizler Tanrı’nın 2000 yıl önce Mesih’te yaptığı harika işleri görmekte çoğu zaman başarısız kalırız. İnsanlığın bakış açısına göre çoğunlukla Mesih’in yaşamına pek önem verilmez. O dönemde olmuş bir çok önemli olaylardan biri olarak bir kenara süpürür bırakırız. Mesih İsa hakkında bu tarz bir düşünce ile denendiğimiz zaman Yeni Antlaşmaya bakmamız gerektiğini kendimize hatırlatmamız önemlidir. Mesih İsa’nın yeryüzünde görünüşü Tanrının yeryüzünü yeniden düzene koymasının başlangıcıdır. Tanrı bu işi ile dünyayı, günah ve ölümün kaotik karanlığından kurtarıyordu. İsa’nın ilk gelişini ile Tanrı yaratılışını bir düzene koyma sürecini başlatmış oldu. Şimdi, Yeni Antlaşmanın krallık süreci, sürekliliği olduğunu görelim. Bu dönem birinci ve ikinci gelişini arasındaki yeniden yaratma dönemi süreklilik sürecidir.

SÜREKLİLİK

2.Korintliler 5:17’de yazan sözler bu başlığı bize açıklamaktadır;

Bir kimse Mesih’teyse, yeni yaratıktır; eski şeyler geçmiş her şey yeni olmuştur.-2.Kor.5:17

Bir kişi Mesih’teyse o artık “yeni yaratık’tır” King James versiyonu bu bölümü çevirirken esas Pavlus’un Yaratılış 1. bölüm bağlamında söylemek istedikleri pek görülmemektedir. Eski Yunancada ktisis kelimesi tam olarak “yaratılış” anlamına

gelmektedir. Bir çok modern çevirilerde “yaratık” olarak çevrilmiştir. Buna göre bu bölüm tam olarak “Yeni yaratılış vardır” şeklinde çevrilmelidir. Pavlus’un anlayışına göre herhangi biri Mesih’in kurtaran imanına geldiğinde, bir anlamda kişi yeni bir gerçeğin, yeni bir dünyanın, yeni bir yaratılışın” parçası olur.

Bunun ışığında insanlar Mesih’e iman ettiklerinde krallığın devamlılığında yeni yaratılışı deneyimlerler. Bu noktada Yaratılış kayıtları İsa’yı iştirip, iman edip, izleyenlere ne olacağını tam olarak anlamalarına bir yoldur. Bizler yeni yaratılışın bir parçası olduğumuzda, Yaratan’ın mükemmel dünya düzeninden büyük bir haz almaya başlarız.

Bu nedenle, Pavlus’un kişisel kurtuluş sürecini Musa’nın kayıtları üzerinden vermesi hiç de şaşırtıcı değildir. Koloseliler 3:9-10’da şu sözleri okuruz;

Birbirinize yalan söylemeyin. Çünkü eski yaradılışı kötü alışkanlıklarıyla birlikte üzerinizden çıkarıp attınız; eksiksiz bilgiye erişmek için Yaraticısı’na benzer olmak üzere yenilenen yeni yaradılışı giyindiniz.-Koloseliler 3:9-10

Bu bölümde, Yaratılış 1’inci bölüm temelinde Mesih İsa’yı izleyenlere ne olacağını tanımlamaktadır. Bizler “yaratıcımıza benzer olmak üzere yenilendik”. Elbette, Pavlus’un bu söyleminin ardında, Yaratan’ın, içinde Adem ve Havva’yı kendi suretinde yarattığı o mükemmel dünya anlatımı yatmaktadır. Krallığın devamlılığı süreci içinde, biz sürekli olarak “yenileniriz”. İlk ailenin Tanrı sureti olmasından kaynaklı bizler de yaşam boyu dönüştürülüp değiştiriliriz.

Bu iki bölüm Yeni Antlaşmanın Mesih’in işlerinin daha iyi anlaşılması için Musa’nın yaratılış öyküsünü kullanmıştır. Bu öykü sadece krallığın başlangıcı için değil, sürekliliği için de oldukça önemli bir temeldir.

Yeni Antlaşma yazarları elbette krallığın sonuç noktası için de yine Musa’nın yaratılış öyküsünü kullanmışlardır. Yaratılış öyküsü yalnızca, yeni yaradılışın başlangıcı misali Mesih’in ilk gelişi ile krallığın başlangıç dönemi ve yeni yaşamın etkilerini inananların yaşamlarında gördükleri ve haz aldıkları süreklilik dönemi değil, aynı zamanda Mesih’in işinin son dönemi içinde, krallığın tamamlandığı dönem içinde oldukça temel olmuştur.

TAMAMLAMA

Yeni Antlaşmada en az iki bölüm bu konuyu irdelemektedir. Bunlardan bir tanesi İbraniler 4.bölümdür. Musa’nın yaratılış öyküsü kayıtlarından hareketle Mesih’in dönüşünü anlatmaktadır.

Çünkü bir yerde yedinci günle ilgili şunu demiştir: “Tanrı bütün işlerinden yedinci gün dinlendi”. Bu konuda yine diyor ki, “Onlar huzur diyarına asla girmeyecekler”. “Demek ki, bazılarının huzur diyarına gireceği kesindir. Daha önce iyi haberi

almış olanlar söz dinlemedikleri için o diyara giremediler. Bu yüzden Tanrı, uzun zaman sonra Davut'un aracılığıyla, "bugün" diyerek yine bir gün belirliyor. Daha önce denildiği gibi, "Bugün O'nun sesisini duyarsanız, Yüreklerinizi nasırlaştırmanın". Eğer Yeşu onları huzura kavuştursaydı, Tanrı daha sonra bir başka günden söz etmezdi. Böylece Tanrı halkı için bir Şabat günü rahatı kalıyor. Tanrı işlerinden nasıl dinlendiyse, O'nun huzur diyarına giren de kendi işlerinden öylece dinlenir. Bu nedenle o huzur diyarına girmeye gayret edelim; öyle ki, hiçbirimiz aynı tür söz dinlemezlikten ötürü düşmesin.-İbraniler 4:4-11

Musa'nın Yaratılış 2.bölümde İsraili Kenan'a teşvik etmek için Tanrı'nın Şabat'ını kullanması gibi İbraniler bölümünün yazarı da bu bölümü Mesih'in dönüşü ile bizlerin deneyimleyeceği en son kurtuluşa bir prototip olsun diye kullanmıştır. Tanrı, başlangıçta mükemmel bir dünya yaratıp Şabat sevincini getirdiği gibi, Mesih'in yüceliğinde dönüşü ile dünyayı yeniden düzenleyip kendi halkına son Şabat dinlenmesinin sevincini verecektir. Bizlere de, bu günü özleyip Mesih'in dönüşünde bu rahata girmek için elimizden geleni yapmamız söylenmektedir.

Sonuç olarak, bir diğer bölümde Vahiy 21:1'dir. Bu bölümde de yine Musa'nın anlatımı üzerinde Mesih'in ikinci gelişi anlatılmaktadır. Ve bu bölüm Mesih'in ikinci gelişini vurgulayan en önemli bölümlerden biridir.

Bundan sonra yeni bir gökle yeni bir yeryüzü gördüm. Çünkü önceki gökle yeryüzü ortadan kalkmıştı. Deniz de yoktu artık.-Yaratılış 21:1

Yuhanna "yeni gök ve yeni yerden" bahsetmektedir. Bu yine Yaratılış 1.bölümde atfendir. Orada "Tanrı yeri ve göğü yarattı" diye bir başlangıç cümlesi vardır. Yuhanna'nın ifadesine göre bu yeni gök ve yerde deniz olmayacaktır. Yaratılış 1:9'da Tanrı'nın denizleri sınırlandırdığını, karaların çıkmasını ve insanların yaşayabilecekleri emin bir yaşam alanını oluşturduğunu okuyoruz. Burada aynı zamanda Mesih İsa'nın dönüşünden sonra yeni dünyada tuzlu denizlerin karalardan çekileceğini ve yaşam veren suların olacağı söylenmektedir. Mesih'in işleri adeta Yaratılış 1'de "olsun" sözünün yaptıkları gibi görülmektedir. Ama Tanrı Mesihinde işleri daha da ileriye götürmüştür. Mükemmel bir dünya artık Mesih'in işlerinde tamamlanmaktadır. Bütün evren yeni gökler ve yeni yerle yeniden yaratılacaktır. Ve O'na ait olanlar bu yeni dünyadan büyük haz alacaklardır.

Ne yazık ki, Hristiyanlar sonsuzluk umutlarını oldukça sık bir biçimde yaratılıştan ayırırlar. Çoğu zaman bizim düşüncemiz sonsuzluğu ruhsal bir alemde geçireceğimiz üzerinedir. Oysa Yeni Antlaşma bu konuda oldukça nettir. Bizim son varış noktamız, yaratılışın yedinci günü ulaşılan Şabat günüdür. Bizler sonsuzluğu yeni gökler ve yeni yerde geçireceğiz. Bu Musa'nın günlerinde İsrail'in umuduydu, bu bugün de hala bizim umudumuzdur.

Yeni Antlaşmanın çizdiği yolu izlersek, kutsal yazıların ilk bölümü olan Yaratılış bölümünün basit bir dünya tarihinin başlangıcının anlatıldığı bir bölüm olmadığını görürüz. Bu bölüm aynı zamanda Tanrı'nın Mesih'in ilk gelişinde ne yaptığını, bizim yaşadığımız bu günlerde gün be gün ne yaptığını ve Mesih'in dönüşünde de bize tamlığı getireceğini anlatmaktadır.

Mesih'in krallığının bu üç döneminde de Tanrı yaşamlarımızda ve dünyada ölüm ve günah kaosu üzerine hareket etmiştir.

Krallığın başlangıç, süreklilik ve tamamlanma dönemi o mükemmel dünya için, ideal son için, Tanrı halkına harika bir yeni yaratılıştır.

SONUÇ

Bu derste dört temel görüş üzerinde durduk; Yaratılış 1-11 bölümlerinin içerdik genel amaç, Yaratılış 1:1-2:3'ün yapısı ve orijinal anlamı, Yeni Antlaşmanın yaratılış öyküsü kayıtlarını Mesih'e ve bizim yaşamlarımıza uygulanması. Musa'nın yaratılış kayıtlarının günümüze etkisi oldukça ilginçtir gerçekten.

Bugün yaşayan hristiyanlar olarak Musa'nın Yaratılış bölümündeki esas amacının Mesih'te yaşamlarımıza nasıl etkin olduğunu görmemiz önemlidir. Yaratılış kitabının ilk bölümlerini işiten İsraililer gibi, bu günahlı dünyada Mesih'i izleme konusunda oldukça teşviksiz kalabiliriz. Fakat Musa'nın okuyucularını Tanrı'nın mükemmel dünyasının yolunda olduklarına inanmaları için teşvik etmesi gibi bizlerde Mesih'in yolunda Mesih'in mükemmel dünyasına yürüyenler olarak teşvik almış olmalıyız.

SORULAR

Çalışma soruları

- 1.Yaratılış 1:1-2:3’de var olan iki esin türü nedir? Açıklayın.
- 2.Bölümlerin arka planını ve birbirlerine olan etkilerini açıklayın.
- 3.Musa hangi nedenle bu bölümleri yazdı?
- 4.Yaratılış 1:1-2:3 ayetlerinin neyi içerdiğini kısaca özetleyin.
- 5.Yaratılış 1:1-2’deki “karanlık kaotik dünya” konusunun edebi yapısı nedir?
- 6.Yaratılış 2:1-3’deki “mükemmel bir dünya” konusunun edebi yapısı nedir?
- 7.Yaratılış 1:3-31’deki “altı gün düzeni” konusunun edebi yapısı nedir?
- 8.Bu yapı Musa’nın yazdığı amacı anlamamız konusunda bize nasıl yardım eder?
9. Karanlık kaotik dünya konusunun orijinal anlamı nedir?
- 10.Mükemmel bir dünya konusunun orijinal anlamı nedir?
- 11.Altı gün düzeninin orijinal anlamı nedir?
- 12.Y.Antlaşma yazarları krallığın başlangıcı ile nasıl bir bağ kurmaktadırlar?
- 13.Y.Antlaşma yazarları krallığın sürekliliği ile nasıl bir bağ kurmaktadırlar?
- 14.Y.Antlaşma yazarları krallığın tamamlanması2492 ile nasıl bir bağ kurmaktadırlar?

Uygulama soruları

- 1.Diğer yaratılış öykülerinin tersine Musa’nın yaratılış öyküsünde Tanrı’nın sözü kaos sınır ve ıslah yani düzen getirmektedir. Tanrı’nın bu tarzda yaratış düzeni sizi O’na ibadet konusunda ne şekilde etkilemektedir?
- 2.Musa’nın bu “başlangıç tarihi” anlatımı, aslında İsrail’in Mısır’dan çıkarak ve vaat edilen yere gitmesi ve orada Tanrı’nın yeni dünya düzenine tabi olması gibi bir niyeti içinde barındırmaktadır. Yaratılış öyküsünü anlamak sizin dünya tarihindeki yeriniz konusunda size ne gibi bir anlayış vermektedir?
- 3.İsrail Tanrı’nın vaat edilen topraklarındaki bereketi algılamakta zorluk çekti ve Mısır’ı daha güzel olarak düşündü. Acaba bizlerde hangi şekillerde Mesih’in daha başlangıcından bizlere sunduğu bereketi ve hazırladıklarını algılamakta zorluk çekiyoruz?
- 4.Pavlus 2.Korintliler 5:17’de Mesih’e iman etmiş olanları yeni yaratık ve yeni yaratılışın bir parçası olarak değerlendirmektedir. Sadece yeni yaratılış değil ama yeni yaratılmış bir dünyanın da parçası olmuş olmak sizi ne şekilde etkilemektedir?
- 5.Dr.Pratt, Hristiyanların sonsuzluk umudunu çoğu zaman yaratılıştan kopardıklarını söylemektedir. Bir başka deyişle sonsuzluğu göklerdeki ruhsal dünyada geçireceklerini varsaymaktadırlar. Bununla birlikte Yeni Antlaşma bize sonsuzluktaki yerimizin yeni gökler ve yeni yerde olacağını söylemektedir. Yeni Anlaşmadaki bu yeniden yaratılmış dünya öğretisi bugünkü dünya görüşünüzü nasıl etkilemektedir?
- 6.Bu çalışmadan öğrendiğiniz en önemli şey ya da görüş nedir? Ve neden?

BAŞLANGIÇ TARİHİ

Ders 2

Kaybolan ve bulunan cennet

I. GİRİŞ

II. LİTERAL YAPI

A. Genel bakış

1. Bahçede
2. Geliştirilen durum
3. Lanetlenen durum
4. Bahçenin dışı

B. Simetri

1. Başlangıç ve son
2. Orta bölümler

III. ORJİNAL ANLAM

A. Bahçe

1. Tanımlama
2. Kutsallık

B. Bağlılık

1. Aden'de
2. Kenan'da

C. Sonuçlar

1. Ölüm
2. Acı
3. Atma

IV. MODERN UYGULAMA

A. Başlangıç

1. Pavlus
2. Matta

B. Süreklilik

1. Pavlus
2. Yakup

C. Tamamlama

1. Romalılar
2. Vahiy

V. SONUÇ

SORULAR

A. Çalışma soruları

B. Uygulama soruları

BAŞLANGIC TARİHİ

Ders 2

Kaybolan ve bulunan cennet

GİRİŞ

Hiç kuşkusuz zaman zaman herbirimiz bir şeyler kaybedip bulmuştur. Bu bazen bir kitap olabilir. Ya da bir anahtar olabilir. Sizi bilmem ama ben bir şey kaybettiğim her zaman gezindiğim yerlere geri döner bir bakarım. Kaybettiğim şeyleri nereye koymuş olabileceğimi hatırlamaya çalışırken bir anlamda adım adım filmi geri sarar gibi geriye doğru hareket eder bakarım. Hatta bunu yaparken, neyi yanlış yapmış olabileceğimi de düşünürüm. Bunları yaparkende çoğunlukla kaybettiklerimi bulurum.

“Kaybedilen ve bulunan cennet” isimli konuyu çalışırken özellikle Yaratılış 2:4-3:24’da yer alan ayetlere bakacağız, Adem ve Havva öyküsünde anlatılan onların Aden bahçesindeki günahlarını irdeleyeceğiz. Aslında bir anlamda Musa, Adem ve Havva’nın cenneti kaybetmesi öyküsüyle İsraili, Adem ve Havva’nın geriye doğru adımlarını izlemek kaydı ile yeniden cenneti bulmaları konusunda teşvik etmeye çalışmıştır. Burada umut edilen İsrail’in cenneti bulmasıdır. Musa’nın cenneti bulması konusunda İsrail için olan teşviki bir anlamda Tanrı’nın mesajı olduğuna göre bu teşvik aynı zamanda bütün kelimayı kabul edenler içinde bir teşviktir. Bugün Adem ve Havva öyküsüne bakmak ve Adem ve Havva’nın geriye doğru adımlarını takip etmeleri kaydı ile her bir Hristiyan’ın da cenneti bulması mümkündür.

Yaratılış 2 ve 3. bölümleri incelerken bu bölümleri üçe böleceğiz; İlk olarak bu bölümleri literal olarak ele alacağız. İkinci olarak bu bölümlerin orijinal anlamları üzerinde duracağız. Özellikle Musa’nın bu yazıları neden İsrail oğulları için kaleme aldığına bakacağız. Üçüncü olarak da, bu bölümlerin özellikle Yeni Antlaşma aracılığı ile yaşamlarımız üzerinde nasıl bir etki oluşturduğunu değerlendireceğiz. Şimdi bu bölümlere literal olarak bakalım.

LİTERAL YAPI

Her ne kadar Yaratılış 2 ve 3. bölümler oldukça farklı konuları içeren uzun bölümler olsa da, bu bölümler genellikle tek bir konu üzerinde durmaktadır. Bu ana konuyu iyi bir biçimde anlamak için bu iki bölümü de öncelikle yazıldığı şekli ile incelememiz gerekir. Bu tarz bir inceleme de bu bölümler bizi iki açıdan bilgilendirmiş olacaklardır. Bunlardan ilki, bölümler hakkında genel bir bilgiye sahip olmamızdır. İkincisi ise bölümler arasında bazı simetrik anlatımları yakından algılayabilmemizdir. Bu durumda da Musa’nın İsrail için söylemek istediklerini kavramış oluruz. Şimdi Yaratılış 2 ve 3. bölümlere genel olarak bakalım.

GENEL BAKIŞ

Yaratılış 2:4'ün ilk yarısında yer alan kısa başlık bir kenara konulursa bu iki bölüm aslında dört ana bölümde ele alınabilir. Bu bölümler kendi aralarında konu ve karakter değişimlerine sahiptir. Bizler bu dört ana bölümden hareketle esas içeriği özetleyebiliriz.

Bahçede

Öykümüzde yer alan ilk dramatik olay, Tanrı'nın Ademi Aden bahçesine koymasındır. Bu anlatım Yaratılış 2:4-17 arasında yer almaktadır. Buradaki kayıtlar öncelikle Aden bahçesini panoramik bir biçimde vermekte ve daha sonra bütün bahçenin Ademin yaşaması ve çalışması için muhteşem bir yer olduğunu söylemektedir. Bundan sonra da yazılar Adem'in bahçedeki işlerini sınırlamaktadır. Yazıldığına göre Adem Tanrı lütfu ile bahçede büyük bir lütfu sahip olmuştur. Bir anlamda Tanrı adına bahçenin bakımından sorumludur.

Geliştirme durumu

Anlatımın ikinci bölümünde olan Yaratılış 2:18-25'de ise durumun daha da geliştirildiği göze çarpmaktadır. Burada Tanrı, Adem'in hayatını daha da bereketlemiştir. Bu bölüm de aynı zamanda yeni bir problemle başlamaktadır. Bu Yaratılış 2:18'de yazılmış olan sorundur. Tanrı, Adem'e bakıp şu sözleri söylemiştir;

Sonra, "Adem'in yalnız kalması iyi değil" dedi, "Ona uygun bir yardımcı yaratacağım."-Yaratılış 2:18

Yaratılış 2:19-25'in tamamı ise bize Tanrı'nın bu problemi nasıl çözdüğünü anlatmaktadır. Adem kendisine hayvanlar arasında bir eş aramış durmuş ama sonunda Tanrı Adem'e bir eş bulmuştur. Bu yolla Tanrı, Adem ve Havva için yarattığı harika yaratılışını geliştirmiştir.

Lanetleme durumu

Anlatımın üçüncü bölümü ise Yaratılış 3:1-21'de yer almaktadır. Bu bölüme "insanlığın lanetlendiği durumu" diyebiliriz. Yaratılış 3:1 ile burada yeni bir konu ve karakter bize sunulmaktadır. Bu yılan ve yılan tarafından denenme durumudur. Bu noktadan itibaren 3:1-21 arasında yılan tarafından denenme ve bu denenmenin sonucu yer almaktadır. Havva yılan tarafından denenmede bir anlamda gafil avlanır ve Adem'le birlikte yasak meyveden yerler ve ilahi lanet altına girerler.

Bahçenin dışı

Bu anlatımın en doruk noktası ise Yaratılış 3:22-24'de yer alan insanlığın "bahçenin dışına" çıkarıldığı bölümdür. Burada yine önemli bir konu değişikliği gündeme gelmiştir. Burada Yaratan, Yaşam Ağacından sorunundan bahsetmektedir. Yaratılış 3:22'de şu cümleleri okuyoruz;

Sonra, “Adem iyiyle kötüyü bilmekle bizlerden biri gibi oldu” dedi, “Artık yaşam ağacına uzanıp meyve almasına, yiyip ölümsüz olmasına izin verilmemeli.”-Yaratılış 3:22

Adem'in bu ağaçtan yemesi ile ortaya çıkacak olan potansiyel problemden ötürü Tanrı, Adem ve Havva'yı bahçeden çıkarmış ve Aden'in girişine de yanan kılıçları ile koruyucular koymuştur. Bu noktadan sonra da insanlık için Aden bahçesine Tanrı'nın doğrudan bir müdahalesi olmadıkça girebilmesi imkansız hale gelmiştir.

SİMETRİ

Dört temel bölümü akılda tutmak kaydıyla şimdi Yaratılış iki ve üçüncü bölümlere daha yakından bakıp bu bölümler arasındaki simetriyi görmeye çalışalım. Bu bölümlerin farklı anlatımlarını yan yana koyduğumuzda Musa'nın bu kayıtları yapmakla esas neyi anlatma kaygısı içinde olduğunu görmemiz mümkündür. Bu simetrik durumu açıklarken ilk söylememiz gereken şey öykünün başlangıç ve sonu arasında bir dengenin olmasıdır. Ve daha sonrada öykünün iki orta noktasında da bir simetri bulunmaktadır. Şimdi öncelikle öykünün başı ve sonu arasındaki denge konusuna bakalım.

Başlangıç ve son

Yaratılış 2:4-17 ve 3:22-24 en azından üç önemli açıdan oldukça keskin tezat oluşturmaktadır.

İlk tezat yer anlamındadır. Yaratılış 2:7'de Tanrı Adem'i cennet bahçesine yerleştirmiştir. Adem, bu tam ilahi bereketle dolu olan yerde yaşamış çalışmıştır. Bu yer harika bitkiler, yaşam veren sular, değerli metaller ve taşlarla dolu bir yerdir. Bunun zıttı ise Yaratılış 3:24'de öykünün bitim noktasındadır. Tanrı Adem ve Havva'yı bu bahçeden çıkartmaktadır. Bu coğrafi zıtlık insanlık için yeryüzünde en arzu edilebilir yer cennet bahçesidir.

İkinci tezat ise her iki bölümde de bahçede yer alan özel bir ağacın olmasıdır. Yaratılış 2:4-17 iki ağaçtan bahsetmektedir. Bu ağaçlardan biri Yaşama Ağacı ve bir diğeri ise İyiyi ve Kötüyü Bilme Ağacıdır. Fakat anlatım içinde sonunda Yaratılış 2:17'de anlatılan tek bir ağaçtan Bilgelik Ağacından bahsedilmeye başlar. Bu ağaç insana iyi ve günah hakkında deneyimsel bir bilgelik sunmaktadır. İnsanın gözlerini açar ve hiç daha önce görmedikleri şekilde dünyayı görmelerini sağlar.

Bunun tam tersi olarak öykünün sonunda, Yaratılış 3:22-24'de artık Tanrı, İyiyi ve Kötüyü Bilme Ağacı ile ilgilenmez ve artık bütün ilgi Yaşam Ağacı üzerindedir. Bu ağaç insana sonsuz yaşam armağanını verme gücüne sahiptir. Fakat Tanrı Adem'i bu ağaçtan mahrum etmiş ve bu ağaca ulaşmasını engellemiştir. Bu tezat durum insanlığın Tanrı'yı razı etmeksizin bahçeye yeniden girebilme ve oradaki bereketlerden istifade edebilme özgürlüğünü kaybettiğini açıkça göstermektedir.

Öykümüzün başlangıç ve sonu arasındaki üçüncü farklılık ise insanlığın görevidir. Yaratılış 2:15’de Tanrı Adem’i hiç bir zorluk ve acı olmaksızın bahçede çalışma için bereketlemektedir. Yaratılış 3:23’de ise Tanrı Adem ve Havva’nın bahçe ile bağlarını kesmekte ve onları bahçe dışında zorlu bir yaşama göndermektedir. Bu zıtlık öyküde temel bir bakış açısı sağlamaktadır. Burada insanlık sadece Aden’de harika bir yaşamı kaybetmiş değil aynı zamanda bahçeden uzak kaldıkça zorlu bir yaşama da mahkum edilmiştir.

Yaratılış 2 ve 3. bölümlerin başlangıç ve son bölümleri arasındaki bu zıtlık bizi bu öykünün en can alıcı noktasına taşımaktadır. Musa, insanlık tarihinin daha başlangıcında oldukça büyük bir dönüşüm yaşadığını burada anlatmaya çalışmaktadır. Tanrı düzenine göre insan normalde bu bahçede yaşamak için yaratılmıştı. Fakat Adem ve Havva’nın günahları onları zorluk ve sorunların içine çekti ve onlara sonsuz yaşam verecek olan ağaçtan ayırdı. Şimdi, biz bütün tezat anlatımların doğrudan Musa önderliğinde vaat edilen topraklara doğru yürüyen İsrail için olduğunu birlikte görelim. İsrail Aden bahçesinden uzakta bir yaşam yaşadıkları için Mısır’da eziyet çekmekteydiler. Orada köleydiler. Yeniden Tanrı’nın Aden’de sağladığı bereketlere ulaşmaları gerekiyordu.

Orta bölümler

Yan bölümlerde mevcut bulunan simetrik durumları aklımızdan çıkarmadan dikkatimizi orta bölümlere yani Yaratılış 2:18-25 ve 3:1-21’de yer alan konulara doğru yönlendirebiliriz. Bu iki iç bölümde kendi içlerinde en azından üç ayrı farklı yolla başlangıç ve son arasındaki boşluğu doldurmaktadırlar.

Birinci tezat Tanrı’nın insanla olan ilişkisidir. İkinci adımda Tanrı ile Adem arasında oldukça uyumlu bir ilişki vardır. Yaratılış 2:18’de Tanrı Adem’i düşünmekte ve ona mükemmel bir eş bulmak istemektedir. Buradaki resim Tanrı ve insan arasındaki esenlik ve yakınlıktır. Öykünün üçüncü bölümünde ise uyum yerini uyumsuzluğa bırakır. Adem ve Havva Tanrı’ya itaat etmezler ve Yaratılış 3:8’de Tanrı’dan gizlenirler ve Tanrı bu ikiliye karşı oldukça sert konuşur.

Burada ikinci tezat insan ilişkilerinde karşımıza çıkmaktadır. Yaratılış 2:18-25’de Adem ve Havva mükemmel bir mutluluk içindedirler. Yaratılış 2:23’de Adem belki de insanlık tarihinin ilk aşk şiirini yazar “ kemiklerimden kemik, etimden et” diye Havva’ya hitaben bu sözleri söyler ve birlikte utançsızlık içinde çırılçıplak bir yaşam sürmeye başlarlar. Fakat Yaratılış 3:16’ya geldiğimizde Tanrı bu ilişkiyi lanetler ve ikili arasında çekişme başlar. Kadının arzusu kocasınadır ve kocası ise kadına egemen olur. Bu anlatıma göre Adem ve Havva’nın günahı sadece Tanrı ile ilişkilerini değil birbirleri ile olan ilişkilerini de bozmuştur.

Üçüncü tezat durum ise insanın kötü ile olan ilişkisidir. İkinci durumda kötü olan anlatımda yer almamaktadır. Adem ve Havva suçsuz oldukları için kötünün gücünden ayrıldılar. Fakat üçüncü duruma geldiğimizde insanlık anlatımdaki yılan tara-

findan kandırılmak suretiyle uzun sürelik bir kötüyle sorun yaşama durumuna kilitlenip kalmıştır. Yaratılış 3:15’de Tanrı Havva’nın tohumunun bir gün yılanın başını ezeceği vaadini vermiş olsa da Adem ve Havva’ya anlık ve çabuk bir zaferden bahsedilmemektedir.

Özellikle ikinci ve üçüncü zıt durumlar bu bölümleri yazmakla Musa’nın zihninde yer alan bir çok düşünceleri de görmemize yol açmaktadır. Musa’nın Adem ve Havva öyküsü ile İsrail’in deneyimleri arasında bir çok bağlantılar vardır. Günah İsrail’in yaşamını sürekli olarak harap bir duruma sokup durmaktadır. Tanrı ile ilişkileri, birbirleriyle olan ilişkileri oldukça bozuktur. Üstüne üstlük Musa ile İsrail’in arası bir anlamda Adem ile Havva’nın arası gibidir. Tanrı’nın kötü üzerine onları zaferli kılması için oldukça uzun bir müddet beklemeleri gerekmektedir.

Bu literal yapı aklımızda olmak kaydıyla bu bölümlerin esas anlamı üzerinde durabiliriz. Acaba Musa neden insanlığın Tanrı bahçesinden kovulmasını kaleme aldı? İsrail’i vaat edilen topraklara doğru götürürken bu anlatımla onlara ne gibi mesajlar vermeye çalışıyordu?

ORİJİNAL ANLAM

Şimdi, çok temel olarak söylemek gerekirse Musa bu öyküleri, önderlik ettiği İsraililere genel teolojik konularda öğreti vermek için yazdı diyebiliriz. Dünyanın orijini, doğası ve günahın sonuçlarını anlatmak istedi. Bunlar oldukça önemli konulardı. Daha önceki derslerde de gördüğümüz gibi Musa bu başlangıç tarihini genel tarihsel ve teolojik konular hakkında İsraili bilgilendirmek için yazmadı. Daha ziyadesiyle bunları yazmasındaki amaç o anda mevcut bulunan dini ve sosyal yapıları üzerinde onlara pratik bilgiler vermek için yazdı. Çünkü Mısır’dan hareket etmişler ve vaat edilen topraklara doğru gidiyorlardı.

Musa’nın bu başlangıçtaki Aden bahçesi öyküsü ile İsrail’in Kenan’a girmesi anlatımlarını nasıl bağdaştırdığını görmek için bu anlatımın yine üç temel noktasına bakacağız.

Bunlardan birincisi Aden Bahçesinin görünümüdür. İkincisi ise Adem ve Havva’dan beklenen sadakattir ve üçüncüsü ise, Adem ve Havva’nın lanetlenme durumudur.

BAHÇE

Musa’nın bahçe tanımı oldukça karışıktır ve bugün bizlerin Aden hakkında çağdaş soruları daima cevapsız kalıp durmuştur. Buna rağmen Musa’nın bu tarifleri arkasındaki düşüncelerini bir nebze olsun algılayabilmemiz mümkündür. Musa’nın tanımına baktığımızda Aden bahçesi tanımı aslında vaat edilen toprakların tanımını içermektedir. Aslında Musa’nın İsrail’e öncülük ederek onları götürdüğü vaat edilen yer daha önce Aden olarak tarif ettiği yerdir.

Yaratılış 2 ve 3. bölümlerdeki bir çok bakış açısına göre Musa İsrail'i vaat edilen topraklara Aden bahçesi anlatımı ile bağlamaktadır. Fakat bu kayıtlarda iki noktaya önem vermek gerekir; birincisi Aden'in tanımı ve ikincisi ise Aden'in kutsallığıdır. Öncelikle adenin tanımına bakalım

Tanımlama

Yaratılış 2:10-14'de şu sözleri okuyoruz;

Aden'den bir ırmak doğuyor, bahçeyi sulayıp orada dört kola ayrılıyordu. İlk ırmağın adı Pişon'dur. Altın kaynakları olan Havila sınırları boyunca akar. Orada iyi altın, reçine ve oniks bulunur. İkinci ırmağın adı Gihon'dur, Kuş sınırları boyunca akar. Üçüncü ırmağın adı Dicle'dir, Asur'un doğusundan akar. Dördüncü ırmak ise Fırat'tır.-Yaratılış 2:10-14

Musa'nın anlatımına göre Aden'de akan tek nehirlerin dörte bölündüğüdür. Bu nehirler Pishon, Gihon, Tigris (Dicle) ve Euphrates (Fırat) nehirleridir. Aden'in tek akan nehri bu dört nehre kaynaktır. Demek ki, burada kaynak Aden'deki nehirdir.

Burada Musa'nın açıklamasına baktığımızda dünyanın başlangıcından bu yana bir takım coğrafi değişimler içinde olduğunu da aklımızın bir yerine bulundurmanızda da fayda vardır. Aslında Musa'nın günlerinde bile bu dört nehri besleyen büyüklükte ve uzunlukta tek bir nehir yoktu. Yazıların öğretilişine göre bu orijin oluşturan su kaynağı zamanın sonunda yeniden görülecektir. Fakat yazılan bu nehir isimlerine bakarsak Musa'nın anlatmaya çalıştığı Aden bahçesinin nerede olabileceği konusunda az çok bir fikir sahibi olmamız mümkündür.

Yaratılış 2:14'de geçen Tigris ve Euphrates günümüz Dicle ve Fırat nehirleridir. Bir çok modern yorumcu bu nedenle Yaratılış bölümünde anlatılan bu öykü ile Babil mitolojisi arasında bağ kurarlar. Musa'nın Aden bahçesi tanımlaması günümüz Mezopotamya bölgesini içermektedir. Babil dilinde Aden "düzlük" anlamına ya da "açık düz alan" anlamına gelmektedir. Bu tanım olduğu gibi bu nehirlerin platosunu tarif etmektedir. İbraniceye göre Aden bu anlamda değildir. İbranice'de Aden "hoş, haz veren yer" anlamındadır. Musa elbette İbranice olarak düşünmüş olmalıdır. Onun düşüncesine göre Aden "hoş, haz veren" yerdir. Aynı zamanda Yaratılış kitabı bölümlerine baktığımızda anlatım Mezopotamya ile sınırlı kalmamıştır. Yaratılış 2:10'da her iki nehirde Aden'de yer alan daha geniş bir nehirden kaynaklanmaktadır. Yaratılış 10.ayette şunu okuruz;

Aden'den bir ırmak doğuyor, bahçeyi sulayıp orada dört kola ayrılıyordu.-Yaratılış 2:10

Bu bölüm bize Aden'in iki nehrin arasında kalan bölge olmadığını, sadece Aden'deki ana kaynak nehrin hem Fırat, hem de Dicle nehrini beslediğini öğretmektedir. Musa'nın burada bahsettiği Aden'in her iki nehir tarifini ile doğu uzantısı oldu-

ğudur. Doğudaki bu büyük nehirler Aden'in aslında bir anlamda doğu sınır bölgelerine işaret etmektedirler.

Bu bakış açısı aslında Yaratılış 2. bölümde bahsedilen diğer nehirlerle de desteklenmektedir. Yaratılış 2:11, 13'de Musa iki farklı nehirden daha bahsetmektedir. Bu Aden'in beslediği iki nehirden biri Piston nehridir ve Havilah diyarına doğru akar ve bir diğeri ise bütün Kuş diyarını aşan Gihon nehridir. Eski Antlaşmaya göre Havilah diyarı ve Kuş diyarı Mısır bölgesindedir. Elbette Musa'nın bu nehirlerle Nil arasındaki bağlantısı olup olmadığı ve bu nehirleri nasıl değerlendirdiğini emin bir şekilde ifade edemeyiz. Belki de Musa Aden'in batı sınırını Mısır'ın kuzey bölgesi olarak düşünmektedir.

Kısacası bizler Musa'nın bakış açısına göre Aden'in ufak bir bölge olmadığını görebiliriz. Fırat ve Dicle nehirlerinden Mısır'a kadar uzanan Bereketli Hilal olarak bilinen alanı içine aldığı bu verilere göre söylemek mümkündür. Muhtemelen Aden bahçesi bu Bereketli Hilal içinde kalan yerin ortasında oldukça özel bir bahçe olarak tarif edilmektedir.

Başlangıçta Musa'nın Aden bahçesini Bereketli Hilal ile tarifi çok önemli olmayabilir. Fakat Musa'nın kaleme aldığı Yaratılış kitabına göre İsrail'in bu bölgenin değerini anlaması oldukça önem taşımaktadır. Yaratılış kitabının bir başka yerinde, Musa tekrardan 2. bölüme işaret ederek İsrail'e Aden bahçesinin, Bereketli Hilal'in Tanrı'nın İsrail'e olan vaadi olduğunu ve oraya gitmeleri gerektiğini öğretir. Bu özellikle Yaratılış 15:18'de Tanrı'nın İbrahime olan sözleriyle daha da netleşir. Tanrı'nın vaat edilen toprakları nasıl tarif ettiğini birlikte görelim;

O gün RAB Avram'la antlaşma yaparak ona şöyle dedi: "Mısır Irmağı'ndan büyük Fırat Irmağı'na kadar uzanan bu toprakları-Ken, Keniz, Kadron, Hitit, Periz, Rafa, Amir, Kenan, Girgaş ve Yevus topraklarını-senin soyuna vereceğim."-Yaratılış 15:18-21

Kadim yazıların bu bölümü dikkatli bir biçimde okunduğunda bu vaat edilen toprakların bir ucunun Fırat ve Dicle nehrine kadar uzandığını ve diğer tarafının ise Nil nehrine ya da belki de bölgede o zaman var olan bir başka nehre "Mısır nehrine" kadar uzandığı görülmektedir. Belki bu nehir Mısır'ın Sina sınırına yakın bir bölümündeki küçük bir nehirdir. Öyle ya da böyle bu bölüm bize Yaratılış 2. bölümde yer alan Aden'in nerede olduğunu ve coğrafi olarak nerede yer aldığını açıkça göstermektedir. Bu yazılardan anlaşılacağı üzere Musa Tanrı'nın İsrail halkı için bu bölgeleri seçtiğine inanmaktadır. Ve bu bölge bir zamanlar Aden ismi ile bilinen bölgedir. Musa'nın bakış açısına göre İsrail'in Kenan'a doğru hareket etmesi aslında Aden olarak bilinen bu yöreye doğru hareketidir.

İsrail'in bu bölgeye doğru gitmesine Musa'nın bu kadar önem vermesinin sebebi bu bölgenin ilahi karakterinden kaynaklanmaktadır. Musa Aden'in kutsallığına

işaret ederken, İsrail'e de onlara rehberlik ettiği bu yere varmaları halinde Tanrı tarafından özel bir biçimde bereketleneceklerini öğretmektedir.

Kutsallık

Musa'nın Aden'in kutsallığını tanımlarken kullandığı ifadeleri "buluşma çadırının" kutsallığını tanımlarken kullandığı ifadelerdir. Yaratan için yer ve mekan gibi bir kavram söz konusu bile değilken ve her yeri kapsayan olduğu inancı esasken, Musa bir buluşma çadırı inşa etmiş ve Tanrı halkı ile orada özel bir biçimde buluşmuştur. Tanrı, bu buluşma çadırında özel olarak varlığını ifşa etmiş, buyruklarını sunmuş ve halkının kendisini yüceltip, kendisine ibadet edebilmesi için kanal olmuştur. Bu konuda olduğu gibi Musa Aden bahçesinden de bahsederken aynen "buluşma çadırı" için kullandığı ifadeleri yeniden kullanmış ve Aden'i, özellikle Kenanı Tanrı'nın varlığının ifşa olunduğu özel bir bölge olarak tarif etmiştir. Böylelikle Tanrı İsrail'i bu bölgede büyük bir bereketle bereketleyecektir.

Tanrı'nın kendi varlığını buluşma çadırında olduğu gibi Aden'de de ifşa ettiğini en az yedi açıdan değerlendirip görebilmek mümkündür. Bunların ilki Yaratılış 3:8'de Musa'nın Tanrı için yaptığı bir tanımlamadır. Musa, Tanrı'nın "Aden bahçesinde yürüdüğünden" bahsetmektedir. İbranicede mit halen ifadesi "yürümek" olarak çevrilmiştir. Bu önemli bir terimdir. Aynı ifadeyi Musa, Tanrı'nın varlığının Levililer 26:12'da buluşma çadırında olduğunu anlatmak için de kullanmıştır.

İkincisi, Yaratılış 2:9'da Aden Bahçesinin temel olayı olan Yaşam Ağacından bahsetmektedir. Bu gizemli ağaç kendi meyvesinden yiyenlere sonsuz yaşamı bahsetmektedir. Kutsal yazılarda net görülme bile günümüzdeki arkeolojik bulgulara baktığımızda antik dünyanın bir çok yöresinde mevcut bulunan kutsal yerlerde hep bu ağacın simgesi bulunmaktadır. Bundan hareketle Musa'nın buluşma çadırının yedi kollu şamdanı Tenora bile aslında sembolik olarak yaşam ağacını simgelemektedir. Bu şekilde Aden bahçesi yeryüzünde orijinal bir kutsal mekan olarak gösterilmiş olmaktadır.

Musa'nın Aden'in kutsallığına işaret ettiği üçüncü açı ise bölgenin altın ve oniks taşının merkezi olmasıdır. Yaratılış 2:12'de okuduğumuzda gördüğümüz gibi altın ve oniks bölgede bir hayli çoktur. Çıkış 25-40 bölümleri arasını okuduğumuzda özellikle mabedin inşasında altın ve oniksin önemi oldukça büyüktür. Altın ve oniks buluşma çadırının ve mabedin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Dördüncü açı ise Aden bahçesi ve buluşma çadırının Kerubim ve meleklerle de bir bulunma alanı olmasıdır. Yaratılış 3:24'e göre Tanrı Kerubim'leri Aden bahçesine koymuş ve buradan kovulan insanların Yaşam Ağacına geçişlerini engellemek için onları adeta bir koruyucu yapmıştır. Aynı şekilde Kerubimler Çıkış 25:18'de ve 37:9'da mabedin bütün dekorasyonunda da yer almaktadırlar. Bu Kerubimler İsrail'e sadece göklerin meleklerini değil Aden'i koruyan melekleri de hatırlatmaktadır.

Beşincisi ise; Yaratılış 3:24'de yazdığına göre Aden bahçesinin girişi doğu tarafa doğrudur. Doğudadır aslında. Çıkış 27:13'e gelene dek ve bazı diğer ayetlere ulaşıncaya dek bunun önemini fark edemeyiz pek. Antik yakın doğuda bir çok mabedin durumu Aden bahçesi gibidir. Yani girişi doğuda olan ve Aden bahçesi misali özellikleri olan tapınaklar bu bölgede yaygındır. Bahçe bu özelliğinden dolayı da Tanrı'nın varlığının olduğu kutsal bir mekan olarak kabul edilmektedir.

Altıncısı, Musa Aden'de Adem'in hizmeti için Levililerin hizmeti misali bir hizmetten bahsetmektedir. Yaratılış 2:15'de Musa Adem'in bahçedeki sorumluluğunu şöyle tanımlamaktadır;

RAB Tanrı Aden bahçesine bakması, onu işlemesi için Adem'i oraya koydu.- Yaratılış 2:15

Bu ifadeler aynı zamanda Çölde Sayım 3:7-8 ve 8:26'da da geçmektedir. Musa Levililerin "buluşma çadırındaki" hizmetlerini de aynı sözlerle ifade etmektedir. Adem ve Havva Aden bahçesinde kahinler misali hizmet etmişlerdir.

Yedincisi ise, Aden bahçesinin şekle girmesi altı gün düzeni içinde olmuştur. Daha önce gördüğümüz gibi "altı günde yaratılış düzeni" Tanrı'nın "şabat'ı tutma" buyruğu ile son bulmuştur. Bu Yaratılış 2:1-3'de geçmektedir. Oldukça ilginçtir ama Musa'da Çıkış 24:16'ya göre ve sonrasına göre dağda Tanrı ile altı gün geçirmiş ve yedinci gün Tanrı Musa'ya "buluşma çadırının" inşası için buyruklar vermiştir.

Bu yedi bakış açısından da anlaşılacağı gibi Musa'nın zihninde Aden bahçesi "buluşma çadırı" misali kutsal mekandır. Tanrı'nın yeryüzünde kendi varlığını hissettirdiği özel bir yerdir. Bu yere yakın olmak Tanrı'nın kutsamasına yakın olmaktır.

Daha önce gördüğümüz gibi Musa Kenan diyarının Aden olduğunu düşünmektedir. Bunun sonucu olarak da Aden'in bu kutsal karakterinden dolayı Kenan'ın da kutsal karakterine dikkat çekmektedir. Kenan'a yakın olmak Tanrı'nın daha başlangıçtan bereketlediği kutsadığı mekana yakın olmak anlamındadır. Orası adeta Yaratılanın yeryüzündeki yeridir. Musa'nın öğrettiği ve gelecekteki kutsal mekan olarak gösterdiği bu yeri en güzel tarif eden ayetler Yasanın Tekrarı 12:10-11'de yer almaktadır;

Ama Şeria Irmağı'ndan geçip Tanrınız RAB'bin mülk olarak size vereceği ülkeye yerleşeceksiniz. RAB sizi çevrenizdeki bütün düşmanlarınızdan kurtarıp rahata kavuşturacak. Güvenlik içinde yaşayacaksınız. Tanrınız RAB adını yerleştirmek için bir yer seçecek. Size buyurduğum her şeyi oraya götüreceksiniz: Yakmalık sunularınızı, kurbanlarınızı, ondalıklarınızı, bağışlarınızı, RAB'be adadığınız bütün özel adaklarınızı.- Yasanın Tekrarı 12:10-11

Bu bölüm aslında Musa'nın Kenan diyarı vizyonunu açıkça bize gösteren bir bölümdür. Musa, bir gün Kenan diyarının Tanrı varlığının sürekli bulunacağı, Yahve'nin mabedinin sürekli olarak kalacağı yer olarak Kenan üzerinde durmaktadır.

Şu bir gerçektir ki, Musa'nın günlerinde Kenan diyarı Aden'in orijinal halinin sadece basit bir gölgesiydi. Hatta Süleyman mabedi Yeruşalim'de inşa ettiğinde bile vaat edilen topraklar ne gūnahtan kurtulabilmiş ne de orijinal mükemmel haline dōnebilmiş değildir. Ama bu sadece Musa'nın bu yer için "bir gün mükemmel" olabileceğine dair bir vizyonuydu. Vaat edilen topraklara ulaşmak bir anlamda Aden'e ulaşmaktı. Tanrı'nın yeryüzünde kendine seçtiği yer içini girmiş olmaktı. Başlangıçta Tanrı Adem ve Havva'yı bu mabet bahçe içine yerleştirmişti. Şimdi de Tanrı İsrail'i aynı yere getiriyordu. Onlar bu diyara yerleştiklerinde Tanrı'nın özel bir biçimde varlığı önünde yaşayacak ve bereketlerine kavuşacaklardı.

BAĞLILIK

Musa'nın Aden hakkında yazdıklarında bağlılık önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Aden, inanılmaz bereketlerin olduğu diyardır. Aynı zamanda belli etik sorumluluklarında olduğu bir bölgedir. Musa'nın bu konu üzerinde durmasının bir başka nedeni de, İsrail'in vaat edilen topraklara vardığında Tanrı'ya yürekten bağlı olmalarını istemesidir.

Bu konuyu neden vurguladığını anlamak için iki konuya açıklık getirmemiz gerekmektedir; Aden bahçesinde bağlılığın gerekliliği ve Kenan diyarında bağlılığın gerekliliği. İlk önce Aden bahçesinde Tanrı'nın Adem ve Havva'dan beklediği bağlılığa bakalım.

Aden

Bahçede bağlılık unsurlarını daha işin başında Yaratılış 2'de görmek mümkündür ve bu daha sonra 2 ve 3. bölümlerde aralıklarla tekrar edilmiştir. Bir çok açıdan, bu konu bu bölümün temel konusudur. Tanrı'nın bu konu üzerinde Adem'i uyardığı Yaratılış 2:16-17'ye bir göz atalım;

Ona, "Bahçeden istediğin ağacın meyvesini yiyebilirsin" diye buyurdu. "Ama iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün."- Yaratılış 2:16-17

Bütün olarak bu yazılara baktığımızda Tanrı'nın bu ağacı neden ilk aileye yasakladığını net olarak göremiyoruz. Buna rağmen kutsal yazıların diğer bölümlerinde iyi ve kötüyü bilmenin belli bir değerlendirmeye tabi olduğunu görüyoruz. Bu belirsizliğe rağmen Tanrı'nın Adem ve Havvayı bağlılıkları konusunda denediği oldukça açıktır. Denenmelerinin sonucunda başarılı olurlarsa daha da çok bereketlenecekleri de oldukça nettir. Ama başarısız olurlarsa da onları Tanrı yargısının beklediği de kesindir. Yazılarda anlatıldığı gibi Aden kutsal bir mekandır. Dolayısı ile orada bulunanlarında kutsal olması adeta bir olmazsa olmazdır.

Kenan

Aden bahçesinde bağlılık testi anlatımında olduğu gibi Musa'nın İsrail'den de beklediği vaat edilen topraklarda Tanrı'ya olan bağlılıklarıdır. Musa, İsraili vaat edilen topraklara doğru yönlendirdiğinde, onlara sık sık Tanrı'nın kendisine sadık olmalarını beklediğini hatırlatıp durmuştur. Yasa'nın Tekrarında bu konu üzerindeki öğretilerini öz bir biçimde tekrarlamaktadır;

Bugün size bildirdiğim buyruklara tam tamına uyun ki, yaşayasınız, çoğalmanız ve gidip RAB'bin atalarınıza ant içerek söz verdiği ülkeyi mülk edinesiniz.-Yasa'nın Tekrarı 8:1

Bu bölümde İsrail'in, Kenan diyarına girebilmeleri ve oraya yerleşmelerinin mümkün olabilmesi için Tanrı'nın İsrail'den itaat istediği oldukça açıktır. Aslında, İsrail'in millet olarak çölde dolanıp durması sırasında Tanrı kutsal olma konusunu öğretmek için onları test edip durmuştur. Yasa'nın Tekrarı 8:2'de şunu sözleri okuyoruz;

Tanrınız RAB'bin sizi kırk yıl boyunca çölde dolaştırdığı uzun yolculuğu anımsayın! Buyruklarına uyup uymayacağınızı, amacınızın ne olduğunu öğrenmek için sizi sıkıntılara sokarak sınıdı. -Yasa'nın Tekrarı 8:2

Bunun da ötesinde Musa, vaat edilen topraklara geldiklerinde ya Tanrı'ya bağlı kalacakları ya da bu ayrıcalığı yitirecekleri konusunu oldukça netleştirmiştir. Yasa'nın Tekrarı 8:10-20'ye baktığımızda bunu görmemiz mümkündür;

Yiyip doyunca, size verdiği verimli ülke için Tanrınız RAB'be övgüler sunun. Tanrınız RAB'bi unutmamaya dikkati edin. Bugün size bildirdiğim buyruklarını, ilkelerini, kurallarını savsaklamayın...Tanrınız RAB'bi unutur, başka ilahların ardınca giderseniz, onlara tapar, önlerinde yere kapanırsanız, bugün size açıkça belirtirim ki, tamamen yok olacaksınız. Tanrınız RAB önünüzden ulusları yok ettiği gibi sözüne kulak vermediğiniz için sizi de yok edecek.-Yasa'nın Tekrarı 8:10-20

Musa, İsraililerin Adem ve Havva gibi Tanrı buyruklarına karşı gelebileceklerini biliyordu. Bu eğilimlerinden dolayı Adem ve Havva'nın Aden bahçesinde denenmesi üzerinde durarak Kenan'da kalmak isteyen her bir kişiden Tanrı'nın itaat beklediği konusunda İsrail'i uyarıp durdu. Elbette Tanrı İsrail'den bir mükemmellik beklemiyordu. Yalnızca Tanrı'nın lütfu ile kişi Tanrı'ya sadık kalabilirdi. Bununla birlikte, eğer İsrail Adem'le Havva gibi Tanrı buyruğunu çiğner ve yüz çevirirse vaat edilen toprakların bereketinden zevk alması mümkün olmayacaktır. Bu nedenle Musa vaat edilen topraklara doğru halkı yönlendirirken bir yandanda bu vaat edilen topraklara vardıklarında halkın özellikle bu konuyu akıllarından çıkarmamalarını istiyordu.

Yasa'nın Tekrarı 8. bölümdeki öğretiyi göz önünde bulundurmak kaydıyla Musa'nın neden Adem ve Havva'dan istenilen bağlılık örneğini vurguladığını herhalde şimdi daha iyi anlamış oluruz. Musa'nın bu konu üzerinde ısrarla durmasının nedeni İsraililerin Adem ve Havva gibi itaatsizliğe düşmemeleri ve onlar gibi bahçeden atılmamalarıydı. Musa'nın günlerinde İsrail hala Aden bahçesinin dışındaydı, fakat Tanrı onları sınıyor ve yeniden Aden bahçesine girmeleri ve orada Tanrı bereketinde kalabilmeleri için onları hazırlıyordu.

Görüldüğü gibi Musa'nın Aden bahçesinde Adem ve Havva'nın bağlılık konusunda denenmesini yazması sadece İsrail'e ilk günleri anlatmak için değil, Musa ile birlikte İsrail'in yaşadığı günlerde İsrail'e özellikle Tanrı'ya bağlı olmaları gerekliliğini anlatmak içindir. Musa aynı zamanda o günlerde ne olduğunu da bu yazıları ile açıklamıştır. Tanrı İsrail'e Aden bahçesinde bereketlerle dolu bir yaşam sunuyordu. Adem ve Havva gibi bu sunuya Tanrı'ya bağlı olmadıkça kavuşmaları ve ondan zevk almaları mümkün değildir. Musa İsrail'i kutsal kişiler olarak yaşamaya davet ediyordu. Tanrı buyruklarına tam anlamı ile adanmışlar olarak yaşamaya davet ediyordu. Ancak bu şartlar altında vaat edilen topraklara girmeyi ve orada barış içinde yaşamayı umut edebilirlerdi.

Bütün bunlara bakarak Musa'nın Aden bahçesini ve Kenan diyarını nasıl resmettiğini görmemiz mümkündür. Bu diyarlar Tanrı'nın yeryüzünde bereketlediği yerlerdir. Aynı zamanda bu yerlerde kalmanın yegane yolu Tanrı buyruklarına dolaşması ile Tanrı'ya bağlılıktır. Buradan hareketle şimdi orijinal anlamın üçüncü boyutuna bakacağız. Bu bakacağımız bölümler Yaratılış 2 ve 3. bölümlerdir. Ve özellikle Adem ve Havva'nın Tanrı'ya bağlılıklarını yerine getirememelerinin sonucunda ne olduğu burada anlatılmaktadır.

SONUÇLAR

Bahçede imansızlığın sonuçlarını görmek için Adem ve Havva'nın günahının üç sonucuna bakacağız. Bu sonuçlar ölüm, acı ve kovulma olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ölüm

Musa'nın açıklamasına göre, Adem ve Havva'nın günahına sonuç olarak Tanrı ilk etapta onları ölümle tehdit etmiştir. Tanrı'nın Ademi uyarmasını ilk önce Yaratılış 2:17'de görürüz. Tanrı orada şöyle demektedir;

“Ama iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün”-Yaratılış 2:17

“Kesinlikle ölürsün” sözü gelebilecek olan ölümün ne denli ciddi olduğunu gösteren bir sözdür. Buradaki gramer yapısına bakılacak olursak, yapı Musa'nın yaşındaki ölüm cezası içeren buyruklardaki gramer gibidir. Musa, ciddi suçlar işleyenlerin karşısında ölüm cezalarından bahsettiğinde “kesinlikle ölecek” ya da “ke-

sinlikle ölecekler” tarzında ifadeler kullanmaktadır. Bu bölümün yasal içeriği ölüm cezasının formüle edilmiş bir hali olarak sunumudur. Aslında burada Tanrı, Adem ve Havva'nın hemen öleceğinden bahsetmemektedir. Ölümün kesinlikle günahı izleyeceği vurgusu yapılmaktadır.

Tanrı'nın Yaratılış 2:17'de yer alan Adem'i ölümle tehdidini yukarıdaki açıklamaların ışığında anlamamızı gerekmektedir. Bir başka deyişle günahın sonucu ölüm laneti olacaktır. Musa'nın Adem'in günahının ölümü getirdiğini söylemesi aynı zamanda ölümün dünyaya nasıl geldiğini de göstermek içindir. Elbette bu açıklamalar bir diğer taraftan da doğrudan İsrail'in kendi yaşadığı deneyimlerle ilgilidir. Onlar ölüm konusunda yeterince bilgilendirilmişlerdir. Musa'nın okuyucuları Mısır'dan ayrılan ilk neslin Tanrı'ya isyanları sebebiyle çölde öldüklerini görmüşlerdi. Musa Çölde Sayım 26:65'de şöyle yazmaktadır;

Çünkü RAB o dönemde sayımı yapılan israililer'in kesinlikle çölde öleceğini söylemişti. Onlardan Yefunne oğlu Kalev ile Nun oğlu Yeşu'dan başka kimse sağ kalmamıştı.-Çölde sayım 26:65

Burada tekrar, Musa'nın üstü kapalı yasalarından biri olarak, Adem ve Havva'ya bahçede de kullanılan “kesinlikle ölecekler” sözü görülmektedir.

Bu bakış açısında, İsraililer Adem'le Havva'nın öyküsünü dinlediklerinde Tanrı yasasına karşı gelmeleri sonucu başlarına gelenler ile kendi çöldeki ölüm deneyimleri arasında bağ kurabilecekleri oldukça net görülmektedir. Tanrı buyruklarına inkar etmenin sonucu insanlığın ilk ailesinin ölümle imtihanına neden olmuştur. Musa'nın günlerinde aynı durum, aynı buyruk Tanrı'nın buyruklarına muhalefet eden bütün sadıklar için de geçerlidir.

Acı

Yaratılıştaki kayıtları okuduğumuzda, ölümün Adem ve Havva'ya hemen gelmediği açıkça görülmektedir. Tanrı öncelikle Adem ve Havva'yı ızdırapla tanımlanan bir acı ile sınırlamıştır. Bir taraftan Yaratılış 3:16'da şu sözleri okurkenmi;

RAB Tanrı kadına, “çocuk doğururken sana çok acı çektireceğim” dedi. “Ağrı çekeerek doğum yapacaksın. Kocana istek duyacaksın, seni o yönetecek”.-Yaratılış 3:17

Diğer taraftan Tanrı aynı zamanda oldukça zorlu bir yaşama teslim etmiştir. Ademe söylenen sözleri de Yaratılış 3:17'de görürüz.

Musa'nın, bahçedeki günahın sonuçlarına ilişkin söylediği her şey, insanın ızdırabına iki taraftan da tam olarak uymakta ve Musa'nın İsrail için yazması gayesini de karşılamaktadır. İsrail'de Kenan dışında kaldığı sürece aynı dertten muzdariptir. Kenan dışında kalmışlardır. Musa'nın vaat edilen topraklarda tanımladığı yaşamı bir okuyun. Yasanın Tekrarı 11:10-12'de şöyle yazılmaktadır;

Mülk edinmek için gideceğiniz ülke, çıkmış olduğunuz Mısır gibi değildir. Orada tohumunuz eker, sebze bahçesi gibi zorlukla sulardınız. Mülk edinmek üzere gideceğiniz ülkenin ise dağları, dereleri vardır. Toprağı gökten yağan yağmurla sulanır. Orası Tanrınız RAB'bin kayırdığı bir ülkedir. Tanrınız RAB orayı bütün yıl sürekli gözetir.-Yasanın Tekrarı 11:10-12

Kısacası, Musa'nın İsrail'i götürdüğü yerde dışarıda çektikleri acıların son bulacağı bir yerdir. Sonuç olarak, Musa Adem ve Havva'nın çektiği acı için yazdıklarının amacı okuyucuları olan İsrail'i sonunda acı getiren imansızlıktan uzak tutmaktır. Tanrı'ya sadık olurlarsa Kenan'a varabilecekler ve Tanrı'nın bereketlerinde yaşam sevincini edinebileceklerdi.

Kovulma

Adem ve Havva'nın itaatsizliğinin üçüncü etkisi de Yaratılış 3:22'de görülmektedir. Burada şu ifadeler yer almaktadır;

Sonra, “Adem iyiyle kötüyü bilmekle bizlerden biri gibi oldu” dedi, “Artık yaşam ağacına uzanıp meyve almasına, yiyip ölümsüz olmasına izin verilmemeli.”-Yaratılış 3:22

Bu bölüm oldukça açık bir biçimde Yaşam Ağacının insanın “sonsuzlarca yaşamasını” sağladığını belli etmektedir. Bu acı ve ölüm için en son cevap olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat buna rağmen Tanrı henüz bu ağaçtan yenmesine müsaade etmemektedir. Bu nedenle bahçeden ve dolayısı ile “Yaşam Ağacının” bulunduğu ortamdaki kovulurlar.

Burada unutulmaması gereken yaşam ağacının insan için sonsuza kadar yasaklanmadığıdır. Yazıların diğer bölümlerinde Tanrı'ya sadık olanların eninde sonunda bu ağaçtan yiyecekleri oldukça net olarak görülmektedir. Elçi Yuhanna'nın Vahiy 2:7'de ne söylediğine birlikte bakalım;

Galip gelene Tanrı'nın cennetinde bulunan yaşam ağacından yeme hakkını vereceğim.-Vahiy 2:7

Burada Yuhanna Mesih'in dönüşü ve zamanın sonu hakkında konuşmaktadır. Ve sözleri Musa'nın İsrail'e neden bu ağaç hakkında yazdığını da açıklamaktadır. Adem ve Havva günah işlediklerinde, Tanrı yaşam ağacının yolunu kapamıştır. Musa'nın günlerinde İsrail'in vaat edilen topraklara, Kenan'a varabilmesi halinde, hiç değilse biraz da olsa bu ağaca ulaşma durumunda tadılabilecek bereketlerin bir kısmını tadabilme, deneyimleyebilme şansını elde etmeleri söz konusu olabilecektir. Yasanın Tekrarı 30:19-20'de Musa'nın bu konuda söylediklerine bakalım;

Önünüze yaşamla ölümlü, kutsamayla laneti koyduğuma bugün yeri göğü size karşı tanık gösteriyorum. Yaşamı seçin ki, siz de çocuklarınız da yaşayasınız. Tanrı-

nız RAB'bi sevin, sözüne uyup O'na bağlanın. RAB yaşamınızdır; kendilerine vereceğine ilişkin atalarınız İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a söz verdiği ülkede uzun yaşamınızı sağlayacaktır.-Yasanın Tekrarı 30:19-20

Eğer İsrail Tanrı'ya sadık olursa Kenan diyarında uzun bir yaşam ve mutluluğu elde etmiş olacaktı.

Adem ve Havva yaşam ağacına ulaşma şansını kaybetmişlerdi ama Musa'nın günlerinde Tanrı İsrail'e, az da olsa bu ağaca ulaşma sonucu edinilebilen bereketlerin bir kısmını tadabilmelerine imkan sağlıyordu. Bu edinilebilen bereket aynı zamanda Mesih İsa'nın gelişi ile edinilebilecek olan bereketlere de bir ön sunumdu. Musa, İsraille vaat edilen topraklarda uzun yaşam bereketinden zevk alma fırsatını sunuyordu.

Gördüğümüz gibi Adem ve Havva'nın Aden bahçesindeki isyanları öyküsü, dünyanın orijinal günahı konusunun ötesine geçmektedir. Aden ve Kenan arasında bir bağ kurarak Musa İsraili okuyucularına kendi yaşamları hakkında bir şeyler öğretme gayreti içindedir.

Şimdi Yaratılış 2-3'ün edebi yapısı ve orijinal anlamına bakalım. Ve üçüncü soruyu soralım. Acaba bu bölümleri Yeni Antlaşma bizim nasıl anlayıp yaşamamızı istemekte, daha doğrusu bu konuda bize ne öğretmektedir?

MODERN UYGULAMA

Musa'nın bu bölümleri yazmadaki amacının İsrail'in Adem ve Havva'nın hatalarına düşmelerini engellemek olduğu oldukça açıktır. Ve aynı zamanda Kenan diyarına doğru gitmeleri ve oraya girmeleri ile de cennet bahçesine bir geri dönüş söz konusu olmuş olacaktır. Bütün bunlar tamamda, o gün İsrail'e verilen bu yönlendirmelerin günümüzde bizimle alakası nedir? Basitçe bunu izah etmek gerekirse bir anlamda amaç İsrail'e Adem'in ayak izlerini geriye doğru izlemeleri kaydıyla yeniden cenneti buldurmaktır. Yeni Antlaşma yazarlarına göre de bu metinler aracılığı ile bize öğretilmek istenilen Mesih'in kurtuluşunu edinmek kaydı ile bizlerinde cennete geri dönmemizin sağlanmasıdır.

Mesih'in krallığındaki üç aşamaya bakmak kaydı ile bizlerde Yeni Antlaşma içinde Yaratılış 2-3'e ilişkin bölümleri etüd etmiş olacağız. Öncelikle Mesih İsa'nın ilk gelişinde bu bölümlerin krallık başlangıcı için ne anlam ifade ettiğine bakacağız. İkinci olarak Tanrı krallığının devam ettiği şu anda bu bölümlerin bizim için ne anlam ifade ettiğine bakacağız. Ve son olarakta Mesih'in ikinci gelişi ile krallığın tamamlanışı için bu bölümlerin ne anlama geldiğini değerlendireceğiz. Şimdi öncelikle krallığın başlangıcına bakalım.

BAŞLANGIÇ

Yeni Antlaşma'da Mesih'in dünyaya kurtuluşu getirmesinin tek yolu O'nun dünyadaki hizmetidir. Krallığın başlangıcında Mesih Adem ve Havvanın Aden bah-

çesinde yaptığının tam tersini yapmıştır. Mesih İsa dünyadaki hizmetinde Adem ve Havva'nın itaat etmekte başarısız oldukları Tanrı'nın buyruklarını tam olarak yerine getirmiştir. Bu durumu öncelikle Pavlus'un mektuplarına bakarak değerlendireceğiz ve sonra Matta'nın müjdesine bakacağız. Pavlus'un bakış açısı ile başlayalım.

Pavlus

Pavlus bu konudaki görüşlerini Romalılar 5:14'de şöyle özetlemektedir;

Oysa ölüm Adem'den Musa'ya dek, gelecek Kişi'nin örneği Adem'in suçuna benzer bir günah işlememiş olanlar üzerine de egemendi.- Romalılar 5:14

Pavlus'un dediklerine dikkat edersek Pavlus, Adem'in gelecek olan tipinde olduğunu söylemektedir. Romalılar 5. bölümün tamamı da bu "gelecek olanın" Mesih olduğunu oldukça net bir biçimde açıklamaktadır. Pavlus'un bu konuya değinişine birlikte bakalım:

İşte, tek bir suçun bütün insanların mahkumiyetine yol açtığı gibi, bir doğruluk eylemi de bütün insanlara yaşam veren aklanmayı sağladı. Çünkü bir adamın söz dinlemeziği yüzünden nasıl birçoğu günahkar kılındıysa, bir adamın söz dinlemesiyle birçoğu da doğru kılınacaktır.-Romalılar 5:18-19

Pavlus'un burada konuyu nasıl ele aldığına dikkat etmek önemlidir. Adem'in isyanı bütün insanlık üzerine lanet getirmiştir. Fakat Mesih'in doğruluğu ise bütün insanların aklanmasına neden olmuştur. Bunun nedeni nedir diye soracak olursak; bir adamın itaatsizliği, yani Adem'in itaatsizliği bizleri günahkar kılmıştır. Bir adamın yani Mesih'in itaati ise her birimizi doğru kılmıştır.

Bu tarz bir öğreti bir çok Hristiyan için oldukça tanıdık bir öğretilerdir. Musa, Yaratılış 2-3.bölümlerde Adem'in tek bir kişi olduğundan bahsetmiş ama Adem'in yaptıklarının sonucunun kendisi ile tanımlanan her kişiyi etkilediğini yazmaktadır. Adem her birimiz için Yaratan önünde bir antlaşma temsilcisi olması nedeni ile onun günahı dolayısı ile insanlığa ölümü getirmiştir. Onun isyanı her birimizin Tanrı'nın bahçesi Aden dışında dünyaya gelmemize neden olmuştur. Fakat aynı zamanda Yeni Antlaşma antlaşmaya göre herbirimiz için bir başka antlaşma temsilcisinden bahsetmektedir. Yeni Antlaşmada Mesih'e inanan her bir kişi için Mesih'in temsilci olduğu öğretilmektedir. Adem'in itaatsizliğinin tersine Mesih'in itaati Mesih'te sayılan herkes için doğru sayılmayı getirmektedir.

Biz bu öğretilerden Adem'in günahı konusunu yaşamımıza uyarlayarak çok şey öğreniriz. Kaybolan cenneti bulmanın tek yolu İsa Mesih'in doğruluk yaşamıdır. Kurtuluş cennetine Tanrı önünde kendi yaptıklarımızla girmemiz mümkün değildir. Cennet bahçesinde yerimizi almamız için gerçekten bizi temsil edecek dosdoğru bir kişiye ihtiyacımız vardır. Mesih tam anlamı ile Baba'ya olan itaati ile bize sonsuz yaşam kurtuluşunun kapılarını açmıştır. O'nun yeryüzündeki hizmeti boyunca, Me-

sih İsa cennete girme hakkını elde etmiş ve kendisine iman edenlerinde kendisiyle birlikte girebilmesine yol açmıştır.

Pavlus'un Adem ile Mesih arasında bağ kurması konusuna başka Yeni Antlaşma yazarları da bahsetmiştir;

Matta

Matta daha ziyadesiyle dikkatleri Matta 4:1-11'de Mesih'in denemesi kayıtları ile Mesih'in Adem'in günaha gidişinin tersine hareket ettiği konusuna çekmektedir. (Bu konularak paralel bir konu Luka 4:1-13'de yer almaktadır)

Bir çok farklı yoldan Adem ile Havva'nın bahçe deneyimi ile Mesih İsa'nın denemesi öyküsü arasında bir paralellik vardır ve Musa, özellikle bu durumu bildiği için İsrailileri harekete geçirmek için bu anlatımı kitabın içine koymuştur. Öncelikle Mesih İsa'nın denemeye tabi olduğu yerin Musa'yı izleyen İsrail ile bağlantısı vardır. Matta 4:1'e göre İsa Ruh tarafından çöle yönlendirilmiştir. İsrail çölde denemeye tabi tutulmuş Tanrı'ya itaat edip etmediği orada belli olmuştur. Aynı şekilde Mesih İsa çölde denemeye tabi tutulmuştur.

İkincisi, İsa'nın çölde geçirdiği zamanla İsrail'in çölde geçirdiği zaman arasında da bir paralellik vardır. Matta 4:2'ye göre bu süre İsrail için 40 yıldır, Mesih İsa içinse 40 gündür.

Üçüncüsü, Mesih İsa'nın denemesinde açlık önemli bir konudur. Kötü olan Mesih'ten taşı ekmeğe çevirmesini istemiştir. Bu İsrail'in çölde su ve yiyeceklerle denemesine paraleldir.

Dördüncüsü, İsa'nın kendisi çölde kendi denemesini kadim yazılar aracılığı ile İsrail'in denemesine bağlamıştır. Matta 4:4'de Yasa'nın Tekrarı 8:3'e referans vermiş, Matta 4:7'de Yasa'nın Tekrarı 6:16'yı örnek vermiş ve Matta 4:10'da Yasa'nın Tekrarı 6:13'ü referans vermiştir. Bu kadim antlaşma metinleri Yasa'nın Tekrarı bölümündendir ve Musa'nın İsrail'in çöl deneyimlerini anlattığı yerlerdendir. Bu bölümlere referans vermekle İsa doğrudan kendi deneme deneyiminin İsrail'in deneme deneyimi ile bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Bu nedenle bizler, Matta'nın kayıtlarına göre Mesih'in denemesi ile Musa'nın Yaratılış bölümü 2-3 arasında anlattıkları arasında bir bağ olduğunu görebiliriz. Etkin itaati ile Mesih İsa Adem ve İsrail'in yapamadığını yapmış ve denenmeden başarı ile çıkmıştır. Bu nedenle Luka 23:43'de Mesih İsa'nın o çok iyi bilinen sözleri kayıda geçmiştir:

İsa ona, "Sana doğrusunu söyleyeyim, sen bugün benimle birlikte cennette olacaksın" dedi. -Luka 23:43

Yukarıda açıkça görüldüğü gibi Mesih'in itaatinin, doğruluğunun ödülü cennette sonsuz bir yaşamdı.

Gördüğümüz gibi Yeni Antlaşma Mesih'in yeryüzündeki hizmetinde krallığın başlangıcında İsrail'in çölde denenmesi ile Adem ve Havva'nın denenmesi arasında bir bağ kurmaktadır. Mesih, ilk Adem'in başaramadığı konuda başarı gösteren son Adem olarak bize sunulmaktadır. Daha da ötesi, Mesih İsa'da çölde denenmeyi başarı ile geçmiş bir kişidir. Ve bu başarısı ile bir anlamda İsrail'in düşüşünü geriye almış ve başarıya çevirmiştir. Bu nedenle de sonsuz cenneti edinmiştir.

Buraya kadar Yeni Antlaşmanın Musa'nın bahçedeki Ademle Havva kayıtları ile Mesih'in ilk gelişi arasındaki bağlantıyı görmüş olduk. Şimdi buradan ikinci önemli noktaya geçebiliriz: Yeni Antlaşma, krallığın devamlılığında, yaşadığımız bu çağda bu anlatılanları nasıl günümüze indirgemektedir?

SÜREKLİLİK

Yeni Antlaşmanın bir çok bölümünde bu konu gündemdedir. Biz sadece bunlardan ikisi üzerinde duracağız. Bunlardan ilki Pavlus'un Yaratılış bölümünde yer alan bu bölüme özellikle işaret etmesi, ikincisi ise Yakup'un bu konu üzerine yazdıklarıdır.

Pavlus

Öncelikle Pavlus'un 2.Korintliler 11:3'de anlattıklarına bakalım;

Ne var ki, yılanın Havva'yı kurnazlığıyla aldatması gibi, düşüncelerimizin Mesih'e olan içten ve pak adanmışlıktan saptırılmasından korkuyorum. -2.Korintliler 11:3

Pavlus bu bölümde devam ederken, Korintlilerin müjdenin dışında bir Müjde'ye dönmelerinden korkuyordu. Burada Pavlus'un Havva'nın negatif örneğini en kötü türde itaatsizlik olarak göstermek kaydı ile uyarıda bulunmaktadır. Bu uyarıyı Mesih'in esas Müjde'sinden yüz çevirenlere yapmaktadır. Musa'nın , vaat edilen topraklara gitmeleri konusuna itaat etmeleri için İsrailileri Havva'nın sınanması ile uyarması gibi, Pavlus'ta aynı öyküyü Mesih İnanlılarının Mesih'i izleme konusunda itaat etmeleri için kullanmaktadır. Krallıkta süreklilik döneminde görünen kilise içinde bir çok kişinin müjdenin temel öğretilerinden yüz çevirme gibi bir tehlikeyle yüz yüze oldukları bir gerçektir. Kilise böylesi bir tehlikeye karşı kendini korumadığı takdirde hiç kuşkusuz sonuç Adem ile Havva'nın başına gelenler gibi olacaktır.

Yakup

Hristiyan yaşamda test ve denenmelerin rolü konusunu ele alırken Pavlus'un yaptığına benzer bir yol izlemiştir. Yakup 1:12-15'de şunu okuyoruz;

Ne mutlu denemeye dayanan kişiye! Denemeden başarıyla çıktığı zaman Ragbin kendisini sevenler vaat ettiği yaşam tacını alacaktır. Ayartılan kişi, “Tanrı beni ayartıyor” demesin. Çünkü Tanrı kötülükle ayartılamadığı gibi kendisi de kimseyi ayartmaz. Herkes kendi arzularıyla sürüklenip aldanarak ayartılır. Sonra arzu gebe kalır ve günah doğurur. Günah olgunlaşınca da ölüm getirir.-Yakup 1:12-15

Burada Yakup’un Yaratılış 2-3’den üstü kapalı söz ettiği oldukça bellidir. Özellikle Yakup 1:14’de insan “arzusu” üzerine dikkatleri çeker ve bunun özellikle günahın ardındaki çekici güç olduğunu söyler. Bu durum aynı “iyiyi ve kötüyü bilme ağacı” için Havva’nın arzusuna benzemektedir.

İkinci olarak, Yakup testi geçenlerin “yaşam tacını alacağını” açıklamaktadır. Bunun zıttında günahın sonunda “ölü doğum” getireceğini söylemektedir. Buradaki yaşam ve ölüm arasındaki zıtlık adeta Adem ve Havva öyküsündeki ölüm ve yaşam arasındaki zıtlığa paralellik oluşturmaktadır.

Musa’nın çölde İsrail’i sadakate teşvik için Adem ve Havva’nın örneğini vermesi gibi, Pavlus ve Yakup’ta herbirimizi krallığın sürekliliğinde Mesih’e sadakatimiz için teşvikte bulunurken yine aynı bölümleri kullanmaktadır. Hristiyan yaşamı içinde denenme bizim gerçek karakterimizin ortaya çıkmasına bir yol olduğu gibi aynı zamanda da bizi sonsuz yaşama hazırlamaktadır. Tanrı’nın lütfu ile elimizden geldiğince Mesih İsa’ya sadık kalmalıyız. Bu sadakatimiz cennette sonsuz yaşam armağanı ile onurlanmamıza bir yoldur.

Krallığın başlangıcı ve süreklilik döneminde Yeni Antlaşmada Adem ve Havva öyküsünün ne şekilde yer aldığına ve nasıl kullanıldığını gördük. Şimdi de Mesih’in ikinci gelişinde krallığın tamamlanma bölümüne bakacağız.

TAMAMLAMA

Bu konuya da yine Yeni Antlaşmanın bir çok bölümünde rastlamak mümkündür. Biz yine burada sadece iki yeri örnek olarak alacağız. Bunlardan biri Romalılar bölümü bir diğeri ise Vahiy bölümüdür.

Romalılar

Her şeyden önce, Pavlus’un Romalı inananları umut vermek için yazdığı mektubuna bir bakalım. Romalılar 16:20’de Pavlus şunları yazmaktadır;

Esenlik veren Tanrı çok geçmeden Şeytan’ı ayaklarınızın altında ezecektir.-Romalılar 16:20

Bu sözlerde Pavlus Romalı Hristiyanlara Mesih İsa’nın ikinci gelişindeki büyük ümidi hatırlatmaktadır. Fakat bunun için geriye gidip Yaratılış 3’deki kurtuluş vaadine referans göstermektedir.

Daha önce bu derste gördüğümüz gibi Yaratılış 3:15’de yılanın bir gün Havva’nın tohumunun, yani insan soyunun yılanın başını ezeceği söylenmektedir. Bu bölümde Pavlus, Mesih İsa’nın dönüşünde Şeytan’ın başının hristiyanların ayakları tarafından ezileceğini söylemektedir. Mesih İsa’nın kendisi Şeytan’ı ve bizim en güçlü düşmanımız ölümü yok edecektir. Ve bizlerde Mesih İsa ile birlikte zafer ve yücelik içinde hükümranlık süreceğiz.

Vahiy

Yeni Antlaşma içinde Yaratılış 2-3’ncü bölümlerin konuları ile bağlantılı ve krallığın tamamlanmasına ilişkin bir bölümde Vahiy bölümüdür. Yuhanna bu bölümde bir çok durumda Yaşam Ağacını referans göstermektedir. Yuhanna’nın bu konuyu nasıl ele aldığını Vahiy 2:7’de görelim;

Kucağı olan, Ruh’un kiliselere ne dediğini işitsin. Galip gelene Tanrı’nın cennetinde bulunan yaşam ağacından yeme hakkını vereceğim.-Vahiy 2:7

Burada Yaratılış 3’deki söylemin ima edildiği oldukça açıktır. Adem ve Havva’nın Aden bahçesinden uzak tutulmasının nedeni özellikle onların Yaşam Ağacından yemelerine engel olmak içindir. Yalnız Mesih İsa’nın ikinci gelişinde Tanrı halkına bu ağaçtan yeme izni verecektir. Bu ağacın nerede olduğuna da dikkat etmek önemlidir. Yuhanna’nın açıklamalarına göre bu ağacın yeri “Tanrı cennetindedir”. Bu aynen Musa’nın İsrail’e söylediği gibi bir durumdur. Musa, İsrail’i Kenan diyarına uzun yaşamın orada bulunmasından ötürü davet etmiştir. Hristiyanların davet edildikleri diyar da aynen Musa’nın davet ettiği diyar gibi hatta bu diyardan daha da büyük ve tam olarak donatılmış bir diyar, bir cennettir.

Üçüncü olarak, bu ağaçtan kimlerin yiyeceği konusunda da yine Yaratılış bölümü ile bir bağlantı görmemiz mümkündür. Yuhanna bu hakkın “galip gelenlere verileceğini” söylemektedir. Bu da yine Musa’nın İsrail’i teşvik için Yaşam Ağacından bahsetmesi ve ancak Tanrı’ya itaat edenlerin bu ağaçtan yiyeceğinden bahsetmesi gibidir. Yuhanna’da aynı şekilde günaha galip gelip Tanrı’ya sadakatle bağlı olanların bu ağaçtan yiyeceğinden bahsetmektedir.

Sonuç olarak, Vahiy bölümü 22:1-2’ye bakalım;

Melek bana Tanrı’nın ve Kuzu’nun tahtından çıkan billur gibi berrak yaşam suyu ırmağını gösterdi. Kentin anayolunun ortasında akan ırmağın iki yanında on iki çeşit meyve ütersen ve her ay meyvesini veren yaşam ağacı bulunuyordu. Ağacın yaprakları uluslara şifa vermek içindir.-Vahiy 22:1-2

Yeni Antlaşmanın bakış açısı oldukça sadedir. Mesih döndüğü zaman krallığı tamamlanır ve Mesih’e güvenenler Aden cennetine girerler. Şeytan ayaklar altında ezilecek ve bizler Yaşam Ağacından yiyecek ve Tanrı’nın yeri yaratılışında sonsuzluklar boyunca yaşayacağız.

SONUÇ

Bu derste Musa'nın, vaat edilen topraklara doğru hareket eden İsraililere yardımcı olmak için bahçedeki Adem ve Havva hakkında yazdıklarını birlikte çalıştık. Bir anlamda Musa, Aden bahçesinde Adem ve Havva'nın yaptıklarının tersini yapmaları konusunda İsrail'i çağırıyordu. Bir çok açıdan baktığımızda, bu bölümlerin bugün bize olan mesajı da çok farklı değildir. Musa'nın vaat edilen topraklara doğru hareket eden İsrail'e olan çağrısını işitmek kaydı ile aynı şekilde bizlerde Adem ve Havva'nın yolunda gitmek yerine bunun tam tersini yapmamız gerektiğini açık bir biçimde görebiliriz. Mesih'e tam bir güven ve sadakatle devam edersek bizler kaybedilen ama yeniden bulunan kurtuluş cennetini keşfedebilmiş olacağız.

SORULAR

Çalışma soruları

- 1.Yaratılış 2:4-3:24 arasındaki esas konuları ele alın ve bir genel özet yapın.
- 2.Bu esas konular arasındaki önemli simetrik noktaları açıklayın.
- 3.Musa, Aden bahçesini nasıl tanımladı ve neden bahçenin kutsallığı üzerinde durdu.
- 4.Musa, Aden bahçesi ve Kenan diyarı için bağıllık konusunu nasıl tanımlamaktadır.
- 5.Adaem ve Havva'nın sadakatsizliklerinin sonuçlarını açıklayın.
- 6.Yaratılış 2-3. bölümlerindeki ilk olaylar ile Musa günlerindeki İsrail'in yaşama arasındaki bağlantının nasıl olduğunu açıklayın.
- 7.Pavlus ve Matta, Mesih'in kurtuluşunun cennete dönüşüne başlangıç oluşunu nasıl açıklıyor?
- 8.Pavlus ve Yakup'a göre, Musa'nın bahçedeki Adem ve Havva kayıtlarının krallılığın sürekliliği arasında nasıl bir bağlantı bulunmaktadır?
- 9.Yeni Antlaşmaya göre, Adem ve Havva'nın bahçedeki öyküsü krallığın tamamlanması açısından nasıl değerlendirilmektedir?

Uygulama soruları

- 1.Başlangıç olaylarını yeniden anlatan Musa, günahın kötülüğünün Tanrı ve halkı arasındaki ilişkiyi, ve aynı zamanda kişilerin birbirleri arasındaki ilişkiyi bozduğunu yazmıştır. Günahın bütün bu kötü etkileri günümüzde modern dünyamızı nasıl etkilemektedir?
- 2.İsrailliler için, Kenan diyarı orijinal Aden'in oldukça basit bir gölgesiydi. Musa öncelikle İsrail'e kendi diyarlarının bir gün nasıl olacağı vizyonunu verdi. Modern çağımız Mesih İnanlıları için vaat edilen manevi topraklar konusundaki vizyon sizce nasıldır? Neden?
- 3.Tanrı neden insanların denenmeye tabi tutar? Tanrı sizi hangi konularda denenmeye tabi tuttu? Bu denenmelerde Tanrı'ya sadık kaldınız mı?
4. Musa İsrail'e Kenan diyarına ulaşmalarının bereketlenmiş bir yaşam için küçük bir ön deneyim olacağından bahsetmişti. Ama bu tadabilmelerinin de ancak Tanrı'ya olan itaatleri ile söz konusu olacağını bildirdi. Modern dünyamızda Hristiyanlara, ilerde ulaşacakları bereketlere bir ön deneyim olarak neler sunulmuştur? Bütün bu bereketler genelde bir karşılığa mı bağlıdır?
- 5.Adem ve Havva'nın itaatsizliğinin sonuçlarını ortadan kaldırma konusunda Mesih'in yaptıklarında modern inanlıların umudu nedir?
- 6.Yakup 1:12-15'i okuyun. Yakup, krallığın sürekliliğinde deneyime tabi tutulma konusunda ne gibi bir bakış açısı sunmaktadır? Bunlar Mesih inanlısını Tanrı'ya sadık olma konusunda nasıl teşvik eder?
- 7.Vahiy 22:12'i okuyun. Yuhanna ileriye bakmış ve kaybolan cennetin geri gelmesi tarzındaki yeni dünyayı görmüştür. Tanrı'nın tarihteki bu kurtuluş planı sizin yaşamınıza nasıl bir amaç ve anlam verir?
- 8.Bu çalışmada öğrendiğiniz en önemli şeyler nelerdir? Neden?

BAŞLANGIÇ TARİHİ

Ders 3

Şiddet Dünyası

I. GİRİŞ

II.EDEBİ YAPI

A.Başlangıçta Şiddet ve Umut

1.Öyküler

2. Soy Kütükleri

B. Sonraki Şiddet ve Umut

1.Tanrı'nın Oğulları

2. Nefilim

3. Sonsöz

III.ORIJİNAL ANLAM

A.Bağlar

1.Erken Şiddet ve Umut

2. Sonraki Şiddet ve Umut

B.İmalar

IV. MODERN UYGULAMA

A.Açılış

1.Şiddet

2. Kurtuluş

B.Devamlılık

1.Şiddetin Devamlılığı

2.İnancın Devamlılığı

C.Tamama Erme

1. Şiddetin Sonu

2.Son Kurtarılış

V. SONUÇ

SORULAR

A.Çalışma soruları

B.Uygulama soruları

BAŞLANGIC TARİHİ

Ders 3

Şiddet dünyası

GİRİŞ

Özellikle küçük çocukların korkusuzca tehlikeli durumların üstüne üstüne gittikleri acaba hiç dikkatinizi çekti mi? Mesela onlar caddenin ortasında hiç bir şey dikkat etmeden yürüyebildikleri gibi, oldukça keskin bir bıçağı da hiç tedbir almadan ellerine alabilirler. Hatta bazen doğrudan çekinmeden bir yabancıya davetine uyabilirler, ellerini tutabilir hatta onlarla gitmeye de başlayabilirler. Diğer insanlardan gelebilecek tehlikelere karşı oldukça korumasızdırlar aslında.

Elbette, yetişkinler için bu böyle değildir. Onlar dünyanın ne gibi sorunları barındırdığını çok iyi bilirler. Doğal afetler bir çok yaşamı ve malı silip süpürebilir. Hastalıklar oldukça büyük ızdıraplara yol açabilirler. Makineler bizi yaralayabilir. Bütün bu tehlikelerin başında da başka insanlardan bize gelebilecek olan tehlikeler yer almaktadır. Maalesef insanlar bir başka insana şiddet gösterebilir, onları öldürebilir ya da başka insanlarla savaşabilirler. Eğer biraz olsun tarihe bir aşinalığımız varsa ya da günlük haberlere kulak kabartabiliyorsak bunları kolaylıkla görmemiz mümkündür. Ve işin kötüsü dünyanın bu tarz olaylarla dolu olduğunu görmemiz de kaçınılmazdır.

Bu derse “Şiddet dünyası” adını verdik. Ve bu derste Yaratılış 4:1-6:8 ayetlerine bakacağız. Bu bölümlerde Musa özellikle insanın günaha düşmesinden sonra dünyada yer alan sorun ve şiddetten bahsetmektedir. Bu bölümlerde Musa, insanın dünyayı nasıl şiddetle doldurduğunu ve bu sorunlara Tanrı'nın nasıl cevap verdiğini anlatmaktadır. Yaratılış kitabının bu bölümünü de üç açıdan ele alacağız; ilk önce elimizdeki bu materyalin edebi yapısına bakacağız ve ikinci olarak bu bölümlerin orijinal manası üzerinde duracağız ve üçüncü olarak da yeni antlaşmanın bu bölümleri yaşamlarımıza uygulama konusunda neler söylediğine bakacağız. Şimdi öncelikle Yaratılış 4:1-6:8'in edebi yapısına bakalım.

EDEBİ YAPI

Yaratılış kitabının bu bölümleri oldukça farklı konulara değinmektedir. Bunların içinde hem öyküler hem de soy kütükleri yer almaktadır. Bu oldukça karışık yapıya baktığımızda bize genelde uyumsuzluk hissi vermektedir. Ama Yaratılış kitabının bu bölümlerine yakından baktığımızda aslında dikkatli bir biçimde bir amaç için örülmüş bir edebi yapı görmek mümkündür. Yaratılış 4:1-6:8'e baktığımızda bu bölümün iki temel başlık altında toplandığına tanık oluruz. İlk temel başlık, 4:1-5:32 ayetlerini kapsamaktadır. Bu başlık “başlangıçtaki şiddet ve umut” şeklinde bir başlıktır. İkinci başlık ise “sonraki şiddet ve umut” şeklinde bir başlıktır. Ve bu başlık, 6:1-8 ayetlerini içermektedir.

Başlangıçta Şiddet ve Umut

Şiddetin ve umudun ilk senaryosu Yaratılış 4-5'inci bölümleri arasında dört bölüme ayrılmaktadır. Ve bu bölümler de kendi içinde iki paralel set halinde öyküler ve soy kütüklerine ayrılmaktadır. Yaratılış 4:1-16 öykü formundadır ve 4:25-26 ile paraleldir. 4:17-24 ise bir soy kütüğü formundadır ve bu da ikinci soy kütüğü formu olan 5:1-32 ile paraleldir. Bu metinlere birlikte bakacağız ve anlatılan öyküler arasındaki paralelliği ve söylemek istediklerini birlikte göreceğiz ve elbette aynı şeyi soy kütükleri için de yapacağız.

a) Öyküler

İlk önce Musa Yaratılış 4:1-16'da günahkar Kain hakkında bir öykü yazmakla başlamaktadır. Bu kayıt, kıskançlık içinde olan ve kardeşi Habil'i öldüren Kain öyküsünün iyi bilindiği döneme ait bir kayıttır. Bu bölüme daha yakından baktığımızda bu anlatımın dramatik olarak beşe ayrıldığını görmemiz mümkündür. İlk iki ayette Kain ve Habil oldukça uyumlu bir biçimde bir arada yaşamaktadır. Öykünün sonunda 16. ayete geldiğimizde de bu kez bambaşka bir durumla karşılaşırız. Burada Kain yalnızdır, iyi topraklardan, ailesinden ve Tanrı'nın huzurunda olmaktan artık uzaktır. Kovulmuştur.

Öykünün ikinci adımı 2b-7 ayetlerinde yer almaktadır. Burada, Kain'in Habil'i öldürmesi olayının nedenlerine değinilmektedir. Tanrı'ya sunulan iki sununun birbirinden farklılığına vurgu yapılmaktadır. Basitçe söylemek gerekirse, Tanrı Habil'in sunusundan hoşlanmış, Kain'in sunusunu ise reddetmiştir. Bununla birlikte Tanrı, Kain'i uyarmış ve günahın kendisine hükmetmek için onu aradığından bahsetmiştir. Fakat, Kain buna hiç aldırmış etmemiştir.

Bu öykünün üçüncü bölümü ise 8. Ayettedir ve bu bölüm, öykünün dönüm noktasıdır. Burada Kain, kardeşi Habil'i öldürür. Kain ve Habil sunu yerinden bir çayıra doğru giderler ve orada Tanrı'nın uyarmış olduğu gibi, günah Kain'e hakim olur ve onu tarihin ilk katili yapar.

Bu öykünün dördüncü bölümü ise 9-15 ayetleri arasında yer almaktadır. Tanrı'nın Kain'in üzerine verdiği lanet ve aynı zamanda korumadan bahsetmektedir. Tanrı, onun üzerine lanetini yağdırmış ve onu Aden bahçesinden çok çok uzaklara kovmuştur. Ama aynı zamanda başka insanlar ona saldırmazlar diye de, onu koruma altına almıştır.

Görüldüğü gibi Yaratılış 4-5 bölümleri Kain'in o çok kötü günahını anlatan bir öykü ile başlamaktadır. Kain'in günahından o kadar gözü dönmüş, o kadar kirlenmiştir ki, öz kardeşi Habil'i öldürmüştür. Bunun sonucu olarak da Tanrı'nın bereketlediği diyardan çok çok uzaklarda yaşamak zorunda kalmıştır.

Yaratılış 4-5 bölümlerinde yer alan açılış öyküsünün yapısını gördük. Şimdi ise bu bölümün ikinci öyküsüne bir göz atalım. Bu öykü 4:25-26'da yer almaktadır. Bu bölüm bizi günahkar Kain'den alıp Adem'in üçüncü oğlu Şit'e götürecektir.

Doğrularından olan Şit hakkındaki anlatım üç kısa ifade ile bize aktarılmaktadır. İlk olarak 4:25'de Havva'nın Şit'i doğurduğundan bahsedilmektedir. İkinci olarak, Musa'nın 4:26a'daki kayıtlarına göre Şit'in Eneş isimli bir oğlu vardır. Her ne kadar bu öyküye bir şey katmasa da üçüncü olarak Musa 4:26b'de Eneş'in doğumundan bahsetmektedir. Buna ilaveten de ailenin ruhsal karakterinden bahsetmektedir. Musa 4:26b'de şunları söylemektedir;

“Şit'in de bir oğlu oldu, adını Enoş koydu. O zaman insanlar RAB'bi adıyla çağırmaya başladı.”-Yaratılış 4:26

Kısaca söylemek gerekirse, Şit ve Enoş duaları ile sürekli Tanrı'ya yakaran insanlardı. Buradaki görüntü günahkar Kain'in zıttı bir görüntüdür. Bu adamlar, Tanrı önünde doğru kişilerdi ve bu doğruluğu sadık bir biçimde ibadet ve dua ile gösteriyorlardı.

b) Soy kütükleri

Birbirlerine paralel öykülemelerin basit karşıtlıkları aklımızın bir köşesinden, 4-5'inci bölümlerdeki soy kütükleri paralelliklerine dönüp bakmalıyız. Yaratılış 4-5'in soy kütükleri, genellikle biyolojik soydan daha fazla karanlığa gömüktür, ve bu sebeple, birçok yorumcu bunun önemine aldırış etmemektedir. Yinede, soy kütüklerine daha yakından bakmak, Musa'nın ilkel dönemde yazma amacına hizmet eden çok önemli bilgileri içerdiğini ortaya çıkarıyor.

Bir elimizde, Kain'in günahkar soyunun 4:17-24'te soy kütüğü kayıtları var. Bu ayetlerde Musa, Kain'in soyundan birkaç kişiyi listeleyerek günahın o aileyi nasıl gururlu, kibirli ve tehditkar bir aileye çevirmiş olduğunu yansıtmıştır.

İkinci soy kütüğü de, 5:1-32'de, Şit'in doğrucu soyu olarak karşımıza çıkıyor. Bu parçada Musa, Şit'in ailesinden birkaç önemli ismi kayıtlara geçiriyor. Kain'in ailesine karşı olarak, bu aile doğrucu ve sadakatli kalmaya devam ediyor.

Bu eğilimin oluşumunu fark etmemizin bir yolu, Musa'nın bu listeye iki ismi de dahil etmiş olmasıdır. Hem Kain'in soy kütüğü hem de Şit'in soyu, Hanok ve Lamek ismini barındırır, ve Musa açıkça bu iki ismi birbirleriyle karşılaştırır. İlk olarak, Musa'nın Hanok adındaki iki adam hakkında söylediklerini değerlendirelim. Yaratılış 4:17'de Kain'in soyundan olan Hanok için yazılmış şu sözleri okuyoruz.

“Kayin o sırada bir kent kurmaktaydı. Kente oğlu Hanok'un adını verdi.”-Yaratılış 4:17

Kain ve onun oğlu Hanok, kendilerini, kente Hanok adını vererek gururla yücelttiler. Bu yorumun önemini, Musa'nın Şit'in soyundaki Hanok için yazdıklarını fark edince anlayabiliyoruz. 5:24'te Musa, Şit'in Hanok'una şu şekilde yorum yapıyor:

“Tanrı yolunda yürüdü, sonra ortadan kayboldu; çünkü Tanrı onu yanına almıştı.”-Yaratılış 5:24

Burada gördüğümüz günahkar Hanok ve doğrucu Hanok'tan sonra başka iki adam arasında daha çarpıcı bir karşıtlık hayal etmek zor olurdu.

Adları Hanok olan bu iki adamın karşıtlıklarına ek olarak, Musa aynı zamanda Kain'in soyundan olan Lamek ve Şit'in soyundan olan Lamek'ten bahsetmiştir. Tekrardan, bu adamlar arasındaki sağlam karşıtlıklar ortaya çıkmıştır. Kain'in soyundan gelen Lamek, korkunç bir figürdür. Yaratılış 4:23-24, Lamek'in bir katil olduğunu, ve bu öldürücü eylemleri sonucunda büyük bir gururu olduğunu bildirmiştir.

Karşı olarak, Şit'in Lamek'ini sunmak için Musa, oğlunun doğumunda 5:29'da Lamek'in sözlerini kayda geçirmiştir.

“ RAB'bin lanetlediği bu toprak yüzünden çektiğimiz eziyeti, harcadığımız emeği bu çocuk hafifletip bizi rahatlatacak” diyerek çocuğa Nuh adını verdi.” - Yaratılış 5:29

Kutsal Kitap zamanının geleneklerine göre, Şit'in Lamek'i oğlunun adını Tanrı'ya bir dua niteliğinde koymuş, oğlu Nuh'un, Adem ve Havva'nın günahları karşısında Tanrı'nın yeryüzünü lanetlediği bu hayatın kötü koşullarına karşı bir rahatlık getireceğinin umudunu belirtmiştir.

Yaratılış 4-5'in başlangıçtaki umudu ve şiddeti nasıl ele aldığını keşfettiğimize göre, Yaratılış 6:18'de bulunan şiddetin ve umudun ikinci senaryosuna bakabiliriz.

Sonraki Şiddet ve Umut

Bu ayetlere daha yakından baktığımız zaman, 6:1-8'in üç adımdan oluştuğu belirginleşmeye başlıyor: ilk olarak, 1-3'üncü ayetler “Tanrı'nın oğulları” diye bilinen karakterlere yoğunlaşıyor. İkinci olarak, 4-7'nci ayetler “Nefilim” karakterlerine yoğunlaşıyor. Bu iki adımı takiben Musa, ayet 8'de gelişle umut oluşturan Nuh'tan bir kez daha bahsederek bir son söz eklemiş oluyor.

a) Tanrı'nın Oğulları

Bu ayetlerin iki ana adımı Dünya üzerinde gerçekleşmiş olan tehdit edici olayları tanımlıyor, ve sonrasında Tanrı'nın bu olaylara nasıl tepki verdiğini ortaya çıkar-

rıyor. Hadi ilk olarak, 6:1-3'e, Tanrı'nın oğullarının tehditine ve Tanrı'nın tepkisine bakalım.

Maalesef, bu ayetler Yaratılış kitabının en zor yorumlanan bölümleri arasındadır. Zorluk öncelikli olarak ayet 2'yi merkez almaktadır. Orada şu sözlere rastlıyoruz:

"İlahi varlıklar insan kızlarının güzelliğini görünce beğendikleriyle evlendiler." -Yaratılış 6:2

Musa tam olarak Tanrı'nın oğullarının kim olduğunu ya da insan kızlarının kim olduğunu açıklamamıştır. Anlaşılan, gerçek okuyucularının onu anlamasını beklemişti. Ancak modern okuyucuların bu karakterlerin kişiliklerini sorgusuz sualsiz oturtması imkansızdır.

Yorumlama tarihinde, üç nedensel kişiliklendirme önerilmiştir. İlk seçenek, Tanrı'nın oğullarının, Şit'in soyundan birilerinin Kain'in soyundan kadınlarla birlikteliğinden olanlar olduğudur. Bu yorumlamanın, Yaratılış bölüm 4-5'te Kain ve Şit sülalesi arasındaki büyük karşıtlıklar olması sebebiyle bir erdemi vardı. İkinci seçenek, Tanrı'nın oğullarının melekler olduğu, insan kızlarının da yalnızca insan olduklarıdır. Bu bakış açısının da erdemi vardır çünkü, Eski Ahit'te melekler çoğunlukla, İşler 1:6 gibi ya da Mezmurlar 29:1'deki gibi parçalarda, 'Tanrı'nın oğulları' olarak anılırlardı. Üçüncü seçenek ise Tanrı'nın oğullarının krallar olduğu ya da köylü bir kadını kendine eş almış soylu bir adam olduğudur. Bu bakış açısı da erdemlidir. Çünkü Antik Yakın Doğu kralları çoğunlukla 'Tanrı'nın oğulları' olarak çağırılırlardı. Aynı, Davut'un oğlunun 2. Samuel 7:14'te ve Mezmurlar 2:7'de 'Tanrı'nın oğlu' olarak çağırıldığı gibi.

Bu karakterlerin tam olarak kim olduklarını bilemesek de, ne yaptıkları konusunda daha emin olabiliriz. Yaratılış 6:2'yi hatırlayacaksınız. Orada şunları okuyoruz.

"İlahi varlıklar insan kızlarının güzelliğini görünce beğendikleriyle evlendiler." -Yaratılış 6:2

Eski Ahit geleneklerine göre bu, yasal bir evlilik normalinde değildir ve ısrarla ne kadının ne de ailesinin buna rızalarının olmadığını belirtilmektedir. Aksine, Tanrı'nın oğulları, güçlü soylular olabilecek olanlar, kadınları rızaları olmadan zorla almışlardır. Buradaki yazıdan bizler, Tanrı'nın oğullarının bu kadınlara kendi istekleri doğrultusunda tecavüz ettiğini bile çıkarabiliriz. Bütün bu olaylarda, daha önce Kain ve torunlarının istismarlarında örneklenen şiddet hayatın başka bir alanına ulaştı - Kadının ırzına geçmede.

Musa, Tanrı'nın oğullarının tehditlerini tanımlarken, ana endişesine yöneldi. - Bu olayların üzerine Tanrı'nın tepkisine. Yaratılış 6:3'te şu sözleri okuyoruz:

“RAB, “Ruhum insanda sonsuza dek kalmayacak, çünkü o ölümlüdür” dedi, “İnsanın ömrü yüz yirmi yıl olacak.” - Yaratılış 6:3

Tanrı, insanlığın sürekli günahları getirmesinden dolayı yorgun düşmüştü ve bu bozukluğun sonsuza dek sürmeyeceğini ilan etmişti. Her şeye rağmen Tanrı, cezasını kesmeden önce, insanlığın yüz yirmi yıl daha yaşamasına izin vermeye kararlıydı.

İkinci bir Dünya üzerindeki olaylar silsilesi ve buna karşın gelişen ilahi tepki Yaratılış 6:4-7'de, Nefilim bahsinde karşımıza çıkıyor.

b) Nefilim

Ayet 4'te yeniden, gelişen tehdit edici durumlarla karşı karşıya geliyoruz:

“İlahi varlıkların insan kızlarıyla evlenip çocuk sahibi oldukları günlerde ve daha sonra yeryüzünde Nefiller vardı. Bunlar eski çağ kahramanları, ünlü kişilerdi.” -Yaratılış 6:4

Şimdi, bazı eski Kutsal Kitaplar, Sptuagintleri (Tevrat'ın bilinen en eski Yunanca versiyonu) takip ederek İbranice “Nefilim” kelimesini, “devler” olarak çevirmiştir. Ancak bu çeviri iyi değildir çünkü sözün çağrıştırdığı anlamı aksettirmiyor. Bilimsel fikir, terimin gerçek anlamından ayrışıyor ve yüksek olasılıkla güçlü bir savaşıya ya da savaş ağasına atıfta bulunuyor.

Parçada Musa, özellikle Nefilimleri “ eski, yeniden bilinen kahramanlar” olarak tanımlıyor. “Kahraman” kelimesi ya da İbranice *hegiborim*, bir savaşçıyı ya da güçlü bir askeri belirtiyor. Bu bağlamda Nefilimlerin askeri şöhreti, negatif yönde alınmalı. Bu adamlar, sömürü savaşları ve çevrelerine dehşet aşıladıkları şiddetleleriyle tanınıyorlar. Şiddet, Kain kardeşi Habil'i öldürdüğünde başladı, ve Kain'in soyu Lamek'le devam etti, Nefilimli askerlerin her köşede yaydıkları şiddet tehditleriyle de daha büyük miktarlara ulaştı. Ayet 5'te okuduğumuz gibi:

“RAB baktı, yeryüzünde insanın yaptığı kötülük çok, akli fikri hep kötülükte.” -Yaratılış 6:5

Nefilimlerin ortaya çıkışıyla, insan ırkının yıkılışı o kadar artmış ki, günah artık insan üzerinde hakimiyet kurmuştur. Sonuç olarak, ayet 6-7'de okuyacağımız gibi:

“İnsanı yarattığına pişman oldu. Yüreği sızladı. “Yarattığım insanları, hayvanları, sürüngenleri, kuşları yeryüzünden silip atacağım” dedi, “Çünkü onları yarattığıma pişman oldum.”

Tanrı, Nefilimlerin bu Dünya’yı nasıl terörize etmiş olduğunu gördü ve büyük ve dünyaca bir yıkımla müdahale etme zamanı geldiğine karar verdi.

c) Sonsöz

Mutluluk vericidir ki, Yaratılış 6:1-8 yargı sözleriyle sonlanmıyor. Bunun yerine, ilkel tarihinin bu kısmının kapsayıcı modellerine uygun olarak Musa, 8. ayete bir umut son sözü ekliyor. Orada, Tanrı insanlığı, günahları dolayısıyla yok etmeye kararlı olsa bile, orada umut vaat eden bir insanın olduğunu okuyoruz:

“Ama Nuh RAB'bin gözünde lütuf buldu.”- Yaratılış 6:8

Bu birkaç kısa cümlede Musa, tehditin ve umudun gelişinin senaryosunu tamamlıyor. Şiddetin yani günahkar insanlığın selle yıkımının, aslında gelecek nesiller için bir kurtuluşla sonuçlanacağını belirtiyor.

Yaratılış 4:1- 6:8 ‘in edebi yapılarındaki buluşlarımıza göre, Yaratılışın bu bölümlerinin iki büyük probleme odaklandığını görebiliyoruz: İlk olarak, Kain ve soyunun günlerinde, Tanrı’ya karşı gelenlerin oluşturduğu şiddet tehditine odaklanılmıştır; ve ikinci olarak da, Tanrı’nın oğulları ve Nefilim günlerindeki günahkar insan tehditine odaklanılmıştır. İki durumda da, Musa’nın belirttiğine göre Tanrı, kurtuluşu yalnızca Şit’in bir özel oğluna, Nuh adındaki adama verecektir.

Yaratılışın bu bölümünün basit yapılarını ve merkez endişelerini gördüğümüze göre, ikinci bir soru sorabilecek kıvama gelmişiz demektir. Bu bölümlerin orijinal anlamları nedir? Musa, İsrailileri Mısır’dan Vaadedilen topraklara gönderirken, İsraililerle nasıl iletişim kurmuştur?

ORJİNAL ANLAM

Başlangıç tarihinin bu bölümünün orijinal anlamını kavrayabilmek için, iki meseleyi değerlendirmek bizlere yardımcı olacaktır: İlk olarak, Musa’nın başlangıç tarihinin bu bölümünü, İsrail’in deneyimleriyle nasıl bağdaştırdığını göreceğiz; ve ikinci olarak, bu bağların, Musa’nın İsraili okurlarına nasıl katkı sağladığını keşfe-deceğiz. Hadi ilk önce, Musa’nın bu bölümleri yönettiği İsrail ulusunun deneyimleriyle bağdaştırmasına bir bakalım.

Bağlar

Musa, bu bölümleri geçici Dünya'sının başlangıç tarihiyle, erken insan tarihinin şiddetini, İsrail'in karşılaştığı şiddetlere çok yakın olacak şekilde tanımlayarak ilişkilendirdi. Böyle yaparak, İsrail'in yüzleştiği sıkıntıların başlangıç Dünyası'nın yüzleştiği sıkıntılarla çok benzer olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Şimdi, Musa'nın bu benzerlikleri nasıl oluşturduğunu keşfetmek için, tekrardan Yaratılış'ın iki büyük bölümüne bakacağız. Yaratılış 4:1- 6:8: Şiddet ve umudun gelişiminin ilk senaryosu 4-5, şiddet ve umudun gelişiminin ikinci senaryosu 6:1-8. Hadi, önce Yaratılış 4-5'in İsrail'in deneyimleriyle bağlanmasına bir bakalım.

a) Erken Şiddet ve Umut

Yaratılış 4-5'deki doğrucu ve kötücül karakterlere baktığımız zaman, Musa'nın, onu okuyanların Kain ve ailesini Mısırlılarla ilişkilendirmesi; Habil, Şit ve Şit'in soyunun, Tanrı'nın oğulları olarak doğrucularla ilişkilendirmesi için materyallerini şekillendirdiği görünür hale geliyor. Şimdi, Musa bu bağlantıları nasıl inşa etmiştir?

Öyküleyiciler. Günahkar Kain'in Yaratılış 4-5'teki hikayesini inceleyerek başlayacağız. Bu hikayede Musa, İsraililerin bu parçayı kendi günlerine bağlayabileceği en az beş ilişikten bahsediyor. İlk sırada Musa, Kain'in ve Habil'in Bu bağlantıların oluşumdaki görevlerini açıklıyor.

Yaratılış 4:2'de Kain ve Habil'in özel olarak ayrıldığı noktayı dinleyelim:

“Habil çoban oldu, Kayin ise çiftçi.” -Yaratılış 4:2

Bu parçanın belirttiği gibi, Habil bir çoban iken, Kain bir tarımcı, çiftçiydi. Antik ve modern zamanlarda, yerleşik hayata sahip tarımsal alt yapısı olan topluluklarla, göçebe yaşam tarzındaki çobanlar arasında bir gerilimin oluşması yaygın bir durumdur. Ve Yaratılış kitabının da belirttiği gibi, Musa ve İsraililer Mısırdalarken oluşabilecek olan bu gerilimden ve nasıl sonuçları beraberinde getirdiklerinden haberdarlardı. Yaratılış 46:33-34'te Yusuf, Mısır'a geldiklerinde kardeşlerine şu talimatları vermişti:

“Firavun sizi çağırıp da, ‘Ne iş yaparsınız?’ diye sorarsa, ‘Atalarımız gibi biz de çocukluktan beri hayvancılık yapıyoruz’ dersiniz. Öyle deyin ki, sizi Goşen bölgesine yerleştiresin. Çünkü Mısırlılar çobanlardan iğrenir.” -Yaratılış 46:33-34

Yusuf'un talimatları, Musa'nın neden Kain'in bir çiftçi ve Habil'in bir çoban olduğundan bahsettiğine dair bir iç görü vermiş oldu. Musa, İsraili okurlarının, Kain'i Mısırlı bir çiftçi olarak ilişkilendirmelerini, ve İsrail'in kendisini Habil ile, kurban çoban olarak ilişkilendirmelerini istedi.

Bu hikaye ve Musa'nın orijinal dinleyicileri arasındaki ikinci bağlantı, Kain ve Habil tarafından sunulan adak motifinde ortaya çıkıyor. Yaratılış 4'ün bize anlattığı gibi Tanrı, Kain'in adağını reddetmiş, ancak Habil'in adağı karşısında hoşnut olmuştur. Tanrı'nın bu adaklar arasındaki ayrımının sebebi, Yaratılış 4:3-4'te, şu sözler okuduğumuzda açıklanıyor:

“Günler geçti. Bir gün Kayın toprağın ürünlerinden RAB'be sunu getirdi. Habil de sürüsünde ilk doğan hayvanlardan bazılarını, özellikle de yağlarını getirdi.”- Yaratılış 4:3-4

Musa'nın adakları tanımlamasına dikkat edelim. Ayet 3'te Kain'in “toprağın ürünlerinden bir parça” sunduğunu, ancak Habil'in “sürüsünden ilk doğanlardan özellikle yağlı olanlardan” sunduğunu dile getiriyor. Bu ayrım çok önemlidir. Kain basitçe toprağından toparlayabildiği herhangi meyveleri getiriyor. Onun imanı yalnızca itibari kalıyor çünkü Tanrı için elindeki en iyi ürünleri ayırmıyor. Ancak Habil, ilk doğanlarından yağlı olanları iyi yüreklilikle Tanrı'ya getirirken, Tanrı'nın yasasını yerine getiriyor.(Bu sunu Eski Ahit'te yüksek bir ödüle sahiptir). Kain'in adağı, samimi olmayan bir ritüelden biraz fazlasıdır. Ancak tam tersi olarak Habil, Tanrı'ya içten bağlılığını sunmuştur.

Musa, Kain ve Habil arasında olan bu farklılıkları ileride Mısırlılar ve İsraililer arasında olan bağlantıyı çizmek için de kullanmıştır. Bu arka plan, Musa'nın ilk olarak Firavun'a, RAB'be kurbanlar sunmak istediği için İsrail'in serbest bırakılmasını istemek için yaklaştığını hatırladığımızda çarpıcı gelecektir. Çıkış 5:3'te okuduğumuz gibi, Musa ve Harun Firavun'a şu sözleri söylemiştir:

“Musa'yla Harun, “İbraniler'in Tanrısı bizimle görüştü” diye yanıtladılar, “İzin ver, Tanrımız RAB'be kurban kesmek için çölde üç gün yol alalım. Yoksa bizi salgın hastalık ya da kılıçla cezalandırabilir.”- Çıkış 5:3

Ancak Firavun bu isteği reddetmiştir. Musa'nın 4. Ayette kayıt ettiği Üzere Firavun şunları demiştir:

“Mısır Firavunu, “Ey Musa ve Harun, niçin halkı işinden alıkoyuyorsunuz? Siz de işinizin başına dönün” dedi.” -Çıkış 5:4

Yani şunu görüyoruz ki, Kain'in itibari adağıyla Tanrıya saygısızlık etmesi gibi, Mısırlılar da İsrail'in Tanrısı'na gerçek imanı sunmamışlardır. Yinede, Habil'in içten ve kabul edilebilir adaklar sunduğu gibi, İsraililer de Rablerine gerçek imanlarını göstermek istemişlerdir. Bu şekilde Musa, Mısır ve Kain arasında; Habil ve İsrail arasında başka bir bağlantı oluşturmuştur.

Musa'nın İsrail'in deneyimleriyle oluşturduğu üçüncü bağlantı, cinayet motifi üzerindedir. Kain, kardeşi Habil'i öldürmüştür, ve bu olayın bezeri Mısırdaki yaşayan

İsraillilerin öldürülmesi olayıyla karşımıza çıkıyor. Çıkış 1-2’de, Mısırlıların israillileri yalnızca çok fazla çalıştırmadığını, aynı zamanda da yeni doğmuş çocuklarına kadar aktif olarak birçoğunu öldürdüğünü okuyoruz. Bu şekilde Musa, Kain ve Mısırlılar arasında ve Habil ve İsrailliler arasında daha fazla bağlantı geliştirmiştir.

Musa’nın bu bağlantıları oluşturmasındaki dördüncü şekil, Kain’in Dünya üzerindeki konumunun belirlenmesiyle oluşmuştur. Tanrı, Habil’i öldürdüğü için Kain’i lanetlediğinde, Kain’i bereketli topraklardan men etmişti. Yaratılış 4:11-12’de okuduğumuz gibi:

“Artık döktüğün kardeş kanını içmek için ağzını açan toprağın laneti altındasın. İşlediğin toprak bundan böyle sana ürün vermeyecek. Yeryüzünde aylak aylak dolaşacaksın.” - Yaratılış 4:11-12

Kain, çiftçiliğinin az ürün vereceği topraklarda yaşamakla lanetlenmişti. Kain’in konumunun tanımlanması, Musa’nın Mısır toprağı değerlendirilmesine ve İsraillileri götüreceği toprakları değerlendirmesine tamamen uyum sağlıyor. Musa’nın Yasa’nın tekrarı 11:10-12’de Kenan ve Mısır’ı karşılaştırmasını okuyalım:

“Mülk edinmek için gideceğiniz ülke, çıkmış olduğunuz Mısır gibi değildir. Orada tohumunuzu eker, sebze bahçesi gibi zorlukla sulardınız. Mülk edinmek üzere gideceğiniz ülkenin ise dağları, dereleri vardır. Toprağı gökten yağın yağmurla sulanır. Orası Tanrınız RAB’bin kayırdığı bir ülkedir. Tanrınız RAB orayı bütün yıl sürekli gözetir.” - Yasa’nın tekrarı 11:10-12

Tanrı, Kain’i Aden’den çok uzaklara gönderdi, Mısır gibi bir yere, tarımın daha çok emek istediği bir yere. Bu gerçek, Musa’nın İsrailli okurlarının Kain’i ve Mısır’ı ilişkilendirmelerini sağlayan başka bir özelliktir.

Yaratılış 4-5’in Kain ve Mısır’ı; ve Habil ve İsrail’i bağdaştırdığı beşinci yol ise, Kain’in korunma temasıdır. Kain, kardeşi Habil’i öldürmüş olmasına rağmen, Tanrı yinede onu zarar görmekten korumuştur. Yaratılış 4:15’te, Tanrı’da şu sözleri dinliyoruz:

“Bunun üzerine RAB, “Seni kim öldürürse, ondan yedi kez öç alınacak” dedi. Kimse bulup öldürmesin diye Kayin’in üzerine bir nişan koydu.” -Yaratılış 4:15

Tanrı Kain’i, bir katil olmasına rağmen korumuştur. Tekrardan, Musa’nın İsrailliler bu olayı, Mısırlılar ile olan deneyimleriyle bağdaştırabilinler diye tanımlamıştır. Tanrı, Mısır’a büyük bir koruma sağlamıştır. Katiller olmalarına ve büyük bir yargılanmayı hak etmelerine rağmen Tanrı, Mısır üzerindeki özel korumasını genişletmiştir.

Böylelikle, Musa'nın en azından 5 farklı yolla başlangıç tarihi ve İsrail'in Mısır'dan çıkış deneyimi arasında anlamlı paralellikler oluşturduğunu görmüş olduk. Görevlerin temaları, iman, cinayet, konum ve koruma; tamamen Musa'nın İsraili okurlarının bu hikayeleri hayatlarına, Kain'i Mısır'a ve Habil'i de Tanrı'nın insanları olarak kendileriyle bağdaştırarak katmalarını istemesini oluşturur.

Günahkar Kain'in hikayesindeki bağlantıları gördüğümüze göre, buna paralel öykülemeyi içeren Yaratılış 4:25-26'daki doğrucu Şit'e dönebiliriz.

Daha önce de gördüğümüz gibi, Musa Şit ve onun oğlu Enoş hakkında özellikle bir yorumda bulunmuştur. Yaratılış 4:26'da şu sözleri okuyoruz:

“Şit'in de bir oğlu oldu, adını Enoş koydu. O zaman insanlar RAB'bi adıyla çağırmaya başladı.”- Yaratılış 4:26

Musa, Şit'in ve oğlunun bu gerçekliğinden bahsetti çünkü okuyucularının kendilerini yalnızca Habil ile değil aynı zamanda Şit'le, Habil'in yerine geçecek olan Adem'in oğluyla da özdeşleştirmesini istiyordu.

İlk başta, Şit ilahi ismi, Yahve'yi kullandı ve bu olay onun İsrail ile ilişkilendirilmesini sağladı. Yeterince ilginçtir ki, çıkış kitabı Yahve ismi kalıcılığa, Musa'nın günlerinde çıkarıldığını belirtiyor. Örnek vermek gerekirse, Çıkış 3:15'te Tanrı, Musa ile şu şekilde konuşuyor:

“İsraililer'e de ki, 'Beni size atalarınızın Tanrısı, İbrahim'in Tanrısı, İshak'ın Tanrısı ve Yakup'un Tanrısı Yahve gönderdi.' Sonsuza dek adım bu olacak. Kuşaklar boyunca böyle anılacağım.-Çıkış 3:15

Kutsal Kitap kayıtları, Yahve'nin Şit'in zamanından beridir kullanıldığını belirtse de, Musa'nın zamanında bu isim, Tanrı için kullanılan isimlerin başı olarak kabul ediliyordu. Bu sebeple, Musa'nın liderliği altındaki imanlı İsraililer, kendilerini doğrucu Şit ile ilişkilendirebilirlerdi. Çünkü, onun gibi Yahve ismini yüceltiyorlardı.

İkinci sırada, İsraililer kendilerini Şit ile dua teması üzerinden bağdaştırmalıydı. Bu motif aynı zamanda Yaratılış 4:26'da Musa'nın, Şit'in ailesine 'Rab'bin adıyla seslenmeye başlamasıyla' karşımıza çıkıyor. Eski Ahit'te, 'Tanrı'nın adıyla seslenmek', genellikle çok zor bir zamanda ilahi bir yardım çağrısı ya da ihtiyaç olarak geçer. Bunun ışığında, Musa'nın kendi zamanındaki İsrail için başka bir bağlantı oluşturduğunu görmüş oluyoruz. Pentateuch'un geri kalanından, Mısır'dan Çıkış'ta İsrail'in, tıpkı Şit ve Enos'un çağırdığı gibi, birçok kriz sırasında RAB'den yardım istediğini öğrendik.

Musa'nın günahkar Kain ve doğrucu Şit üzerinden öyküleyici tasarımını gerçekleştirmesinde, kendi geçici Dünyası arasında paralellik oluşturmaya çalıştığını görebiliyoruz. Okuyucularının, Mısır'ın Kain gibi olduğunu anlamasını istemiştir.

Aynı zamanda okuyucularının, kendilerini Habil ve Şit gibi görmelerini sağlamak istemiştir.

Bu basit bağlantılar aklımızdayken, Kainin soy kütüğünü ve Şit'in soy kütüğünü incelemeye koyulabiliriz.

Soy kütükleri

Göreceğimiz üzere, Musa aynı zamanda soy kütüklerini, İsraililer Mısır'ı kötülüklerle ve kendilerini doğrucularla ilişkilendirmeye devam etsinler diye şekillendirmiştir. Bu amacı devam ettirebilmek için, Yaratılış 4:17:24, Kain'in soyunu inkar edilemez bir şekilde Mısır ile ilişkilendirerek karakterize ediyor. Bu bağlantılar en azından altı şekilde ortaya çıkıyor. İlk olarak Musa, Kain'e şehir kurucusu olarak odaklanıyor. Yaratılış 4:17'de yazdığı gibi:

“Kayin o sırada bir kent kurmaktaydı.”- Yaratılış 4:17

Söylememiz gereksizdir ki, İsraililer Mısırlıların mükemmel şehirleri inşa ettiklerini biliyorlardı - İsraililerin Mısırda köle oldukları süreç içerisinde yaptıkları işler arasında inşa da vardı. Bu sebeple, Kain hakkındaki bu sözler, Mısır ile güçlü ilişkiler kurulmasını sağlamıştır.

İkinci olarak, Kain'in şehrinin ismini de not etmeliyiz. Tekrardan Yaratılış 4:17'de şu sözleri okuyoruz:

“Kayin o sırada bir kent kurmaktaydı. Kente oğlu Hanok'un adını verdi.”-Yaratılış 4:17

Musa'nın günlerindeki İsraililer için bu gerçek, onlara Mısır'ın işlerini hatırlatıyordu. Musa'nın Çıkış 1:11'de belirttiği gibi:

“Böylece Mısırlılar İsraililer'in başına onları ağır işlere koşacak angaryacılar atadılar. İsraililer firavun için Pitom ve Ramses adında ambarlı kentler yaptılar.”- Çıkış 1:11

Ramses kenti, adını onurlu firavun Ramses'ten almıştı. Aynı Kain'de olduğu gibi, Mısırlılar da şehirlerine, onurlarını ve yüceliklerini belirtmek adına kendi isimlerini vermişlerdi. Bu sayede, Kain'in soy kütüğü, Kain ve Mısır arasında başka bir bağlantı oluşturmuş oldu.

Kain'in soy kütüğü ve Mısırlılar arasındaki üçüncü ilişki, Kain'in soyundan gelen Lamek'in öldürme eyleminde gösterdiği gururda ortaya çıkıyor. 4:23'te, Lamek'in kendini yüceltmek için eşlerinin önünde şarkı söylediğini okuyoruz:

“Ey Âda ve Silla, beni dinleyin,

Ey Lemek'in karıları, sözlerime kulak verin.

Beni yaraladığı için

Bir adam öldürdüm,

Beni hırpaladığı için

Bir genci öldürdüm.”- Yaratılış 4:23

Lamek’in bu kötü eylemleriyle övünmesi, tabikide antik İsraililerin kafasında Lamek ve Mısır’ı ilişkilendirmelerini sağlamıştır. İsraililer, Mısırlılar’ın firavunlarının ve askerlerinin öldürücü müdahalelerini övdüklerinin çokça farkındaydılar.

Dördüncü bağlantı, Musa’nın çocuk ölümlerine dikkat çekmesindedir. Lamek’in dediğine tekrardan bakalım. 4:23’te okuduğumuz gibi:

“Bir adam öldürdüm,

Beni hırpaladığı için

Bir genci öldürdüm.” -Yaratılış 4:23

Burada ‘genç’ olarak çevrilmiş olan İbranice terim *yeled*, basitçe ‘çocuk’ olarak da çevrilebilir. Lamek’in kurbanlarından bir tanesinin bir çocuk olduğu kanaati oluşturulabilir. Hepimizin bildiği gibi, Çıkış kitabının ilk bölümünde, Firavun İsraili çocukların öldürülmesini emretmiştir. Kain’in Lamek’i gibi, Mısırlılar savunmasız İsrail’e karşı atak yapmışlardı, bu atak erkek çocuklarına karşıydı.

Kain’in ailesi ve Mısır arasındaki beşinci ilişki, Lamek’in arttırılmış koruma iddiasındadır. Yaratılış 4:24’te Lamek, Kain’den daha fazla korumaya sahip olduğunu idda etti:

“Kayin'in yedi kez öcü alınacaksa, Lemek'in yetmiş yedi kez öcü alınmalı.”- Yaratılış 4:24

Lamek’in, Tanrı’nın onu koruduğunu düşündüğü gibi, Mısır’ın firavunları da Tanrılardan bir koruma aldıklarının güvencesi içerisindedir. Aslına bakılırsa, Mısırlıların zarar görmekten gittikçe daha fazla korundukları yıllar içerisinde kesinlikle ortaya çıkmıştı.

Altıncı sırada, Kain’in soyunun kültürel sofistikliğini not etmeliyiz. Kain soyundan gelen üç kardeşin, Yaval, Yuval ve Tubal- Kain’in Yaratılış 4:20-22’deki tanımlanmalarını dinleyelim:

“Ada Yaval’ı doğurdu. Yaval sürü sahibi göçebelerin atasıydı. Kardeşinin adı Yuval’dı. Yuval lir ve ney çalanların atasıydı. Silla Tuval-Kayin’i doğurdu. Tuval-Kayin tunç ve demirden çeşitli kesici aletler yapardı. Tuval-Kayin’in kızkardeşi Naama’ydi.”- Yaratılış 4:20-22

Bu sözlerle birlikte Musa, Kain’in ailesini çok sofistike bir şekilde karakterize etmiştir. Yaval önemsiz bir çoban değildi; o, hayvancılığı icat etti. Yuval, müziği icat

etti, ve Tuval- Kain, metal işletmeciliğini icat etti. Musa'nın günlerinde, İsraililerin bu bağlantıyı gözden kaçırmaları çok zordur. İsrail patriklerinin yaşadığı basit ve göçebe hayata kıyasla, Mısır'ın kültürü fazlasıyla sofistikedir. Musa, günahkâr Kain'in soyunu bu şekilde tanımlamıştır çünkü, okuyucularının Kain ve Mısır arasında bir ilişik kurduğunu doğrulamak istemiştir.

Böylelikle, en azından altı farklı yolla Musa'nın, Kain'in soy kütüğü ve Mısır arasındaki kurduğu bağları görmüş olduk. Kent inşası, cinayette gurur, çocuğa şiddet, ilahi koruma ve Kain'in ailesinin sofistikeliği, bu bağların oluşturulması için tasarlanmıştır.

Şimdi, Yaratılış 5:1-32'deki Şit'in soy kütüğüne dönelim. Bekleyeceğimiz üzere, Musa Şit'in soyunu, İsraili okurları kendilerini onunla özdeşleştirebilsinler diye oluşturmuştur. Bu bağlantılar en azından dört faktörden oluşuyorlar. İlk sırada, biyolojik seviyede İsrail ulusunun işlevlerini not etmeliyiz. Yaratılış 5:32'de Nuh'un üç oğlunun ismini okuyoruz:

“Nuh 500 yıl yaşadıktan sonra Sam, Ham, Yafet adlı oğulları doğdu.”- Yaratılış 5:32

Sam ismi, Musa için özellikle önemliydi çünkü Sam, İsrail'in atasıydı. Modern dilde bu terime Sam'in isminden türemiş olan 'semi dilleri' diyoruz. Diğer uluslar da Sam'in tohumundan oluşmuş olsalar bile İsraililer, Sam'in soyundan gelmek üzere olan Tanrı'nın seçilmiş insanlarıdır. Yani, bu basit biyolojik anlamda Musa, İsraili okuyucularını Şit'in soyuyla ilişkilendirmiştir.

Şit'i soyu ve İsraililer arasındaki ikinci bağlantı da, Şit'in soyunun tekrar eden doğrucularına odaklanıldığında ortaya çıkıyor. Şit'in soyu sadık ve doğrucu bir soy olarak karakterize ediliyor. Mesela, Yaratılış 5:24'e göre:

“Tanrı yolunda yürüdü, sonra ortadan kayboldu; çünkü Tanrı onu yanına almıştı.” -Yaratılış 5:24

İbrani Kutsal Kitabı'nda, “Tanrı'yla yürümek” kavramı yalnızca Enos ve Nuh bölümlerinde karşımıza çıkıyor. Yinede, özellikle Tevrat'ın beşinci kitabında Musa, defalarca İsrail'e Enos gibi Rab'bin yolundan ilerleyeceğini söylemiştir. Bu şekilde, Musa'yı takip eden sadık İsraililer, Şit'in soyunda kendilerini daha çok bulmaya başladılar. Enos gibi olmak onların bir amacı haline gelmişti.

Şit'in soy kütüğü ve İsrail'in deneyimleri arasındaki bağlantıların üçüncüsü, Musa'nın Şit'in soyunun sayısına parmak basmasında karşımıza çıkıyor. Şit'in soy kütüğünde, bu soyun sayısının güzelce artmış olduğunu görebiliyoruz. Musa, Şit'in soyunun artışını, 'öbür oğullar ve kızlar' Şit'in soyuna doğdu gerçeğini tekrar ederek ortaya çıkarıyordu. Hatta, Yaratılış 5'te bu yorumunu dokuz kere yazmıştı. Şit'in insanların sayısal vurgusu, Musa'nın İsraili okurları için çok önemlidir çünkü Tanrı'nın onları Mısırda, sürgün zamanındayken sayısal olarak kutsadığını biliyorlardı.

Dördüncü sırada, Musa aynı zamanda İsrail ve Şit'i bağlantıda tutarak, birçok Şit'in uzun bir ömrün tadını çıkardığını konu edinmiştir. Bir örnek vermek gerekirse, hepimiz Şit'in soyundan olan Methuselah'ın Kutsal Kitap tarihindeki herkesten uzun yaşadığını biliyoruz. Yaratılış 5:27'ye göre, tam olarak 969 sene yaşamıştır. Birçok başka Şit de aynı şekilde uzun ömürler yaşamışlardır. Musa'nın Şit soyunun uzun ömrüne yöneltmiş olduğu dikkat önemlidir çünkü, Musa'nın yasalarının belirttiği üzere, Vaat edilmiş topraklar üzerinde yaşanılacak uzun bir ömür, İsraililerin amacı olmalıdır. Şit'in soyunun uzun yaşamlarını ortaya çıkararak Musa, Şit ve İsraililer arasındaki başka bir bağlantıyı da gözler önüne sermiş oluyor.

Böylelikle, Musa, çağdaş dünyasıyla sağlam ilişkiler kurmak için ilk çağ tarihindeki erken dönem şiddet ve kurtuluş umudu hakkında yazmıştır. Kain ve soyu, İsrail üzerine şiddeti yayan Mısırlılarla ilişkilendirilmeliydi. Ve Habil, Şit ve Şit'in soyu, Mısır tarafından zulüm görmüş olan İsraililerle ilişkilendirilmeliydi. Bu bağlantılar Musa'nın, tarihin bu dönemindeki stratejilerinin merkezini oluşturuyorlar.

Şimdi, Musa'nın erken şiddet ve umudu nasıl ele aldığını gördüğümüze göre, kısaca Yaratılış 6:1-8'e dönebiliriz- sonraki şiddet ve umudun gelişi.

b) Sonraki Şiddet ve Umut

Özellikle 6:4'e, Musa'nın bu adamları tanımlamasına bir bakalım:

“İlahi varlıkların insan kızlarıyla evlenip çocuk sahibi oldukları günlerde ve daha sonra yeryüzünde Nefiller vardı. Bunlar eski çağ kahramanları, ünlü kişilerdi.”
-Yaratılış 6:4

Nefilimlerin çokça bilinen savaşçılar olduğunu ve gerçekleştirdikleri eylemlerle tanındıklarını zaten not etmiştik. Ancak, Musa'nın Nefilimler ile ilgili önemli yorumlar yaptığını fark edelim. Musa, Nefilimlerin başlangıç tarihinde ve 'sonrasında' Dünya üzerinde var olduklarını söylemiştir.

Nefilimlerin selden sonra da yaşadıklarını ima ederek Musa, İsraili okurlarına kendi yaşadıkları dönemde de Nefilimlerle karşılaştıklarını hatırlatmıştır. Kutsal Kitap içerisinde Nefilimlerin geçtiği bir başka yer ise Sayım 13:32-33'tür. Orada, Musa'nın Kenan şehrine gönderdiği casusları, Nefilim gördüklerini rapor etmişlerdir. Şu sözleri söylemişlerdir:

“Araştırdıkları ülke hakkında İsraililer arasında kötü haber yayarak, “Boydan boya araştırdığımız ülke, içinde yaşayanları yiyip bitiren bir ülkedir” dediler, “Üstelik orada gördüğümüz herkes uzun boyluydu. Nefiller'i, Nefiller'in soyundan gelen Anaklılar'ı gördük. Onların yanında kendimizi çekirge gibi hissettik, onlara da öyle göründük.” - Sayım 13:32-33

Sadık olmayan casuslar, Kenan şehrinin korkunç vahşetli ve tehdit edici bir mekan olduğunu, ve orada ikamet edenlerin, kalplerindeki korkudan yoksun olan korkutucu Nefilimler olduğunu söylemişlerdir. Maalesef ki, bu rapor Musa'yı takip

eden ilk jenerasyonun Tanrı'nın çağrısına yüz çevirmelerini sağladı. Ve Tanrı, bu sadakatsizlikten o kadar rahatsız olmuştur ki, eski jenerasyon tamamen ölüp yeni jenerasyon doğana, ve fetih çağrısını karşılamaya hazırlanana kadar, İsraililerin amaçsızca vahşi doğada dolanmasını sağlamıştır.

Bunun ışığında, Musa'nın başlangıç tarihinin bu kısmı ile İsrail deneyimleri arasında başka güçlü bağlantılar kurduğunu görebiliyoruz. Musa, İsraili okurlarının Yaratılış 6'daki Nefilimlerle, Kenan şehrindeki korkunç savaşçı Nefilimleri bağdaştırmalarını istemişti. Bu sayede, Yaratılış 6:1-8'deki şiddet ve kurtuluş umudu direk olarak Kenan şehrinin fethi-ndeki şiddet tehditine konuşmuştur.

Yaratılış 4:1-6:8'in gerçek anlamını araştırmamızın geldiği yere kadar, başlangıç tarihindeki karakterle İsrail'in geçici deneyimlerinin ilişkilerini gördük. Şimdi ikinci bir soru sormalıyız: Musa'yı vaat edilen topraklara giden yolda takip eden İsrail halkına, bu bağlantılar ne ima ediyordu?

İmalar

Musa'nın İsrail'e olan mesajının merkezini anlayabilmek için, bu materyalde karşımıza çıkan iki basit senaryoyu hatırlamalıyız. Yaratılış 4:1-6:8'in şiddet ve kurtuluş umudunu içerek iki senaryosu olduğunu anımsayacaksınız; 4:1-5:32 Kain ve Kain'in soyunun şiddetine odaklanmıştı. Yinede 5:29- 32, Kurtuluşun ondan geleceğini belirtmek için Nuh'tan bahsetmişti. Yine aynı şekilde, Yaratılış 6:1-8, Tanrı'nın insanların ve Nefilimlerin şiddet unsurundan bahsediliyordu. Yaratılış 6:8, tekrardan Tanrı'nın bu tehditlerden kurtulmak için Nuh'u kullanmasından bahsediliyordu.

Musa'yı takip eden İsraililer için, bu senaryolar iyi haberi belirtiyorlardı. Bu senaryolar, Tanrı'nın onlar için daha öncesinde neler yaptığını, ve daha sonrasında da neler yapacağını açığa çıkarıyordu. Bir yandan Tanrı, İsrail'in atalarını Kainlilerden kurtarmak için Nuh'u kullandığı gibi, İsrailoğullarını Mısırlılardan kurtarmak için de Musa'yı kullanmıştır. Öbür bir yandan da Tanrı, başlangıç tarihindeki Nefilimlerden kurtuluş için Nuh'u kullandığı gibi, Kenan şehrindeki Nefilim tehditiyle karşı karşıya kalan İsrailoğulları'nı kurtarmak için de neredeyse Musa'yı kullanacaktır.

Yaratılış 4:1-6:8'in yapısını ve orijinal anlamını gördüğümüze göre, son başlığımıza dönebiliriz: Modern Uygulama. Yeni Ahit, Musa'nın başlangıç tarihindeki bu bölümlerini modern hayatlarımıza nasıl uygulamamız gerektiğini öğretiyor?

MODERN UYGULAMA

Normal düzende, Yeni Ahit'in bu temaları ele alışı, Mesih İsa'nın üç krallık aşaması altında inceleyeceğiz: krallığın açılışı (Mesih İsa Dünya'ya geldiğinde başlamıştır.), krallığın devamlılığı (kilise tarihi boyunca genişleyen zaman dilimi), krallığın tamama ermesi (Mesih İsa'nın ihtişamlı geri dönüşü ve yeni cenneti ve yeni Dünya'yı beraberinde getirmesi). Mesih İsa'nın krallık aşamaları, bugünün Hristiyanlarının şiddet ve kurtuluş umudunu uygulanabilmesinin daha geniş açıdan anla-

şılması için ayrı ayrı incelenmelidir. Hadi öncelikle, krallığın açılış zamanındaki şiddet ve kurtuluş umudu motiflerine bir bakalım.

Açılış

Mesih İsa'nın gelişiyle krallığın açılışının gerçekleştiği dönem, başlangıç tarihindeki şiddet Dünyası'nı en az iki şekilde anımsatıyor: ilk olarak, İsa'nın Dünya üzerindeki gördüğü şiddetle bağlantı kurabiliyoruz; ikinci olarak, İsa'nın insanlarına getirdiği kurtuluşla bağlantı kurabiliyoruz. Önce ilkinde, İsa'nın ilk geldiğinde deneyimlediği ızdıraba bir bakalım.

a) Şiddet

Mesih İsa'nın hayatına aşına olan herkes, onun Dünya üzerinde birden farklı şekilde zulüme uğradığını bilir. Ezilenlere hizmet ederken, onların keder ve acılarını taşıyordu. Yinede şüphesizdir ki, Yeni Ahit'e göre Mesih İsa'nın karşılaştığı zulümlerin en büyüğü çarmıhta ölüme mahkum edilmesidir. Yani onun günleri içerisinde bilinen en korkunç ölüm cezasına çarptırılmış olmak. Mesih İsa aslında, ilk çağlarda doğrucuların acı çekmesinden daha kötü bir kaderi deneyimlemiştir.

Bunun ışığında, Yeni antlaşmanın İsa'nın ızdırabını anlatmasının bir yolu da, çarmıhtaki ölümünü, başlangıç tarihinin şiddetiyle kıyaslamasıdır ya da daha açıklayıcı olması için, Habil'in ölümüyle kıyaslamasıdır. İbranilerin yazarı, Mesih İsa'nın masum bir şekilde, cani bir adamın elleriyle ıstırap çektiğini biliyordu ve bu yüzden de, İsa'nın ölümünü Habil'in ölümüyle kendi mektuplarının 12:23-24'üncü parçasında kıyaslamıştır:

“Oysa sizler Siyon Dağı'na, yaşayan Tanrı'nın kenti olan göksel Yeruslaim'e, bir bayram şenliği içindeki on binlerce meleğe, adları göklerde yazılmış ilk doğanların topluluğuna yaklaştınız. Herkesin yargıci olan Tanrı'ya, yetkinliğe erdirilmiş doğru kişilerin ruhlarına, yeni antlaşmanın aracısı olan İsa'ya ve Habil'in kanından daha üstün bir anlam taşıyan serpmelik kana yaklaştınız.” -İbraniler 12:23-24

Burada, Musa'nın başlangıç tarihine olan iması gayet açıktır. Mesih İsa'nın dökülen kanı, Habil'in dökülen kanına kıyasla, daha büyük ya da daha kuvvetli sözleri konuşurmuştur.

İsa'nın ölümü, Tanrı'nın gözünde Habil'in ölümünden daha önemlidir. Mesih İsa'nın ölümü sıradan bir olay değildir. Onun ölümü, insanların günahlarından arındırmıştır çünkü, ona inanan herkesin yerine ızdırıp çekmiştir. Ancak bunun ötesinde Mesih'in ölümü, Tanrı'nın adil gazabını Habil'in kanından çok daha fazla harekete geçirmiştir.

Bunun ışığında, başlangıç tarihindeki şiddetin Musa'nın bakış açısıyla anlatılmasına baktığımızda, Musa'nın bu bölümleri İsraili okurları için yazmış olduğunu bir kenara not etmeliyiz. Yeni Ahit bakış açısından baktığımızda, ilkel tarihte dürüslere uygulanan şiddetin, krallığın açılışında Mesih'in acısını beklediğini de görmeliyiz.

Yeni Ahit'in, Başlangıç Dünyası ve Mesih İsa'nın ızdırabı arasında kurduğu bağlantıyı gördüğümüze göre, krallığın açılışının, Yaratılışın bu parçasına denk gelen ikinci noktaya dönebiliriz. İsa'nın Dünyaya getirdiği Kurtuluş umudunun içerisinde de özel bir bağlantı bulunuyor.

b) Kurtuluş

Mesih İsa, halka hizmetinin çoğunda umut mesajını duyurmuştur. - Müjde, onu takip edenler için bir gün bu ızdırabın son bulacağına dair olan haber. Mesih İsa'nın bu müjdeye olan adanmışlığı bütün öğretilerinde ortaya çıkıyor. Ancak kurtuluş mesajının sonsuz mutlulukta nasıl kalıcı olacağını değerlendirin, dağdaki seremonideki kutsanmada, açılış beyanlarında. İsa, bu çok bilinen seremoniye başladığında, Matta 5:10-12'de şu sözleri söylemiştir:

“Ne mutlu doğruluk uğruna zulüm görenlere! Çünkü Göklerin Egemenliği onlarındır. “Benim yüzümden insanlar size sövüp zulmettikleri, yalan yere size karşı her türlü kötü sözü söyledikleri zaman ne mutlu size! Sevinin, sevinçle coşun! Çünkü göklerdeki ödülünüz büyüktür. Sizden önce yaşayan peygamberlere de böyle zulmettiler.” -Matta 5:10-12

Bu sonsuz mutluluklar, Mesih İsa'nın, Tanrı'nın insanlarını terk etmediğinin umutlu haberini öğretilerindeki merkezlerden biri olarak aldığı açıkça çıkarıyor. Mesih İsa, takipçilerini bir gün Tanrı'nın onları bu ızdıraptan kurtaracak olması umudunu taşımaları adına yüreklendiriyor.

Ancak İsa, basitçe kurtuluş umudunun iyi haberini öğretmiyor.- Ölümü ve ardından dirilmesiyle birlikte aslında ilan ettiği kurtuluşu gerçekleştirmiş oluyor. Mesih İsa, Davut'un mükemmel oğlu olduğu için, onun ölümü Tanrı'nın insanların günahlarından aklanmalarını sağlamıştır. Onun ölümü günahın bedelini ödemiş, ve bu sayede takipçileri artık ölüm teröründen korkmak zorunda kalmamıştır. İbraniler 2:14-15'te okuduğumuz gibi, İsa öldü çünkü:

“Bu çocuklar etten ve kandan oldukları için İsa, ölüm gücüne sahip olanı, yani İblis'i, ölüm aracılığıyla etkisiz kılmak üzere onlarla aynı insan yapısını aldı. Bunu, ölüm korkusu yüzünden yaşamları boyunca köle olanların hepsini özgür kılmak için yaptı.” - İbraniler 2:14-15

Bu sayede görüyoruz ki, şiddet ve kurtuluş umudu temaları çoktan Mesih İsa'daki krallığın açılışında uygulanmıştı. Musa'nın, İsrail'in karşı karşıya olduğu tehditleri insanlarına bilinçlenmesi adına yazdığı gibi ve İsrail'e Tanrı'nın kurtarıcı gücünü öğretmeye çalıştığı gibi, Yeni Ahit de Mesih İsa'nın şiddet altında ızdırap çekip insanlarına kurtuluşu, Dünya'nın kötülük gücünden getireceğini ortaya çıkarmıştır.

Yeni Ahit'in, başlangıç tarihi ile Mesih İsa'nın gelişi arasında kurduğu bağları gördüğümüze göre, Yeni Ahit'in aynı zamanda başlangıç tarihinin bu bölümünün, krallığın devamlılığında nasıl uyguladığını da görmeliyiz. Yani, Mesih İsa'nın ilk ve ikinci gelişinin arasındaki döneme bakmalıyız.

Devamlılık

Yeni Ahit'in, Yaratılış 4:1, 6:8'de krallığın devamlılığına değinen temaları açıkladığı en az iki yöntemi vardır ve bu alıntılar, yazıtların bu bölümünü Hristiyan kilisesine uygularken bizlere yol göstereceklerdir. Bir tarafta Yeni Ahit, bizlere Tanrı'nın insanlarına karşı şiddetin her zaman beklenilmesi gereken bir şey olduğunu öğretirken, öbür taraftan da bu zor zamanlarda Mesih'e umut adına inanmaya devam ederek üstesinden gelinebileceğinin yüreklendirmesini yapıyor. Öncelikle, Mesih'in insanlarına karşı şiddet beklentisinin olması gerekliliğini değerlendirelim.

a) Şiddetin devamlılığı

Bir çok durumda Mesih İsa, takipçilerine Dünya üzerinde nefret ve zulüm kaynaklı ızdırıp çekeceklerini öğretmiştir. Ancak Matta 23:34-35'te, Mesih İsa bu ızdırabın başlangıç dünyasındaki doğrucuların ızdıraplarıyla bağlantılı olduğuna dikkat çekmiştir. İsa, Farisilelere şunlar söyledi:

“İşte bunun için size peygamberler, bilge kişiler ve din bilginleri gönderiyorum. Bunlardan kimini öldürecek, çarmıha gereceksiniz. Kimini havralarınızda kamçılacak, kentten kente kovalayacaksınız. Böylelikle, doğru kişi olan Habil'in kanından, tapınakla sunak arasında öldürdüğünüz Berekya oğlu Zekeriya'nın kanına kadar, yeryüzünde akıtılan her doğru kişinin kanından sorumlu tutulacaksınız.” - Matta 23:34-35

İsa, takipçilerini Dünya'ya gönderdiğinde, şiddetli bir zulüme uğrayacaklarını ön görmüştü. Ancak bu öngörüğü başlangıç tarihiyle nasıl bağdaştırdığını fark edelim. Onun takipçilerine gelecek olan şiddetin, Kain tarafından öldürülen doğrucu Habil'in kanının uzandığı şiddet desenine kadar takip edeceğini söylemiştir.

b) İncanın devamlılığı

Krallığın devamlılığı sürecinde İsa'nın takipçilerinin devamlı bir zulümle ızdırıp çekeceklerini fark ettiğimizde, İsa'ya olan inancımızı korumanın da ne kadar önemli olduğunu fark ediyoruz. İbraniler'in yazarı bu konuya, mektuplarının 11'inci bölümünde değiniyor. İbraniler 11: 4' te şu sözleri okuyoruz:

“Habil'in Tanrı'ya Kayin'den daha iyi bir kurban sunması iman sayesinde oldu. İmanı sayesinde doğru biri olarak Tanrı'nın beğenisini kazandı. Çünkü Tanrı onun sunduğu adakları kabul etti. Nitekim Habil ölmüş olduğu halde, iman sayesinde hâlâ konuşmaktadır.” -İbraniler 11:4

Bu paragraftaki ana düşünce, Mesih İsa'nın çağlar boyu uzanan takipçilerinin Habil örneğini takip etme zorunluluğudur. Habil'in doğruculuğu ona, kötücül kardeşi tarafından bela getirmiş olsa bile, Habil bütün inançlılara günümüzde bile takip edilmesi gereken inançlı örneğini sergilemiştir.

Böylelikle, şiddet ve kurtuluş teması başlangıç tarihinde olduğu kadar, krallığın devamlılığında Mesih İsa'nın takipçileri için de uygulanabilir olduğunu görmüş

olduk. Bir taraftan, günümüzdeki karşıtlıklar ve şiddetten ötürü ızdırap çekmeye hazır olmalıyız. Ve öbür taraftan da, bu zor günlerle karşılaştığımızda, inançlı olduğumuz sürece üstesinden gelecek ve İsa'nın bizleri bir gün kurtaracağını umudunu içimizde taşıyacağız.

Şiddet ve kurtuluş temasının krallığın açılışına ve devamlılığına uygunluğunu gördüğümüze göre, krallığın son aşamasına, yani Mesih İsa'nın ikinci kez gelişine dönebiliriz.

Tamama Erme

Basitçe söylemek gerekirse, Yeni Ahit, Mesih'in geri dönüşünde Tanrı'nın insanları arasındaki şiddetin sona ereceğini ve Dünya üzerinde sonsuz kutsanmayla birlikte son bir kurtuluşu deneyimleyeceğimizi bizlere öğretiyor.

a) Şiddetin Sonu

Şiddetin sonu, Yeni Ahit'in tamama erme için çizdiği portrenin merkez görünümünü oluşturuyor. Mesih İsa geri döndüğü zaman, yaratılış, bütün şiddet unsurlarından arınmış yepyeni bir halini beraberinde getirecektir. Elçi Yuhanna'nın Mesih İsa'nın geri dönüşü için Vahiy 21:1-5'te dediklerine bir bakalım:

“Bundan sonra yeni bir gökle yeni bir yeryüzü gördüm. Çünkü önceki gökle yeryüzü ortadan kalkmıştı. Deniz de yoktu artık. Kutsal kentin, yeni Yeruşalim'in gökten, Tanrı'nın yanından indiğini gördüm. Güveyi için hazırlanmış süslü bir gelin gibiydi. Tahttan yükselen gür bir sesin şöyle dediğini işittim: “İşte, Tanrı'nın konutu insanların arasındadır. Tanrı onların arasında yaşayacak. Onlar O'nun halkı olacaklar, Tanrı'nın kendisi de onların arasında bulunacak. Onların gözlerinden bütün yaşları silecek. Artık ölüm olmayacak. Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak. Çünkü önceki düzen ortadan kalktı.” Tahtta oturan, “İşte her şeyi yeniliyorum” dedi. Sonra, “Yaz!” diye ekledi, “Çünkü bu sözler güvenilir ve gerçektir.” - Vahiy 21:1-5

b) Son Kurtuluş

Aynı zamanda, Mesih'in krallığı'nın tamamlanması, basitçe şiddeti sona erdirmeyecektir. Geri döndüğü zaman, insanlarına hayatın sonsuz nimetlerini ve barışı sunacaktır. Bizim kurtuluşumuz dolu ve son olan olacaktır. Vahiy 22:1-2'de, son kurtuluşumuzun tasviri adına şunları okuyoruz:

“Melek bana Tanrı'nın ve Kuzu'nun tahtından çıkan billur gibi berrak yaşam suyu ırmağını gösterdi. Kentin anayolunun ortasında akan ırmağın iki yanında on iki çeşit meyve üreten ve her ay meyvesini veren yaşam ağacı bulunuyordu. Ağacın yaprakları uluslara şifa vermek içindir.” - Vahiy 22:1-2

Mesih'in ikinci gelişinde gelecek olan bu kurtuluşun umudu, Yeni Ahit boyunca ortaya çıkıyor. Hristiyan inancının doruk noktasını belirtiyor. Bu dünyanın sınavlarının ve zorluklarının yerini dünyanın hayat veren harikalarının alacağı günü sabır-

sızlıkla bekliyoruz. Izdırap yerini sevince bırakacak ve mücadele yerini zafere bırakacak. Ve son olarak ölüm yerini sonsuz yaşama bırakacaktır.

Böylelikle görüyoruz ki, İsrail'i Kenan şehrine gitmeye yüreklendirmek için Musa'nın başlangıç dünyasını yazması gibi, Yeni Ahit de, krallığın tamamen ermesiyle gelecek olan yeni Dünya'yı özlemle beklemeyi öğretiyor. Mesih İsa döndüğü zaman, ona güvenen herkes şiddetin sona erdiğini görecek ve kurtuluşun sonsuz Dünya'sına götüreceği olan dolu ve görkemli kurtuluşu miras olarak alacaklardır.

SONUÇ

Bu derste Yaratılış 4:1-6:8'de anlatılan başlangıç dünyasındaki şiddet unsurlarını inceledik. Yaratılış'ın bu bölümünün yapısını not ettik. Aynı zamanda da, kendisini Kenan'a kadar takip eden İsrailileri yüreklendirmek adına Musa'nın gerçek yazı materyallerini görmüş olduk. Son olarak da, Hristiyanlar olarak başlangıç tarihinin bu bölümünü, Yeni Ahit inancımız içerisinde uygulamamız gerektiğini öğrendik.

Yaratılış'ın bu bölümüne, Musa'nın İsraililer için bakma eğilimini gösterdiği şekilde baktığımız zaman, yalnızca geçmişin kayıtları olmaktan fazlası olduğu ortaya çıkıyor. Bunun yerine, Tanrı'nın başlangıç dünyasını şiddetten kurtardığı gibi, ve sonradan Musa'nın günlerinde İsrail'i kurtardığı gibi, Mesih İsa'nın da bizleri bir gün yaşadığımız Dünya üzerindeki şiddetten kurtaracağını umudunu içimizde yükselebiliriz.

SORULAR

Çalışma soruları

- 1.Yaratılış 4:1, 5:32'deki öyküleme ve soy kütüğü birbirlerine nasıl karşılık vermişlerdir?
2. Yaratılış 6:1-8'de Musa'nın kayıt altına aldığı tehdit edici olayları tanımlayınız. Tanrı bu olaylara nasıl tepki vermiştir?
3. Yaratılış 4:1- 6:8'in edebi yapısı Musa'nın yazmadaki amacı adına neleri ortaya çıkarıyor?
- 4.Musa'nın bizlere çizdiği, başlangıç dünyasındaki şiddet ve umut ile yaşamış olduğu geçici dünyadaki şiddet ve umut unsurları arasındaki bağlantılar nelerdir?
- 5.Musa, onu takip eden İsraililerin, kendi dünyaları ve başlangıç dünyası arasındaki bağlantılara nasıl tepki vermelerini istemiştir?
6. Krallığın açılışının, başlangıç tarihindeki şiddeti anımsattığı iki yolu açıklayınız.
- 7.Yeni Ahit'in, başlangıç tarihinin bu bölümünü krallığın devamlılığına uyguladığı iki yöntemi açıklayınız.
- 8.Yeni Ahit'in, başlangıç tarihinin bu bölümünü krallığın tamama ermesinde uyguladığı iki yöntemi açıklayınız.

Uygulama soruları

- 1.Musa Kain ve Habil'in yaşamlarını karşılaştırmıştır. Hangi karakter size daha yakın? Neden? Bu belirli karakterler karşılaştırarak Musa ne kazanmayı amaçlamıştır?
2. Yaratılış 6:3'te, Tanrı insanoğlunun şiddetine, insanlığı bundan 120 yıl sonra yargılayacağını söyleyerek tepki vermiştir. Bu, insanlığın günahkar olmasına karşın, Tanrı'nın uzun ızdıraplı doğası hakkında bizlere neler söylüyor?
3. İnsanoğlunun yıkımına ve şiddetine rağmen, bir umut ipliği Tanrı'nın bizimle olan ilişkisi boyunca takip edilebilir. Başlangıç tarihindeki umut ipliğini ne oluşturuyor? Bu, bugün size nasıl bir umut veriyor?
4. Tanrı'nın kurtuluş modelinin, başlangıç tarihinden, İsraililerin geçici dünyasına, oradan da Yeni Ahit'e kadar nasıl anımsatıldığını açıklayınız.
5. Mesih'in çarmıhtaki kefarete çalışması, Yaratılış 4:1- 6:8'deki şiddet ve umut ile nasıl şekillendirilmiştir?
6. Krallığın tamama erme evresindeki kurtuluşu tanımlayınız. Krallığın tamam ermesi aşamasında kurtuluşumuzun bütün ve son olması sizlere neler hissettiriyor?
- 7.Bu çalışmadan kazandığınız en önemli iç görü nedir? Neden?

Ders 4
Doğru Yol

I. GİRİŞ

II. EDEBİ YAPI

A.Kurtuluş Tufanı

- 1.İlk Antlaşma
2. Kalıcı Antlaşma
- 3.Sudan Kaçış
- 4.Kuru Topraklara Çıkış
- 5.İlahi Hatırlama

B.Yeni Düzen

- 1.Nuh'un Oğulları
- 2.Babil'in Yenilgisi

III.ORJİNAL ANLAM

A.Kurtuluş Tufanı

- 1.Bağlantılar
- 2.Sonuçları

B.Nuh'un Oğulları

- 1.Kenan
2. Çatışma
3. Etkiler

C. Babil'in Yenilgisi

1. Şehir
2. Zafer
3. Çıkarımlar

IV.MODERN UYGULAMA

A. Açılış

- 1.Antlaşma
2. Zafer

B.Devamlılık

- 1.Vaftiz
- 2.Manevi Savaş

C. Tamam Erme

1. Son Felaket
2. Son Savaş

VI.SONUÇ

SORULAR

- A.Değerlendirme soruları
- B.Uygulama soruları

GİRİŞ

Ukraynada ders verdiğim bir günü anımsıyorum, ve varacağım noktaya metroyla gidebilmem için yalnızca dakikalarım kalmıştı. İstasyona koştum, merdivenlerden hızla indim ve tam kapılar kapanırken vagona atladım. Bütün şehri dolaşacak olan bir yolculuktu, bu sebeple arkama yaslandım, soluklandım ve birkaç dakika dinlendim. Bir süre sonra kafama dank etti. Yanlış yöne giden trene binmişim! Doğal olarak, aslında gitmem gereken metro durağı kilometrelerce uzaktaydı ve oraya ulaşmam çok uzun sürecekti. Geri dönmeye başladığım süre içerisinde, çok geç kalacağım çok açıktı. Kendi kendime şunu düşündüğümü hatırlıyorum, “ Bu olay kesinlikle olmasını umduğum şey değildi, ama en azından şimdi doğru yolda ilerliyorum.”

Sanırım hayatın bütün alanlarında gerçekleşen bir olay bu. Durumlarımız hiçbir zaman mükemmel değil, hatta bazen yanına bile yaklaşmıyor. Gittiğimiz her yerde problemlerle ve zorluklarla karşı karşıya kalıyoruz. Yinede, en azından yanlış bir yolda yürümektense, doğru yolda yürüdüğümüz için her şeyin daha iyi olduğunu biliyoruz.

Bu dersin başlığını “Doğru Yol” olarak belirledik ve bu derste, Yaratılış 6:9-11:9’u, Tanrı’nın büyük selden sonra Nuh’un günlerinde kendi insanlarına oluşturduğu yolu keşfedeceğiz. Göreceğimiz üzere, başlangıç tarihinin bu bölümlerinde Musa, İsrail halkına takip etmeleri için açık bir yol gösteriyor. Bu, hepsinin istediği şey olmayabilir ancak, onları büyük bereketlere doğru götürmek Tanrı tarafından emrediliyor. Ve başlangıç tarihinin bu bölümü, Hristiyanlar adına büyük bir önem taşıyor çünkü Hristiyanlar olarak bizler de onlarla aynı yolu takip etme yükümlülüğüne sahibiz.

Yaratılış 6:9-11:9 çalışmamız üç parçaya ayrılacak: İlk parçada, bu bölümlerin edebi yapısını inceleyeceğiz; ikincisinde, Musa’nın İsrail için yazdığı materyalleri parçalara ayırarak orijinal anlamı keşfedeceğiz; üçüncüsünde ise, bu bölümleri hayatımıza uygulamak adına Yeni Ahit’i bir rehber olarak kullanacağız. Hadi, doğru yol çalışmamıza, bu bölümlerin edebi yapısını inceleyerek başlayalım.

EDEBİ YAPI

Yaratılış 6:9-11:9, başlangıç tarihinin büyük bir bölümüdür ve birkaç şekilde özetlenebilir. Biz, amacımız adına, bu bölümleri iki ana parçaya ayırdık. İlk parça içerisinde 6:9- 9:17’nci bölümleri barındırıyor ve biz bu parçaya “Kurtuluş Tufanı” başlığını koyuyoruz. Yaratılışın bu bölümünde Musa, Nuh’un günlerindeki seli tanımlıyor. Materyalin ikinci parçası ise içerisinde 9:18- 11:9’uncu bölümleri barındırıyor ve biz bu parçaya “Yeni Düzen” başlığını veriyoruz. Bu bölüm, selden sonra gerçekleşen birkaç önemli olayı tanımlıyor ve selden sonraki Dünya’yı karakterize eden sürekli desenleri oluşturuyor. Bu bölümlerin edebi desenlerini daha iyi anlaya-

bilmek için, bu iki büyük parçaya da bakacağız. Hadi, Musa'nın, Nuh'un günlerindeki tufan ile ilgili hikayesinin yapısıyla başlayalım.

Kurtuluş Seli

Son yıllarda bir grup yorumcu, Nuh'un tufanı hikayesinin açık bir edebi desen sergilediğini fark etmiştir. Bu deseni birden fazla şekilde açıklamak mümkün olsa da, biz bu çalışmada bölümlerin, nasıl simetrik beş adım dramasıyla şekillendirildiği üzerinde duracağız.

a) İlk Antlaşma

Öykülemenin ilk adımı, Yaratılış 6:9-22'de ortaya çıkıyor ve biz buna Nuh ile olan “ İlk ilahi antlaşma” diyeceğiz. Öykülemenin bu kısmında Musa, bozulmakta olan bir Dünya'da Nuh'un doğrucu bir adam olduğunu not etmiştir. Tanrı, Nuh ile konuşmuş ve insan ırkını neden yok edeceğini açıklamıştır. Yaratılış 6:13'te şu sözleri okuyoruz:

“Tanrı Nuh'a, “İnsanlığa son vereceğim” dedi, “Çünkü onlar yüzünden yeryüzü zorbalıkla doldu. Onlarla birlikte yeryüzünü de yok edeceğim.” -Yaratılış 6:13

Yinede öykülemenin ilk adımı, Tanrı'nın, adı Nuh olan bir adamı ve ailesini kurtararak, her şeye yeniden başlama planı olduğunu bizlere anlatıyor. Nuh'u Tanrı'nın bu eğilimine emin kılmak adına Tanrı, Nuh ile ilk antlaşmasını oluşturmuştur. Yaratılış 6:17-18'de Tanrı'nın Nuh'a şu sözleri söylediğini okuyoruz:

“Yeryüzüne tufan göndereceğim. Göklerin altında soluk alan bütün canlıları yok edeceğim. Yeryüzündeki her canlı ölecek. Ama seninle bir antlaşma yapacağım. Oğulların, karın, gelinlerinle birlikte gemiye bin.” - Yaratılış 6:17-18

Tufan öykülemesinin başlangıcında, Tanrı, Nuh'u ve ailesini gelecek olan tufandan kurtarmak adına bir antlaşma sözünün vaadini vermişti. Bu antlaşma, Nuh'un kurtuluşunu sağlama almış ve selden sonraki yeni insan ırkının başı olarak Nuh'un gelmesini sağlamıştı.

Tufan hikayesinin, Tanrı'nın Nuh ile yaptığı ilk antlaşmayla nasıl başladığını gördüğümüze göre, hikayenin ilk bölümünü dengeleyen son bölümüne, 8:20-9:17'ye dönebiliriz. Biz bu kısma, Nuh ile olan “ Kalıcı ilahi antlaşma” adını verdik.

b) Kalıcı Antlaşma

Başlığımızın da belirttiği gibi Tanrı, tufandan sonra Nuh'a döndü ve onunla başka bir antlaşma gerçekleştirdi. Tanrı, insanlığa Dünya'nın yeni düzeninde bir yaşam fırsatı sundu. Yaratılış 8:22'de okuyacağımız gibi:

“Dünya durdukça Ekin ekmek, biçmek, Sıcak, soğuk, Yaz, kış, Gece, gündüz hep var olacaktır.” -Yaratılış 8:22

Bu yeni dersin kesinliğini sağlamak için Tanrı, Yaratılış 9:11-15'teki tufan öykülemesinin sonunda, Nuh ile ikinci bir antlaşmaya girmiştir:

“Sizinle antlaşmamı sürdüreceğim: Bir daha tufanla bütün canlılar yok olmayacak. Yeryüzünü yok eden tufan bir daha olmayacak.” Tanrı şöyle sürdürdü konuşmasını: “Sizinle ve bütün canlılarla kuşaklar boyu sonsuza dek sürecek antlaşmamın belirtisi şu olacak: Yayımı bulutlara yerleştireceğim ve bu, yeryüzüyle aramdaki antlaşmanın belirtisi olacak. Yeryüzüne ne zaman bulut göndersem, yayım bulutların arasında ne zaman görünse, sizinle ve bütün canlı varlıklarla yaptığım antlaşmayı anımsayacağım: Canlıları yok edecek bir tufan bir daha olmayacak”. -Yaratılış 9:11-15

Böylece, Nuh'un tufanının, böyle bir tufanın bir daha asla Dünya'yı yok etmeyeceğinin vaadiyle sonlandığını ve Tanrı'nın gökyüzüne bir yay işareti koyarak bu vaadi asla unutmayacağını sözünü verdiğini görüyoruz. Bu kapanış antlaşması vaadi, Nuh'un başlangıç tarihinde sahip olduğu büyük öneme işaret etmektedir. Nuh, bütün gelecek nesillere uzanacak olan bu antlaşmanın arabulucusudur.

Hikayenin açılış ve kapanış kısımları aklımızdayken, tufan öykülemesinin iç yüzünü incelemeye hazır durumdayız. Bu hikayenin orta kısmı, Tanrı'nın baştaki antlaşmasından, son antlaşmadaki yeni düzene kadar ilerleyen üç basamaktan oluşmaktadır.

c) Sudan Kaçış

Öykülemenin ikinci adımı, 7:1-16'da ortaya çıkıyor. Biz bu adıma, Nuh'un “Sudan kaçıışı” adını verdik. Bu materyal oldukça dardır. Nuh, gemiyi hazırlar ve her türden hayvanı gemiye getirir, ve sel suları bütün Dünya'yı doldurmaya başlar. Ancak Nuh, ailesi ve gemiye toplamış olduğu hayvanlar geminin içerisinde güvenlice korunurlar.

d) Kuru Topraklara Çıkış

Nuh'un tufan hikayesinin dördüncü bölümü, ikinci adıma dramatik bir karşıtlık kazandırır. Yaratılış 8:6- 19, Nuh'un kuru topraklara çıkışını tanımlar. Tufan yatışmaya başladıktan sonra, Nuh gemiden çıkabilmek adına kuru toprakları beklemeye başlar. Bekleyiş sürecinden sonra, kuru topraklar görünmeye başlar ve Tanrı, daha önce Nuh'a gemiye binmeyi emrettiği gibi, şimdi de Nuh'a gemiyi terk etmesini emreder.

e) İlahi Hatırlama

Şimdi, adını “İlahi Hatırlama” olarak belirlediğimiz, Yaratılış 7:17-8:5'teki öykülemenin ana noktasına, ya da dönüş noktasına bakmaya hazır bir konumdayız. Bu ayetler, tufanın Dünya üzerindeki her bir canlıyı nasıl yok edip yuttuğunu tanımlayarak başlamaktadır.

Bu bölümün merkezinde, Tanrı'nın neden bu korkunç tufanı yatıştırdığıyla ilgili basit ama derin anlamlar içeren bir cümle bulunmaktadır. Yaratılış 8:1'de Musa, fırtınanın ortasında:

“Sonra Tanrı Nuh'u ve gemideki evcil ve yabanıl hayvanları anımsadı. Yeryüzünde bir rüzgar estirdi, sular alçalmaya başladı.”-Yaratılış 8:1

Büyük bir merhametle Tanrı, Nuh ile yaşamış olduğu ve onunla yapılmış olan antlaşmaları unutmuyor. Geminin yolcularını hatırlıyor ve onların yararına şiddetli tufanı yönlendiriyor.

Nuh'un tufanının ana hatları, hikayenin öncü endişesine ışık tutuyor. Musa, tufan hikayesini bir kurtuluş hikayesi olarak anlatıyor. Yargı, Dünya'ya korkunç bir şekilde gelmiş olmasına rağmen Musa'nın ana endişesi, Nuh üzerinden Tanrı'nın mükemmel nimetlerle dolu bir Dünya'ya insanlığı getiriyor olmasıdır.

Yaratılış 6:9-11:9'un ilk kısmını incelediğimize göre, ikinci büyük bölüme, yani Yaratılış 9:18-11:9'daki yeni düzene dönebiliriz.

Yeni Düzen

Musa'nın anlatımındaki, antlaşmadaki yeni düzenden bahseden 9:11'inci bölümler, iki basit üniteye ayrılıyor. Bir tarafta Yaratılış 9:18-10:32 Nuh'un oğullarını ele alıyor. Öbür tarafta ise Yaratılış 11:1-9, Babil şehrinin yenilgisinden bahsediyor. Bu paragraflar ilk bakışta anlamsız görünseler bile, aslında birlikte çalışarak yeni Dünya'daki, yeni düzen için bir desen oluşturduklarını göreceğiz. Bu iki ünite, Dünya tarihinin o gün ve ilerisinin merkez özelliklerini oluşturuyor. Hadi, öncelikle Nuh'un oğullarını ve yeni çizilmiş Dünya portresindeki katkılarını inceleyelim.

a) Nuh'un Oğulları

Musa'nın, Nuh'un oğullarını kayıt etmiş olduğu, Yaratılış'ın 9-10'uncu bölümleri, bir başlık ve iki ana bölüm içeriyor. 9:18-19'da, Yaratılış'ın bu bölümünün öncelikli olarak Nuh'un üç oğluna ve Dünya'ya nasıl yayıldıklarına odaklandığını belirten bir başlık buluyoruz.

Bu başlıkla aynı doğrultuda Musa'nın, Nuh'un oğulları hakkındaki kayıtları da iki ana bölüme ayrılmaktadır. İlk sırada, 9:20-29'daki hikaye, oğulların aralarındaki farklılıkları anlatıyor. Ve ikinci sırada, 10:1-32, Nuh'un oğulları ve torunları arasındaki farklılıkları tanımlıyor. Bu bölümlere ayrı ayrı bakmak bizlere yardımcı olacaktır.

Bölüm 9:20-29, Ham'ın oğlu Kenan'ın lanetinin anlatıldığı, Yaratılış'ın en bilinen bölümüdür. Musa'nın, Yaratılış 9:24-27'de yazdıklarını dinleyelim.

“Nuh ayılınca küçük oğlunun ne yaptığını anlayarak, şöyle dedi: “Kenan'a lanet olsun, Köleler kölesi olsun kardeşlerine. Övgüler olsun Sam'ın Tanrısı RAB'be, Kenan Sam'a kul olsun. Tanrı Yafet'e bolluk versin, Sam'ın çadırlarında yaşasın, Kenan Yafet'e kul olsun.” -Yaratılış 9:24-27

Basitçe anlatmak gerekirse, bu öyküleme Nuh'un torunları arasındaki büyük farklılıkları meydana getiren olayları rapor etmektedir. Nuh, Ham'ın oğlu Kenan'ı lanetlemiştir. Kenan, kardeşleri arasında köleden de düşük bir konuma getirilse bile, yinede Nuh, öbür kardeşlere, Sam ve Yafet'e övgülerini sunmuştur, çünkü onlar Nuh'a saygıyla yaklaşmışlardır.

Musa, tufandan sonraki yeni düzeni anlatırken bu hikayeyi eklemiştir çünkü, bütün insan ırkı Nuh'un oğullarından türemiştir. Ayrımlar burada gerçekleşmiş, bugünden itibaren bütün Kutsal Kitap tarihinde görülen insanların ilişki dinamiklerini oluşturmuştur.

Nuh'un oğulları arasındaki ayrımların bu ana hattı, 10'uncu bölüm tarafından onaylanmıştır:Nuh'un oğullarının dağılımı. Nuh'un günlerinden sonra gelen nesillere bakarken, Yaratılış 10'da Musa, Ham, Şem ve Yafet'in bulunduğu ve Dünya üzerinde çoğaldıkları yerlerin örnek bir listesini oluşturmuştur. Yaratılış 10'a göre Yafet'in soyu, Kenan'ın kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatısında alanlarını belirlemiştir. Birkaç istisna dışında Ham'ın soyu, Kuzey Afrika taraflarına taşınmış ve Ham'ın özel oğlu Kenan, Kenan şehrinde hayatını devam ettirmiştir. Yani, İsrail'e vaat edilmiş olan topraklarda. Şem'in soyu, çoğunlukla Arap Yarımadasında yuva kurmuştur.

Yaratılış 10'un kayıtları, fazlasıyla seçici ve göçün yalnızca genel hatlarını sağlamak için tasarlanmıştır. Ancak bu genel hatlar, Musa'nın tufandan sonra yeni düzendeki insan etkileşimlerini karakterize ettiği uzun dönemki desenler için yeterliydi.

Musa'nın Nuh'un oğullarına odaklandığı Yaratılış 9-10'daki edebi yapıyı gördüğümüze göre, tufandan sonraki yeni düzenin ikinci parçasına bakmaya hazırız demektir: 11:1-9'daki Babil şehrinin yenilgisine.

b) Babil'in Yenilgisi

Babil kulesi hikayesi, beş tane dramatik adıma ayrılıyor. Ayet 1 ve 2'nin ilk adımı, insanlığın büyük bir çoğunluğuyla birlikte başlıyor. Ancak karşı olarak, öykülemenin ayet 8 ve 9'unda, Tanrı'nın, insan dillerinin artık kafasını karıştırdığını söyleyerek insanlığı Dünya üzerinde dağıtmasıyla sona eriyor. İnsanlık bir dile sahip ve bir bütünden nasıl oluyor da birden fazla dile sahip olup Dünya üzerinde dağılabiliyor? Orta parça, bizlere neler olduğunu açıklıyor.

Ayet 3 ve 4'ün ikinci adımı, insanlığın sahip olduğu bir planı rapor ediyor. İçinde kocaman bir kule bulunan bir şehrin inşası planlanıyor. Kulenin o kadar yüksek olması planlanıyordu ki, Babil şehri insanları cennete kadar çıkabilecek ve bu sayede insanlar arasında çok ünlü ve geçilmez olabileceklerdi. Yinede öykülemenin

ayet 6 ve 7'yi içeren dördüncü adımında, bu insanlık planı, Tanrı'nın karşı planının raporlanmasıyla dengelenecekti. Tanrı cennetsel ordusunu, insanların aralarındaki dilleri bozması amacıyla yollayacak ve bu sayede şehrin ve kulenin inşası durdurulmuş olacaktı.

Bu hikayenin dönüm noktası, ayet 5'te, Tanrı'nın şehri ve kuleyi incelediği yerde karşımıza çıkıyor. Tanrı, şehri ve şehrin içinde yaşayanların gururlu planlarını gördüğünde, Babil şehrine son vermeye karar veriyor.

Musa'ya göre, tufandan sonraki yaşamın beklediğimiz şekilde cennetle uzaktan yakından alakası olmadığını görüyoruz. Tam tersine Nuh'un oğulları meselesi, yeni düzenin içerisinde farklı gruplar ve insanlara ayrılmak üzere karmaşık insan ilişkileri olduğunu bizlere gösteriyor. Aynı zamanda içerisinde Tanrı'nın Meydan okumaları daha çok bulunduğu gibi, ona meydan okuyanları yenilgiye uğratışı da daha çok bulunuyor. Yeni düzenin bu yapıları modern kulaklarımıza çok değişik gelse bile, basitçe Musa'nın, bu bölümleri onlar için yazdığı İsraililerin deneyimlerinden bahsettiğini göreceğiz.

Yaratılış 6:9- 11:9'daki edebi yapıları gördüğümüze göre, ikinci bir soruyu sormaya hazırız demektir. Musa neden tufanın ve ortaya çıkan yeni düzenin bu kaydını oluşturdu? Onu, vaat edilen topraklara giden yolda takip eden İsraililere öğretiyor olduğu ders neydi?

ORJİNAL ANLAM

Söylememiz gereksizdir ki, Musa, Nuh'un tufanından ve yeni düzenin seyrinden, başlangıç tarihinin o bölümünün gerçeklerini İsraililere öğretmek amacıyla kayıt altına almıştır. Yinede kayıtları, aklında olacağını düşündüğümüz halinden daha seçici ve belli temalar üzerine odaklıdır. Musa, yalnızca geçmişini kayıt altına almak için yazmamıştır, aynı zamanda günlerinde İsrail'i yönlendirmek için de yazmıştır.

Yaratılış 6:9-11:9'un üç parçasına bakarak, Musa'nın amacını ortaya dökacağız: Önce tufan öykülemesinin orjinal anlamını inceleyeceğiz; daha sonra Musa'nın Nuh'un oğulları ile ilgili olan kayıtlarına döneceğiz; ve son olarak, başlangıç tarihinin son parçasının orijinal etkilerine dikkatimizi vereceğiz- yani Babil'in yenilgisine. Hadi öncelikle Musa'nın, Nuh tufanı ile İsrail'in deneyimlerini nasıl ilişkilendirmiş olduğuna bir bakalım.

Kurtuluş Tufanı

Musa'nın Tufan öykülemesini kullanışını ayırt edebilmek için, hikayenin iki yönünü bakacağız: önce, tufan ve sürgün arasında oluşturduğu bağlantıya bakacağız; ve ikinci olarak bu bağlantıların İsrail'e etkilerine bakacağız. Musa, Nuh'un yaşamını, kendi yaşamına ve hizmete en yakın olabilecek şekilde betimleyerek, kendi günleri ve tufan arasında bir bağlantı oluşturmuştur. Şimdi, dürüst olabilmek adına, Nuh'un yaşamı ve Musa'nın yaşamı arasında bir çok farklılık vardır ve bu farklılıklar gözden kaçırılmamalıdır. Yine de, Musa'nın kasıtlı olarak Nuh'u tasvir ettiği de açık-

tır, böylece İsraili okurlarının Musa'yı, Nuh'un habercisi veya sezdirmesi olarak görmelerini sağlamak istemiştir.

a) Bağlantılar

Nuh ve Musa arasında en az sekiz öncelikli bağlantı bulunuyor. İlk sırada Musa, kendisi ve Nuh arasında şiddet motifinden bir bağlantıyı bizlere sergiliyor. Yaratılış 6:13'te, Nuh'un tufanının, Dünya kötülük dolu olduğu için geldiğini anımsatacaksınız. Çıkış 1-2'nin açığa çıkardığı gibi, Mısırlılar Musa'nın çağrısından önce İsraililere çok şiddet uyguluyorlardı. Musa'nın Mısır kurtuluşu, İsrail halkının ızdırabına karşılık gelmişti. Böylelikle, hem Musa hem de Nuh'un görevi, şiddete karşılık kurtuluşu getirmektir.

İkinci bir bağlantı, Musa'nın "gemi" teriminin kullanılmasıyla ortaya çıkıyor. Yaratılış 6-9'a kadar olan Nuh'un gemisinin İbranice kelimesi *tevah*'tir. İlginçtir ki, Musa'nın bu kelimeyi kullandığı bir öbür kısım ise Çıkış 2:3,5'tir. Orada, annesinin onu bir gemiye ya da *tevah*'a koymasına değinmiştir. Musa'nın gemisi küçücükken, Nuh'un gemisi kocaman olmasına rağmen, Musa, ikisinin de suların ölümcüllüğünden bir gemiyle yani *tevahla* kurtulduğu gerçeğine parmak basıyor.

Üçüncü sırada, ilahi antlaşmaların önemi, Nuh'u Musa'nın öncüsü olarak göstermiştir. Daha önceden gördüğümüz gibi, Yaratılış 6:18 ve 9:11-17'ye göre, Nuh bütün insanlık adına Tanrı ile bir antlaşmaya giriyor. Ancak tabiki, Musa'nın İsrail'e olan hizmetlerinin başında ilahi antlaşmaya aracı olmak olduğunu biliyoruz. Çıkış 19-24'ün çok güzel bir şekilde canlandığı gibi, Musa, Sina dağında İsrail halkını Yahveh ile bir antlaşma yapmaya yönlendirmek için seçilmiştir.

Sudan gelen yargının merkez rolü, aynı zamanda bu iki adam arasında dördüncü bir bağlantıyı oluşturuyor. Yaratılış 6-9'da, Tanrı, Dünya'nın kötülüğünü yok eden selden Nuh'u ve ailesini kurtarıyor. Neredeyse aynı şekilde de Çıkış 13-15, bizlere Musa'nın İsrailileri, suları Mısırlı gaddar askerleri yutan Kızıl Denizden geçirerek Mısır'dan çıkardığını anlatıyor.

Beşinci sırada, Tanrı hem Musa'nın hem de Nuh'un günlerinde suları geri çekmek için rüzgarı gönderiyor. Daha önce de okuduğumuz gibi, Yaratılış 8:1'e göre, Tanrı Nuh'un tufanında suları geri çekmek için rüzgarı yolluyor. Benzer şekilde, Çıkış 14:21'de, Kızıl Denizde, "RAB bütün gece güçlü doğu rüzgarıyla suları geri itti." cümlelerine yer veriliyor.

Altıncı bağlantı, hayvanların vurgusunda ortaya çıkıyor. Yaratılış 6:19'un bizlere anlattığı gibi Tanrı, Nuh'a hayvanları gemiye bindirmesini emrediyor. Dörtten az olmayacak durumda Çıkış kitabı, İsraililer ile birlikte birçok hayvanın da Mısır'ı terk ettiğini belirtiyor. Tanrı, Nuh'a onun günlerine bu hayvanları getirmesini emretmiş olduğu gibi, Musa'ya da bu hayvanları vaat edilen topraklara getirmesi gerektiğini emrediyor.

Yedincide, ilahi hatırlama terimi de Nuh ve Musa'ya katılıyor. Yaratılış 8:1'de, Nuh'un günlerinde sular şiddetlenmeye başladığında, Tanrı'nın Nuh'un yararına hareket ettiğini, çünkü Nuh'a vermiş olduğu sözü hatırladığını hatırlayacaksınız. Tanrı, Nuh'un bu tufandan sağ salim çıkacağına dair Nuh ile bir antlaşma yapmış ve bu antlaşmayı hatırlamıştı. Neredeyse aynı şekilde Tanrı, Musa'ya İsrailileri Mısır'dan kurtarmış olduğunu ve bunun sebebinin de antlaşmayı hatırlamış olduğunu beyan etmişti. Çıkış 6:5'te Tanrı'nın Musa'ya söylediklerini dinleyelim:

“Mısırlılar'ın köleleştirdiği İsraililer'in iniltilerini duydum ve antlaşmamı hep andım.” -Çıkış 6:5

İlahi hatırlama, hem tufanda hem de çıkışta can alıcı bir role sahiptir.

Son olarak, doğanın kutsanması da aynı şekilde Nuh ve Musa'yı ilişkilendirir. Nuh insan ırkını, Tanrı'nın sözünü vermiş olduğu sabit ve kalıcı doğal düzeni olan ve insanlığa katkı sağlayacak olan yeni bir Dünya'ya taşımıştır. Yine benzer durumda Musa, İsrail halkına, aynı şekilde vaat edilen topraklarda doğanın sabit ve faydalı olacağını söylemiştir.

Nuh ve Musa'nın bağlantıları aklımızdayken, bu paralelliklerin İsrail halkına etkilerini görmeye hazır konuma geldik. Musa neden bu bağlantıları oluşturdu?

b) Etkiler

Bu materyalin orijinal etkilerini kavrayabilmek için, İsrail halkının Musa'ya ciddi şekilde isyan ettiğini hatırlamalıyız. İsrail halkı, Musa'nın otoritesini ve çıkış ve fetih programındaki bilgeliğini sorguluyordu. Hizmetindeki bu zorluklar, Musa'nın kendisi ve Nuh arasında bağlantılar oluşturmasına yol açtı.

Tanrı, insanlığı başlangıçtaki şiddetten kurtarmak ve büyük nimetler sunan yeni bir Dünyada yeniden insan ırkını oluşturabilmek için kurtuluş tufanında Nuh'u kullandı. Ve neredeyse aynı şekilde Tanrı, İsrail halkını Mısır'ın zulmünden kurtarmak ve İsrailileri vaat edilen topraklardaki Yeni Dünya'ya getirebilmek için Musa'yı seçti. Musa'nın İsrail'in tasarladıkları, Nuh'un tufanına o kadar benzerdi ki, kimse bunun Tanrı'nın elinden çıkmış bir şey olduğunu inkar edemezdi.

Kurtuluş tufanının orijinal anlamını gördüğümüze göre, şimdi Musa'nın Nuh'un oğulları hakkında Yaratılış 9:18-10:32'de aldığı kayıtlara dönebiliriz.

Nuh'un Oğulları

Musa neden bu materyali başlangıç tarihi öğretisine ekledi? İsrail'in dikkatine bu meseleleri getirmekteki amacı neydi? Musa'nın bu parçadaki kayıtlarını inceleyebilmek adına, üç meseleye bakacağız: ilk olarak, özel odağındaki Kenan; ikinci olarak, çatışma teması; ve üçüncü olarak da, bu motiflerin İsrail halkına etkileri. Öncelikle, Musa'nın Kenan'a vermiş olduğu ilgiyi değerlendirelim.

a) Kenan

Nuh'un, mayhoş uykusundan uyanıp Ham'ın onun onurunu kırmış olduğunu fark ettiğini ve Sam ve Yafet'in onu onurlandırdığını hatırlayacaksınız. Şimdi, Nuh'un Ham'a kızması ve diğer oğullarını kutsadığı gibi onu lanetlemesi makul görünebilir. Ancak, gerçekleşen olay bu değildi. Nuh'un Yaratılış 9:25-27'de söylediklerinin bütünü dinleyelim:

“şöyle dedi: “Kenan'a lanet olsun, Köleler kölesi olsun kardeşlerine. Övgüler olsun Sam'ın Tanrısı RAB'be, Kenan Sam'a kul olsun. Tanrı Yafet'e bolluk versin, Sam'ın çadırlarında yaşasın, Kenan Yafet'e kul olsun.”- Yaratılış 25-27

Bu parçada gördüğümüz gibi, Sam ve Yafet doğruluklarından dolayı düzgün ödüllere ödüllendirildiler, ancak Ham'ın adı burada bahsedilmedi bile. Bunun yerine, Nuh'un lanetini alan, Ham'ın oğlu Kenan'dı.

Bu hikayeye dikkatlice baktığımız zaman, Ham'ın kardeşlerinden farklı görevle hizmet sunduğunu görüyoruz. Kısaca, Kenan'ın babası olmasının dışında Ham'ın küçük bir önemi vardı. Öykülemesinde Nuh'un, Ham hakkında yazdıklarını keşfedelim. 9:18'de şunları okuyoruz:

“Gemiden çıkan Nuh'un oğulları Sam, Ham ve Yafet idi. Ham Kenan'ın babasıydı. Nuh'un üç oğlu bunlardı. Yeryüzüne yayılan bütün insanlar onlardan üredi.” - Yaratılış 9:18

Aynı teşhis 9:22'de de karşımıza çıkıyor:

“Kenan'ın babası olan Ham babasının çıplak olduğunu görünce dışarı çıkıp iki kardeşine anlattı.” - Yaratılış 9:18

Bütün saygılarımız bir yana, Ham bu hikayenin arka planında soluk bir şekilde dururken, oğlu Kenan, Ham'ın kardeşleri olan Sam ve Yafet'in yanında bulunuyor.

Musa'nın Kenan'a olan özel ilgisi aklımızdayken, Nuh'un oğulları mevzunda karşımıza çıkan ikinci bir endişeye dönüş yapabiliriz.- Tufandan sonraki yeni düzendeki çatışma.

b) Çatışma

Çatışma teması, Musa'nın Nuh'un oğullarına olan ilgisinde önemli bir rol oynuyor. Bu temayı kaçırmak demek, hikayenin en önemli kısmını atlamak demektir. Çatışma düşüncesi aynı zamanda Yaratılış 9:25-27'de karşımıza çıkıyor:

“şöyle dedi: “Kenan'a lanet olsun, Köleler kölesi olsun kardeşlerine. Övgüler olsun Sam'ın Tanrısı RAB'be, Kenan Sam'a kul olsun. Tanrı Yafet'e bolluk versin, Sam'ın çadırlarında yaşasın, Kenan Yafet'e kul olsun.” - Yaratılış 9:25-27

Musa'nın, parçada Kenan'ın lanetini üç kere tekrar ederek, çatışmanın kesinliğini nasıl vurguladığına dikkat edin. Ayet 25'te, Kenan'ın lanetini, 'köleden de düşük' ya da kölelerin düşünülebilecek en düşük hali olarak belirtmiştir. Ayet 26'da Nuh, Kenan'ın Sam'in kölesi olacağını ön görmüştür. Ve ayet 27'de Musa, Kenan'ın aynı zamanda Yafet'in de kölesi olacağını eklemiştir. Bu tekrar aracılığıyla Musa, Kenan'ın kesinlikle kardeşleri tarafından fethedileceğini vurgulamıştır.

Bunun ötesinde, bu ayetlerin Sam'i, Kenan'ın ana galibi olarak resmettiğini not etmeliyiz. Ayet 27'de, " Sam'in çadırlarında yaşasın, Kenan Yafet'e kul olsun" sözleri, daha iyi bir şekilde "Yafet, Sam'in çadırında yaşasın ki, Kenan ona kul olabilsin" şeklinde çevrilebilirdi. Nuh'un buradaki düşüncesi, Kenan Yafet'e ancak Yafet'in Sam'le güçlerini birleştirdiği ölçüde boyun eğeceği şeklinde görünüyor. Gerçekte Musa, Sam'in Kenan'ı zapt etmekte başı çekmesi gerektiğine inanıyordu.

Yani bu parçada, Musa'nın tufandan sonraki yeni düzenle ilgili, beklenmesi güç olan önemli bir özelliği oluşturduğunu görüyoruz. Musa, insanlığın bu özelliğinin, Sam'in torunlarının Kenan'ın torunlarını zapt edeceği dramatik bir çatışmaya yol açtığını anladı.

Musa'nın Kenan'a olan ilgisinin ve çatışma temasının ışığında, Nuh'un oğullarının Antik İsrail'e olan orijinal etkilerini görebileceğiz.

c) Etkiler

Musa neden tufandan sonraki yeni düzen kayıtlarına bu olayları ekledi? Şöyle ki, Musa'nın yeni düzeni bu şekilde anlatmasının belirli bir sebebi vardı. Sam ve Kenan arasındaki çatışma, doğrudan İsrail'in ihtiyaçlarına konuşuyordu. Hayatlarının yaşamsal boyutuna hitap ediyordu.

Musa'nın amacını anlamamanın anahtarı, Yaratılış 10:18'de karşımıza çıkıyor. Kenan'ın birkaç torununu listeledikten sonra Musa şunları yazıyor:

"Kenan boyları daha sonra dağıldı. Kenan sınırı Sayda'dan Gerar, Gazze, Sodom, Gomora, Adma ve Sevoyim'e doğru Laşa'ya kadar uzanıyordu." -Yaratılış 10:18-19

Bu neredeyse belirli olan coğrafik alıntılar Musa'nın İsraili okurları için tanıdıkta. Kenan'ın torunları, ya da Kenan soyu, Sidon'un kuzeyinden güneyine kadar uzanan bölgeye ve Sodom ve Gomora bölgelerine yerleşmişlerdi. Musa, özellikle vaat edilen topraklara yerleşmiş olan Kenan'ın torunlarıyla ilgileniyordu. Sam ulusu özellikle Tanrı tarafından çağırıldığı için, İsrail'in insanları Kenan soyunun olduğu vaat edilen topraklara gidip, bu toprakları kendilerinin olduğunu idda etmelilerdi.

Böylece, Musa'nın anlatımındaki Nuh'un oğulları, yalnızca geçmişe yer vermek için basitçe tasarlanmamıştır. Musa'nın İsrail'i, bir fetih için çağrısına bir arkaplan oluşturmak için tasarlanmıştır, tam da Tanrı'nın başlangıç tarihinde emrettiği gibi. Sonuç olarak, Musa'nın Kenan şehrini alma çağrısına karşı gelen İsraililer,

yalnızca Musa'ya karşı gelmiyorlardı. Onlar aslında, Tanrı'nın planına; Tanrı'nın tufandan sonra Dünya için oluşturduğu plana karşı geliyorlardı.

Tufan ve Nuh'un oğulları hesabının gerçek İsraili okurlara uygulanışını gördüğümüze göre, üçüncü odağa: Musa'nın Yaratılış 11:1-9'da Babil'in yenilgisini yazmasındaki orijinal niyete dönebiliriz.

Babil'in Yenilgisi

Musa'nın, İsraililerin bu Babil'in yenilgisi hikayesini hayatlarına nasıl uygulamalarını istediğini anlayabilmek için, bu parçadaki üç yöne bakacağız: İlk olarak, Musa'nın şehri tanımlamasına; ikinci olarak, Yahveh'in zaferini tanımlamasına; ve üçüncü olarak da, İsraililer vaat edilen topraklara ilerlerken onlara olan etkilerine bakacağız. Hadi önce şehrin tanımlanmasına bir bakalım.

a) Şehir

Babil isimli şehrin, daha sonradan Babylon olarak bilinen şehre karşılık geldiğini not etmeliyiz. Musa'nın günlerine kadar, Babylon şehri Antik Yakın Doğuda çok bilinen bir şehirdi. Uzun seneler boyunca medeniyetin merkeziydi ve şanı mitolojik boyutlara kadar ulaşmıştı. Böylelikle, Musa tufandan sonra Babil adında bir yeri yazmaya başlayınca, İsraili okurları hızlıca bu yerin başlangıç tarihine uzanan büyük bir şehir merkezi olduğunu anımsadılar.

b) Zafer

Yaratılış 11:1-9'un ikinci önemli yönü, Musa'nın Yahveh'in bu büyük ilkçağ şehrinin üzerindeki zaferi olarak tanımladığı yöndür. Hikayenin birkaç noktasında Musa, Babil yerlilerinin bakış açısıyla kendi doğru bakış açısını karşılaştırarak Tanrı'nın büyük zaferini göstermiştir. Örnek vermek gerekirse, Musa'nın dağıtma temasını ele alışını değerlendirin, ya da İbranilerdeki, *puts* kelimesini. Bir tarafta, Babil yerlileri dağıtılacakları endişesini yaşarken, 11.4'te "bütün Dünya'ya dağıtılmamak için" kendilerine bir şehir inşa ettiklerini görüyoruz.

Ancak karşıt olarak Musa iki kez, Tanrı'nın Babil halkının istemediği şeyi yaptığını kayıt etmiştir. 11:8'de şunu okuyoruz:

"Bu nedenle kente Babil adı verildi. Çünkü RAB bütün insanların dilini orada karıştırmış ve onları yeryüzünün dört bucağına dağıtmıştı." -Yaratılış 11:9

Sıklıkla Eski Ahit'te, "dağıtmak" teriminin, savaştaki mutlak yenilgi olarak oldukça negatifi çağrıştıran bir anlamı vardır. Yenilgiye uğrayan askerler, düşmanları onları takip edemesinler diye dağıtılmışlardır. Bu hikayenin çağrıştırdığı şey de budur. Musa, bu hikayeyi, Yahveh'in mükemmel zaferi hesabında sunmuştur. Yahveh, cennetsel ordusunu Babil şehrine savaş açmaları için ve kaçan yerlileri Dünya üzerinde kovalamaları için çağırmıştır.

Musa'nın Babil yerlileri ile bakış açısını ters düşürdüğü bir başka yön ise, şehrin boyutu ve kulesi bağlamındadır. Yaratılış 11:4'e göre, Babil yerlileri Tanrıları'nın yaşadığı cennete kadar uzanan bir kule istemişlerdi. Ancak Musa, bu düşünceyle dalga geçmiştir. Bunun yerine, Yaratılış 11:5'te şunu yazmıştır:

“RAB insanların yaptığı kentle kuleyi görmek için aşağıya indi.”- Yaratılış 11:5

İbranice bir kelime olan *yarad*, “aşağıya inmek” şeklinde çevrilmiştir ve oldukça belirli bir çıkarımı vardır. Tanrı, şehri basit bir şekilde fark etmemişti; hatta gerçekten şehre gelmemişti bile. Bunun yerine, Babil yerlileri cennete uzanan bir kule inşa etmeyi isterlerken, Musa, Yahveh'in şehri görebilmek için cennetin yüksek yerlerinden aşağıya indiğini direktmiştir. Böylelikle burada Musa'nın, Babil yerlilerinin bahaneleriyle dalga geçtiğini görüyoruz. Yahveh'in bakış açısından bu şehir, yalnızca ufak bir leke kadardır.

Son olarak, Babil'in yenilgisinin, Musa'nın ilk çağ şehrinin ünüyle alay etmesine nasıl yol açtığını not etmeliyiz. Şehrin yerlileri buraya Babil diyorlardı. Mezopotamya dilinde *Babel* terimi, “Tanrı'nın köprüsü” anlamını taşır. Bu isim, zigguratlarının aslında Tanrılara bir geçit oluşturduğu ve cennetin güçleri tarafından güvence altına alındıkları inancını ifade ediyordu.

Ancak Musa'nın bu şehrin adı için farklı bir görüşü vardı. Yahveh Babil'i ağır bir yenilgi altında bıraktığından dolayı, şehir kesinlikle Tanrı'nın köprüsü olamazdı. O zaman, ismi ne anlama geliyordu? Musa'nın çarpıcı bir alaycılıkla verdiği cevap Yaratılış 11:9'da ortaya çıkıyor:

“Bu nedenle kente Babil adı verildi. Çünkü RAB bütün insanların dilini orada karıştırmış ve onları yeryüzünün dört bucağına dağıtmıştı.”- Yaratılış 11:9

Bu ayetteki Musa'nın alaycılığını anlayabilmek için, iki İbranice kelimenin sesleriyle nasıl oynadığını anlamalıyız. Öncelikle, “Bu nedenle kente Babil adı verildi” diyor. İbraniceden çevrilmiş olan Babil aslında *babel*, yani Mezopotamyalıların o bölgeye verdikleri ismin İbranice versiyonu. Sonrasında Musa, bu şehre bu ismin verildiğini çünkü Tanrı'nın insan dillerini karıştırdığını söylüyor. “Karıştırmak” olarak çevirisi yapılmış olan İbranice kelime aslında *balal*, yani söyleyişi İbranice *babel*'e benzer olan kelime olduğu için Musa'nın alayı işe yarıyor. Bu şehre Babil denmesinin sebebinin *balal* ya da oradaki karmaşıklık sebebiyle olduğunu söyleyerek bu antik şehre hakaret ediyor. Böylelikle, Musa'nın bakış açısından “Babil”, bu şehir için uygun bir isimdir; Tanrı'nın köprüsü olduğu için değil ama, karmaşıklığın; bütün Dünya üzerindeki karmaşıklığın yeri olduğu için. Bu alay üzerinden Musa, Babil'in sahip olduğu mükemmel namı tersine çevirmiştir. Musa, Tanrıları Yahveh'in zaferinin, ilk çağın büyük şehrine bir şaka yaptığını anlatarak İsrailileri keyifli kahkahalara boğuyor.

Şehrin tanımı ve Yahveh'in zaferi aklımızdayken, bu hikayenin vaat edilen topraklara ilerleyen İsraililer'e olan etkilerine bakabilecek konuma geldik

c) Etkiler

Hepimizin bildiği gibi, Kadeş Barnea’da Musa, geriye kötü raporlar getirmiş olan casuslarını Kenan’a yollamıştı. İsrail’in Kenan şehrini fethedemeyeceğini çünkü oradaki kuvvetlerin çok güçlü olduklarını idda etmişlerdi. Sonuç olarak, İsraililer fetihten geri dönmüş ve geri kalan 40 senelerini çölde geçirmişlerdi. Ancak yeni nesil yetişkinliğe adım attığında Musa İsrail’i yeniden Kenan şehrine tekrardan taşıyabilmişti.

Bu kötü raporların bir yönü, Babil şehrinin yenilgisinin önemliliğini anlamamıza yardımcı oluyor. Yasa’nın tekrarı 1:28’de rapor edilmiş olan, casusları Kenan şehri için söylediklerini dinleyelim:

“Oraya niye gidelim? Kardeşlerimiz yöre halkının bizden daha güçlü, daha uzun boylu olduğunu söyleyerek cesaretimizi kırdılar. Kentler büyümüş, göğe dek yükselen surlarla çevriliymiş. Orada Anaklılar’ı da görmüşler.” - Yasa’nın tekrarı 1:28

Maalesef, birçok modern çeviri, bu ayetin Kenan şehirleri ve Babil kulesi arasında bir bağlantı çizilmesini engel olmuştur. Casuslar “göğe dek yükselen surlar” diyorlar; İbranice’den çevrilmiş “gök” terimi, aslında *shamayim* yani daha çok “cennet” olarak çevirisi yapılan bir kelimedir. Hatta bu terim, Yaratılış 11:4’te Babil kulelerinin, “cennete uzanan kule” olarak tanımlanmasında kullanılan terimle aynıdır. İki olayda da, asıl düşünce şehirlerin cennete ulaşmasından dolayı yenilmez olmasıdır.

Böylelikle Musa, Babil şehri ve Kenan şehirleri arasında bir bağlantı oluşturmuştur. İsraililer, aynı Babilliler’in kulelerinin cennete uzandığını düşündükleri gibi, Kenan şehrini çevreleyen surların cennete kadar ulaştığını düşünmüşlerdir. Babil ve Kenan şehirleri arasındaki bu bağlantı, Musa’nın amaçlarına ışık tutmuştur. Basitçe, Kenan şehri İsrail insanlarından önce cennete ulaşmış gibi görünüyor ancak, yinede Yahveh’in gücüyle eş değer düzeye gelemeyecektir. Başlangıç günlerinde Yahveh, insanlık arasında bilinen, kulesi cennete ulaşacak olan en büyük şehre karşı hareket etmiştir. Yinede bu ilkçağ şehri, Kenan’ın herhangi bir şehirden bile daha büyük olan şehir, Yahveh tarafından kolayca yok edilmiştir.

Tanrı, insanlık ırkını tufandan sonra yeni bir düzen oluşturarak kurtardığı gibi, İsrail’i de Mısır’dan kurtarmıştır. Ve Tanrı, Sam ve Kenan arasındaki çatışmayı emrettiği gibi, Musa’nında, İsrail’in Kenan şehrine yolculuğuna öncülük etmesini emretmiştir. Ve Tanrı’nın aynı Babil’i yenilgiye uğratması gibi, yakında İsrail halkına da Kenan şehrine karşı bir zafer verecektir. Başlangıç tarihinin bu bölümlerinden İsrail insanlarının, Musa’yı vaat edilen topraklara giden yolda takip etmelerinin aslında doğru yolda ilerlediklerini gösterdiğini anlamalıdır.

Buraya kadar, Musa’nın Yaratılış 6:9-11:9’daki kayıtlarının edebi yapısını ve orijinal anlamını görmüş olduk. Şimdi üçüncü bir soruyu sormaya hazırız: Bu materyalleri bugün hayatlarımızda uygulayabileceğimiz yollar nelerdir?

MODERN UYGULAMA

Normal düzenimizde devam ederek, bu modern uygulama sorusuna, Yeni Ahit'in Mesih krallığının üç aşaması tanımlamasını takip ederek yaklaşacağız. Öcelikle, kurtuluş tufanı ve arkasından gelen yeni düzenin, Mesih'in ilk gelişinde, krallığın açılışında nasıl uygulandığını göreceğiz. Daha sonra, bu konuların kilise tarihi boyunca krallığın devamlılığındaki önemine bakacağız. Ve son olarak, Yeni Ahit'in başlangıç tarihinin bu bölümünü, Mesih'in muhteşem dönüşüyle gerçekleşecek olan krallığın tamama ermesinde nasıl uyguladığını araştıracağız.

Musa'nın başlangıç tarihinin son bölümlerine bu şekilde yaklaştığımızda, Yeni Ahit'in Musa'nın İsrail için amaçlarını Mesih'in krallığının üç aşamasına göre genişlettiğini keşfedeceğiz, geçmişteki, bugünkü ve gelecekteki işleri. Hadi önce, Yeni Ahit'in bu temalarının, Mesih İsa'nın ilk gelişinin ışığında nasıl gördüğüne bir bakalım.

Açılış

Krallığın açılışında Mesih İsa, kendi insanların yararına, Musa'nın Yaratılış 6:9-11:9'da ele aldığı temalara karşılık gelecek şekilde, büyük bir kurtuluşu tamamlamıştır. Bu bağlantıları en azından iki şekilde görebiliriz: Mesih'in arabuluculuk yaptığı antlaşmada ve tamamlamış olduğu zaferde.

a) Antlaşma

Mesih İsa, bir elinde insanlarına, onları Tanrı'nın yargısından kurtaracak olan antlaşmayı nitelendiren kurtuluşu getirmiştir. Daha önce de gördüğümüz gibi, Nuh aracı olarak bu antlaşmada önemli bir role sahip olmuştur ve Musa, bu gerçeği kendi İsrail'e olan hizmetinde açıklamıştır. Benzer şekilde Yeni Ahit, bizlere Mesih İsa'nın kurtarıcımız olduğunu öğretiyor çünkü Mesih İsa Dünyaya geldiğinde yeni antlaşmanın aracılığını yapıyor.

Genellikle Hristiyanlar, Mesih İsa'nın geldiği dönemde Tanrı'nın insanların büyük bir yargı altında olduğunu fark edemiyorlar. İsrail, MÖ 586'da açıkça Eski Ahit Antlaşmasını ihlal etmişti. Babilliler Yeruşalem'i yerle bir etmiş, ve İsrail ulusu yabancı topraklarda asla tamamen iyileşememişti. Ancak peygamber Yeremya, Tanrı'nın gelecekte yeni bir antlaşma oluşturarak bir kişiyi sürgün ateşinden kurtaracağını öngörmüştü. Yeremya 31:31'de peygamber şunu bildirmektedir:

“İsrail halkıyla ve Yahuda halkıyla Yeni bir antlaşma yapacağım günler geliyor” diyor RAB” - Yeremya 31:31

Birçok Hristiyanın bildiği gibi, Yeni Ahit'te, Mesih İsa'nın bu Dünyaya yeni antlaşmanın aracısı olması için gönderildiğinin öğretildiğini biliyor. Rab'in sofrasında elçilerine konuşurken Mesih İsa da, ona verilmiş olan bu rolün bilincindeydi. Luka 22:20'de okuduğumuz gibi, onlara şunları söylüyor:

“Aynı şekilde, yemekten sonra kâseyi alıp şöyle dedi: “Bu kâse, sizin uğrunuza akıtılan kanımla gerçekleşen yeni antlaşmadır.”- Luka 22:20

Böylelikle görüyoruz ki, aynı Nuh’un yargıdan kurtuluşu aracı olarak getirdiği gibi, krallığın açılışında da Mesih İsa, ona inananlara yargıdan kurtuluşu, yeni antlaşmaya çarmıh üzerinde döktüğü kanıyla aracı olarak getirmiştir.

b) Zafer

Yeni Antlaşmayı getirmesinin yanında Mesih’in dünyasal hizmetleri, ilahi savaşta zafer temasını karşılamıştır. Musa, tufandan sonraki yeni düzenin bir parçası olarak ilahi savaşa odaklanmıştır. Dünyadaki yeni düzenin, Kenan’ı fethetmesi için İsrail’in ileri gitmesini talep ettiğini ve onlara büyük bir zaferin güvencesinin verildiğini söylemiştir. Karşılaştırmak için, Pavlus’un krallığın açılışındaki Mesih İsa’nın zaferini tanımlamasını, Koloseliler 2:15’te dinleyelim:

“Yönetimlerin ve hükümlerlerin elindeki silahları alıp onları çarmıhta yenerek açığa gözler önüne serdi.” - Koloseliler 2:15

Burada gördüğümüz gibi, İsa’nın ilk gelişindeki zaferi politik değildi ama ruhsaldı. İsa’nın ölümü ve ardından da dirilişi, onun günlerinde Dünyayı yöneten kötü güçlerin ve ruhsal otoritelerin yenilgisini başlatmıştı. Kurtuluş çalışması, Yahveh’in ilkel Babil kentini gösterdiği ve daha sonra da Kenan’ın büyük şehirlerini yenilgiye uğrattığı gibi, onları halka açık bir şekilde gösterdi.

Bu bağlamda Mesih İsa, yeni antlaşma üzerinden yalnızca kurtuluşu getirmemiş, aynı zamanda ölümü ve dirilişi ile birlikte karanlığın kötücül güçleri üzerinde zafer kazanmıştır. Mesih’in takipçileri, uzun zaman önce Yaratılış kitabında vaat edilen son zaferin başlangıcı olarak Mesih’in dünyevi hizmetine bakıyorlardı.

Bekleyeceğimiz üzere, Yeni Ahit Yaratılış. 6:9- 11:9 temasını yalnızca Mesih’in ilk gelişiyi ilişkilendirmiyor. Bunu aynı zamanda krallığın devamlılığıyla, yani şu anda yaşadığımız zamanla da ilişkilendiriyor.

Devamlılık

Yeni Ahit, Mesih’in ilk ve ikinci gelişini, Musa’nın başlangıç tarihine ilişkilendirilebilecek bir şekilde en az iki şekilde anlatıyor. Bu bakış açıları, doğrudan Hristiyan yaşamındaki vaftizin önemi ve manevi savaş ile ilişkilendiriliyor. Bu dönemde Hristiyan yaşamını yaşarken, Nuh tufanının önemi ve bu selden sonra kurulan yeni düzen ile karşılaşıyoruz.

a) Vaftiz

Özellikle Yeni Ahit’in, Nuh’un günlerindeki tufan kurtuluşuyla bağlantılı olarak vaftizden bahsettiği bir parçası vardır. Elçi Petrus’un, 1.Petrus 3:20-22’de yazdıklarını dinleyelim:

“Bir zamanlar, Nuh'un günlerinde gemi yapılırken, Tanrı'nın sabırla beklemesine karşın bu ruhlar söz dinlememişlerdi. O gemide birkaç kişi, daha doğrusu sekiz kişi suyla kurtuldu . Bu olay vaftizi simgeliyor. Bedenin kirden arınması değil, Tanrı'ya yönelen temiz vicdanın dileği olan vaftiz, İsa Mesih'in dirilişiyle şimdi sizi de kurtarıyor.Göğe çıkmış olan Mesih, Tanrı'nın sağındadır. Bütün melekler, yetkiler ve güçler O'na bağlı kılınmıştır.” - 1. Petrus 3:20-22

Bu olağanüstü paragrafta, Petrus doğrudan her kişinin krallığın devamlılığındaki kurtuluş deneyimini, Nuh'un günlerindeki tufanla bağdaştırmıştır. Nuh ve ailesinin su tarafından kurtarıldığıyla başlamıştır. Onların sudan gelen kurtuluşları, insanlığın yenilenmiş nimetler Dünyası'na girebilmesi için bir kapı açmıştır.

Ancak Petrus'un , vaftiz'e odaklanarak, Nuh'un tufan suyu ve Hristiyan hayatı arasında doğrudan bir ilişki kurduğunu da gözden kaçırmamalıyız. Bunu, Nuh'un günlerindeki suyun, Hristiyanların vaftiz suyunu sembolize ettiğini ya da sezdirdiğini söyleyerek yapmıştır. Bu derste gördüğümüz gibi, Nuh'un günlerindeki su, Dünya'yı korkunç yıkımdan temizlemiş ve yeni başlangıcın önünü açmıştı. Aynı Musa'nın, Kızıl Deniz'i geçerken Mısırlı savaşçıları temizleyip, İsrail ulusuna yeni bir başlangıcın önünü açtığı gibi. Benzer bir şekilde vaftiz suyu da, inançlıları günahlarından arındırıp onlara Mesih'in sonsuz hayatında yeni bir başlangıcı sunuyor.

Şimdi dikkatlice, 1. Petrus 3:21'in, vaftizin yalnızca Tanrı'ya karşı iyi bir vicdanın teminatı olduğu anlamında tasarruf sağladığını belirttiğini not etmeliyiz. Başka bir deyişle, yalnızca suyla vaftiz sırasında temizlenmek, herkesi kurtarmaz. Bunun yerine, yalnızca vaftiz gibi imanla affedilen ve yine imanla günahlardan arındırılan kalbin vaadi de kurtuluşu sembolize eder. Böylelikle Yeni Ahit, Nuh'un günlerindeki tufanı, bir birey ne zaman Mesih'in kurtarıcı inancına gelirse, vaftizin arındırıcı suyundan geçerek yeni yaşama, aynı Nuh'un tufandan yeni Dünyaya geçtiği gibi geçeceğini söyleyerek krallığın devamlılığında uygulamıştır.

b) Manevi Savaş

Ancak gördüğümüz gibi, Musa'nın başlangıç tarihi, Nuh'un günlerindeki suyun insanlığa ilahi bir savaşı getirdiğini ileri sürüyor. Musa gerçekte, İsrailileri Kenan'a fetihe ilerleyerek yeni düzeni kabullenmelerine yüreklendirmek için bu gerçeğe dikkat çekiyor.Benzer bir şekilde, Yeni Ahit bu öğretiyi, her inançlının yüzündeki manevi savaşı tanımladığı için krallığın devamlılığında uyguluyor. Pavlus'un bu meseleyi Efesliler 6:11-12'de anlatışını dinleyelim:

“İblis'in hilelerine karşı durabilmek için Tanrı'nın sağladığı bütün silahları kuşanın. Çünkü savaşımız insanlara karşı değil, yönetimlere, hükümlerlere, bu karanlık dünyanın güçlerine, kötülüğün göksel yerlerdeki ruhsal ordularına karşıdır.” -Efesliler 6:11-12

Bu ve öbür Yeni Ahit paragrafları, bugünün Hristiyanlarının basitçe kötülükle savaştığını öğretiyor. Maalesef, birçok Hristiyan bugün, ruhsal hayatlarının bu boyutuyla bütünleşmeyi beceremiyor, aynı Musa'nın günlerinde Kenan'ın fethinden kaçınan İsraililer gibi. Ancak Yeni Ahit'in bakış açısı gayet açık. Ruhsal savaşa katılmak zorundayız. Pavlus'un Efesliler 6:13'te dediği gibi:

“Bu nedenle, kötü günde dayanabilmek, gerekli her şeyi yaptıktan sonra yerinizde durabilmek için Tanrı'nın bütün silahlarını kuşanın.” - Efesliler 6:13

Eğer Tanrı'nın bütün silahlarını kuşanırsak, kendi manevi savaşımızı zaferle kutlarız.

Böylelikle Yeni Ahit'in, Nuh'un kurtuluşunu tufanla sağladığı gibi, bizim kurtuluşumuzun da vaftizle sağlanacağına bağladığını gördüğümüz gibi, aynı zamanda başlangıç Dünyası'nın savaştan kurtarıldığı gibi, Hristiyan vaftizinin de bizi hayatımızın her gününde karşılaştığımız ruhsal savaştan kurtaracağını öğrettiğini görmüş olduk.

Tamama Erme

Yeni Ahit'in, başlangıç tarihinin son bölümlerinin açılışa ve devamlılığa uyulması ışığında, krallığın tamama ermesinin de Nuh'un tufanı ve yeni ilkçağ düzeni savaşı ile tanımlandığını öğrenmek şaşırtıcı olmayacaktır.

a) Son Felaket

Yeni Ahit yazarları bu bağlantıları, Mesih'in görkemle dönüşünü son felaket ve son savaş olarak tanımlayarak kurmuşlardır. 2. Petrus 3'te Nuh'un başlangıçtaki tufanı ve Mesih'in görkemli dönüşü arasında açık bir bağlantı görüyoruz. Petrus'un ayet 3-6'da tartışmasına başlamasını dinleyelim:

“Öncelikle şunu bilmelisiniz: Dünyanın son günlerinde kendi tutkularının ardından giden alaycı kişiler türeyecek. Bunlar, “Rab'bin gelişiyi ilgili vaat ne oldu? Atalarımızın ölümünden beri her şey yaratılışın başlangıcında olduğu gibi duruyor” diyerek alay edecekler. Ne var ki, göklerin çok önceden Tanrı'nın sözüyle var olduğunu, yerin sudan ve su aracılığıyla şekillendiğini bile bile unutuyorlar. O zamanki dünya yine suyla, tufanla mahvolmuştu.” - 2.Petrus 3-6

Bu paragrafta Petrus, doğanın düzeninin tekdüzeliğini göstererek İsa'nın geri dönmeyeceğini kanıtlamaya çalışan alaycıları düzeltmiştir. Bu alaycılar, Yaratılış zamanından beri her şeyin tekdüze kaldığına inanıyorlardı. Tanrı'nın başlangıçta Dünya üzerinde yaptığı hiçbir şey değişime uğramamıştır. Ve hiçbir şey değişmediğinden dolayı, başka hiçbir şeyin de değişmeyeceğine inanıyorlardı.

Ancak Petrus, aksini kanıtlamak için, Musa'nın Nuh'un tufanı kayıtlarına değinmiştir. Tanrı başlangıçta Dünya'yı sudan yaratmıştır, ancak Nuh'un günlerinde Dünya, bir tufan tarafından yok edilmiştir. Dünya tarihinde büyük bir felaket gerçek-

leşmiştir. Nuh'un günlerinde Tanrı müdahalede bulunmuş ve Dünya'yı yok etmiştir. Ancak 2.Petrus 3:7'de Petrus'un buradan çıkardığı sonucu dinleyelim:

“Şimdiki yer ve göklerle ateşe verilmek üzere aynı sözle saklanıyor, tanrısızların yargılanarak mahvolacağı güne dek korunuyorlar.”- 2.Petrus 3:7

Basitçe Petrus burada, başlangıç Dünyası'nın bir tufanla sona erdirildiği gibi, bugününün cennetinin ve Dünyası'nın da Mesih'in yargı gününde dönüşüyle sona ereceğini belirtmiştir. Bu sefer emin olabilmek için yargı su yerine ateşle gelecektir. Ancak şuna emin olabiliriz ki, Tanrı son kez Dünya'daki günaha karşı bir atak yapmaya karar verdiğinde, aynı başlangıç tufanında olduğu gibi, bu büyük kozmik bir yıkıma yol açacaktır.

Bu şekilde Yeni Ahit, Mesih İsa'nın geri dönüşünü, Nuh'un tufanı gibi görmemizi öğretiyor. Nuh'un günlerinde kötülük, kozmik bir karışıklık sayesinde yargılandı ve yok edildi. Daha da büyük bir şekilde, Mesih İsa görkemle döndüğünde, bildiğimiz Dünyayı tamamen yerle bir edecek bir felaket gerçekleşecektir. Kötülük Dünya üzerinden yok edilecek, ve Mesih'i takip eden herkes büyük ve sonsuz yeni cennete ve Dünya'ya taşınacaktır.

b) Son Savaş

Ancak daha önceden de gördüğümüz gibi, başlangıç tarihinde Nuh'un tufanına, Tanrı'nın insanları ve Tanrı'nın düşmanları arasında gerçekleşen bir çatışma ve savaş eşlik etmişti. Bu ilişkilendirme bağlamında Yeni Ahit, Mesih'in dönüşünü aynı zamanda son kez gerçekleşecek olan kozmik bir savaş olarak nitelendirmiştir. Elçi Yuhanna'nın Vahiy 19:11-16'da, Mesih'in dönüşüyle ilgili yazmış olduklarına bir bakalım:

“Bundan sonra göğün açılmış olduğunu, beyaz bir atın orada durduğunu gördüm. Binicisinin adı Sadık ve Gerçek'tir. Adaletle yargılar, savaştır. Gözleri alev alev yanan ateş gibidir. Başında çok sayıda taç var. Üzerinde kendisinden başka kimsenin bilmediği bir ad yazılıdır. Kana batırılmış bir kaftan giymişti. Tanrı'nın Sözü adıyla anılır. Beyaz, temiz, ince ketene bürünmüş olan gökteki ordular, beyaz atlara binmiş O'nu izliyorlardı. Ağzından ulusları vuracak keskin bir kılıç uzanıyor. Onları demir çomakla güdecek. Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'nın ateşli gazabının şarabını üreten masarayı kendisi çiğneyecek. Kaftanının ve kalçasının üzerinde şu ad yazılıydı:

KRALLARIN KRALI VE RABLERİN RABBİ” - Vahiy 19:11-16

Kıyamet vizyonunun muhteşem dilinde Yuhanna, Mesih'in dönüşünün Mesih'in kendisinin ortaya çıkıp bütün düşmanlarını yok edeceği evrensel bir savaşı getireceğini ilan etmiştir. Sonsuz zaferin görkemi, Mesih'e kurtuluş adına güvenenlere gelecektir, ancak yargı ve yıkım onu reddedenlerin üzerinde olacaktır.

Böylelikle görüyoruz ki, Yeni Ahit Mesih'in krallığının tamam ermesini Tanrı'nın kötülük üzerindeki zaferi olarak sunuyor. Bütün düşmanlara rağmen Tanrı, krallığını oluşturmak için kararlı kalıyor. Mesih bütün görkemiyle geri döndüğünde, bu ilahi amaç tamamıyla tanınacaktır. Kötülük yok edilecek ve Mesih'te olan Tanrı'nın insanları sonsuz zaferin ve barışın keyfini yeni cennet ve yeni Dünya'da tadacaktır.

SONUÇ

Bu derste, Yaradılış 6:9- 11:9'u inceledik. Yazıtların bu parçasında Musa, onları vaat edilen topraklara yönlendirirken İsrail'in insanların takip etmeleri gereken doğru yolu ortaya çıkarmıştır. Bu bölümlerin edebi yapılarını ve Musa'nın bu bölümleri İsrail'i Kenan şehrine özgüvenle ilerlemesi için yüreklendirirken nasıl tasarladığını gördük. Ve aynı zamanda, Yeni Ahit'in bu temaları Mesih'in krallığının üç aşamasına nasıl uyguladığını gördük.

Bu düşmüş dünyada Mesih için yaşamının mücadeleleri ve zorluklarıyla yüzleşirken, Musa'nın uzun zaman önce İsrail halkına verdiği mesajı yürekten almalıyız. Tanrı, Mesih'te, tıpkı ilkel dünyayı Nuh aracılığıyla kurtardığı gibi, bizi günahın zorbalığından kurtardı. Ancak, Mesih'in halkına nihai zafer getireceği günü beklerken, bizi çatışma ve mücadele dönemi gerektiren bir yola da soktu. O zamana kadar, içinde yaşadığımız dünyanın henüz mükemmel olmadığını biliyoruz, ancak dünya için yaptığı manevi savaşta Mesih'i takip etmenin doğru yol olduğundan emin olabiliriz.

DEĞERLENDİRME SORULARI

- 1- Kurtuluş Tufanının beş adım dramasını açıklayınız.
- 2- Nuh'un oğulları ve Babil'in yenilgisi bölümleri, tufandan sonraki yeni düzenin desenini nasıl karakterize etmiştir?
- 3- Nuh'un günlerindeki tufan ile Musa'nın günlerindeki İsraililer'in deneyimleri arasındaki bağlantıyı açıklayınız. Musa, bu bağlantılardan dinleyicilerin ne çıkarım yapmalarını istemiştir?
- 4- Yaratılış 9:18- 10:32'deki Nuh'un oğulları bahsinde, Musa'nın dinleyicilerinin öğrenmesini istediği şey neydi?
- 5- Musa'nın Yaratılış 6:9-11:9'da oluşturduğu temalar, krallığın açılışına nasıl karşılık gelmiştir?
- 6- Musa'nın Yaratılış 6:9-11:9'da oluşturduğu temalar, krallığın devamlılığına nasıl karşılık gelmiştir?
- 7- Musa'nın Yaratılış 6:9-11:9'da oluşturduğu temalar, krallığın tamam ermesine nasıl karşılık gelmiştir?
- 8- Yaratılış 6:9- 11:9'un, krallığın açılışı, devamlılığı ve tamama ermesi ışığında, modern uygulanmasını tanımlayınız.

UYGULAMA SORULARI

- 1- Kurtuluş teması, Nuh'un tufanından, İsrail'in vaat edilen topraklara yolculuğuna, oradan da krallığın açılışına kadar takip edilebilir. Tanrı sizleri ne şekilde kurtardı? Tanrı'nın kurtuluş teması size ve bugün yaşadığımız Dünyaya nasıl umut sağlıyor?
- 2- Musa bu bölümleri, İsrailileri savaşta ileri gitmeye yüreklendirmek için yazıyor. Bu aynı motivasyonu kendi manevi savaşımızda nasıl uygulayabiliriz? Tanrı'nın sizden önce koyduğu savaşlar nelerdir?
- 3- Babil'in insanları, Tanrı'nın hallerinden nasıl kafa karışıklığı yaşadılar? Modern Hristiyanların, tamamen tanrıya güvenmek yerine kendi çabalarına ve güvenliklerine güvendiklerini açıklayınız.
- 4- Modern zamanın insanları Mesih İsa'nın dönüşünü nasıl alaya alıp şüphe duymuşlardır? Nuh'un tufanını hatırlamak bizlere Mesih İsa'nın gelecek olan felaketini nasıl anımsatmaktadır?
- 5- Bu çalışmanın size katmış olduğu en büyük ön görü nedir? Neden?

